Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شین تاغی

PROPERTY OF ACKU 7894

لیکوال

سعدالدین شپون

PROPERTY OF ACKU 7894

۱۳۷۷ ش

PROPERTY OF ARIC Established 1989

ډالۍ

د داستان درو اتلانو ته:

*دوکتور محب الله نکته شیرزاد چې د یرې د راتګ اوستنیدو اټکل یې د یرش کاله د مخه کړی و؛

*دوکتور غلام غوث شجاعي (ډاکتر زړور) چې د یرې له یوې ځاپیرې سره لاړ؛

*پوهاند بهاء الدین مجروح (ډاکتر لاروی) چې له یرې سر د پهلوانی په حال کې خپلو عزیزانو وپرځاوه.

او

زما مشر ورور اروابښاد منهاج الدین ګهیځ ته چې: هنر لیکل یې راښوولي دي.

د کتاب پیژندنه:

*د کتاب نوم : شین تاغی

*لیکوال : سعد الدین شپون

*کمپوز : غازی کمپوزنګ سنټر، ګل حاجی پلازه، پیښور

*دچاپ کال : ۱۳۷۷ ش / ۱۹۹۸م

*د چاپ ځای : شرکت پرنټنګ پرس - لاهور

*د چاپ شمیر : ۵۰۰ ټوکه

*د پشتی طرح د: ژکفر

*سمبالوونکی : دانش کتابخانه

«۱»

لومړی څپرکی

دکرکۍ نه سالنګ رسا سپین ململ و چې تقریبا هوار غوړیدلی و. داوړي دوخت شیلې یې اوس هوارد سپینه مځکه وه او ګړنګونه او ژور خوړونه یې داسې له واوروډک وو چې دنابلد سړي به زړه غوښتل چې دسړک نه ور کوزشي او چکر پرې ووهي. دواورې ډډې ارتې ورشو آهنګ ایله دوه ځایه مات شوی و. یو دتونل خوله وه چې دکرکۍ نه داسې سرته ورته وه چې بدن یې په سپین کپن پوښلی وي. بل هغه کمر و چې څلور پنځه کیلو متره دتونل کینې خواته دسړک خواته راکړوپ شوی و او په دیواله باندې یې دواورې دتم کیدو ځای نه و او چې به دواورې په شیبو کې وقفه راغله او لمر به شو نوداسې سور بخون ښکاریده لکه دپیغلې مخ چې چارچاپیره ترې سپین ځادر تاوشوی وي.

دادرې ورځې کېدې چې زه په شين تاغي کې ګير وم ، بلکه دواړه ګير وو . دبهر سره مې دارتباط وسيلې يوه دلنډې څپې راديو وه اوبله همدا کړکۍ چې ما به دهغې نه ددې هيبتناک چاپيريال ننداره کوله . يوه بله وسيله هم وه چې وروسته به يې بيان کړم . اوس دامشکلات لاکم وو چې يونابللى ميلمه هم راته په بستر کې پروت و . پرون ترماښامه پورې دمړز دبنکوپه اندازه څپولي داسې منظم وريدل لکه چې چا دپلان دمخې وظيفه ورکړې وي .

په لاعلاجه بلاکې نښتى وم . دمخابرې وسيله راسره وه ، مګر دنابللي په مخکې مې دډاکټر زړور سره مخابرې ته زړه نشو ښه کولى. مخابرې ګټه هم نه درلوده . هغوى وسلې غوښتې او هغه زما سره دلته په واورو کې نښتې وې . دمقاومت دښارې پاڅون پيل ته شپږ ورځې پاتې وې اوزه به داوسلې څنګه پخپل وخت ور رسوم ؟

دويم څپرکى

شين تاغى زما دګرځنده کورنوم و . په اصل کې لوى ، ټريلر موټر و چې په جرمني کې مې اخيستى و . کليوالو ورباندې دشين تاغي نوم ايښى و چې په فارسي کې يې نيله زاغ بولي ، داوړې اوشولګرومارغه دى چې دسړک دسر دتلفون په مزو کښيني او تغيرې . چې ملخ يا څمڅوکۍ ويني نو ، لکه باښه پرې راشيوه شي او ايسته يې دځان سره دتلفون دمزي سرته يوسي اوسر په څيرۍ يې ګوړوت کړي. سپينې او آبي ليکې لري.

دشین تاغي کمالات ډیر و و . د دیواله پورې یې داسې سیټونه وو چې دشپې به دې راکش کړل نو بستر به شو . توشکې، نیالی ، کمپلې داټول یې لرل. په لر سر کې یې یو نغری یاداش و چې په ګاز چلیده.

دګاز څلور ټانکې بهر د موټر په اړخ پورې ټینګې وې او یو نل ترې نغري ته راغلی و . که یو به تشه شوه د تنې په وهلو به بله ټانکې چالانه شوه . همدې ګاز دشین ټاغي دګرمولو کار هم ورکاوه . د تیلو هم درې ټانکې وې چې اتومات به دیوې په تشیدو بله چالانه شوه . یو یخچال هم و چې په ګاز چلیده ، داوبو ټانکې د موټر په بام وه خو دهغې نه داسې دلیمڅې په شان یو کالی تاوشوی چې په ژمي یې کنګل نه وهي او په اوړي کې یې اوبه لکه د ترموز داسې سړې وي .

شین ټاغی ما په جرمنی کې د داسې یو د سیلاني نه واخیست چې ټولې دنیا ته یې ورکې سفرونه کړي وو او اوس یې پیسې نه لرلې چې خپل ملک ، امریکا ته پرې لاړ شي . دشین ټاغي په باډۍ باندې د آسیا دزیاترو ملکونو ټاپې وې . دنیپال د دالای لا ما ، دتایلند دطلایي معبد ، حتی دبامیانو دبوتانو تصویرونه او پوسټرونه هم وو چې ددویل په کابل کې یې دګرځندوی د دفتر نه اخیستي وو . دې مخکې زه ورپسې دواړه د موټر نه چارچاپیره تاویدو او پوسټرونه یې داسې په شوق راښودل او په داسې آب وتاب یې کیسې کولې لکه چې د آسیا په دوره مې بیایي.

په هماغه جرمني کې مې د موټر ټول ماشین او پرزې نوې کړې او

وطن تـه روان شـوم . د جرمنی نـه یوگوسلاویې تـه ، بیا بلغاریې او بیا ترکیې تـه لاړم . هلتـه او گوټ کې د استانبول نـه تر ابزان تـه او بیا نو د ایران لـه لارې پـه دوو هفتو کې افغانستان تـه ورسیدم .

کلي تـه پـه رسیدو مې موټر د کالـه شا تـه ودراوه . بیا نو د کلیوالو وربانديې وارنـه و . زه او زما ستړي مشي هیره وه . د خارج د تگ نـه پخوا مې زیات قدر و او چې بـه د کابل د علی آباد د روغتون نـه پـه رخصتي کلي تـه راغلم نو د مریضانو بـه را باندې وار نـه و . مگر اوس زه هیروم او بس د موټر ننداري تـه بـه د نژدې نړې کلـو خلکو لام جوړ کړی و او حتی د کلي ښځو بـه هم پـه دې او هغې بانې خانونـه ور رسول . زما کشر وروړ د ځانـه د سیلانیانو لار ښود جوړ کړی و او کری ورځ بـه یې د موټر کمالات خلکو تـه ورښودل . د ده نو تقریباً د کورنـه کېده و کړه شپـه او ورځ بـه پـه موټر کې اوسیده او چې نورنـه و ، نو آرنډو نـه بـه یې ترې ایستل چې لر بر کلي د دې نـه غافـل نشي چې موړ د اسې یو د بلا لرو . خپل سپی یې هم د شپې د ټایر پورې تاړه او د بدو سترگو د شړلو د پاره یې د موټر پـه بهرنیو تنډه او د ډرایور د واړو خواوو تـه تاویزونـه وځړول .

مور او پلار مې پـه ظاهره کې څه نـه ویل خو زه پوهیدم چې را بانديې پـه غوسـه دي . کشر وروړ راتـه شیطاني وکړه چې ټول وایي چې هلک څلور کـالـه ورک و او ایلـه یې دا پـه شـار اوړې بلا د کـالـه شـاتـه راتـه ودروله . خدایږو چې زه هم یو څه ترور غوندې شوم چې خلک بـه ضرور وایي چې د دهقان زوی گوره او د اسې کونه وازي . زموږ خپل د کلي ملا

یوه ورځ راته صفا وویل چې یره ډاکټرجانه ، که ددې بلا په ځای دې یو ټراکټور راوستی وی ، یادې والګا راوستې وای ، یو څه خو به مولاس پرې سپک شوی و !

ما دځان سره وویل ، اوس خو دکلي دخندا شوې ، کومه چاره یې وکړه . پس ډېره فکره ، یوه ورځ دسباناري په وخت کې ما په جګ غږ چې ټول یې واوري ، خپل کشر ورور ته وویل ، « زما زړه دی چې یو ځلې د غزني په زیارتونو وګرځم ته راسره ځې ؟ » هغه په ډېر شوق وویل ، « کله روانیږو ؟ » زه هم پخپلې خبرې کې ونښتم ، « درې ورځې پس » . موراو پلار مې یو بل ته ځیر وکتل او پس له چایه هرسړی پخپل کار پسې لاړ .

دشپې مې چې ابا دخپل عادت سره سم دورځې په چارو زما او مور سره مې وغږیده ، شنې چای وڅښلې ، نو پاڅید او لکه دهرې شپې په شان یې وویل ، « ستاسو مرکه خوږه دده خو زه به لاړشم ، خپلې کوټې ته چې وظیفه وکړم » .

مورمې زه تم کړم ، « شیطانه ته خو پوهیدې چې ابا دې په زیارتونو مین دی نو په دې خبرې کې دې څه مطلب و ؟ »

ما ورته وموسل ، « ته هم راسره لاړه شه چې داملکونه دربانديې وګورم . » هغې وویل ، « ته خو ورځه پلار ته دې ووایه ، ګوندې هغه یې ومنې . » زه چې دپلار کوټې ته روانیدم نو په هغه خپله شیطان وزمه خندامې مورته کړه ، « ولې مې کړوې ، زه پوهیږم چې تا او ابا مې لا د وخته دسفر موزې په پښو کړې دي . »

زموږ د اسفر تقريباً ټول شپې و او داسې ښکاري چې زما مور او پلار چې به د چکړه موټر ، يابو د سپرلۍ او بيلو پښو نه يې بل قسم مزل نه وکړی په اول ځل دسفر په عيش پوه شول . دمور مې ګازي نغری ډير خوښ شو چې بې لوګي او دلمدو لرګو دبلولو دسرخوږي نه په لږ شيبه کې يې خواړه برابرول . البته دګاز چالانول او دانورې خبرې ټول زما اوقې وروړ کولې .

پلار مې چې په لسهاوو ځلې داس په سپرلۍ او کله لاهم پښې بيله دخوګيانو او خان آباد ترمينځ مزلونه کړي وو هم خوشاله و خو په خوله يې څه نه ويل . کله به چې کومې بيشې ته ورسيدو يا مثلاً د درهٔ شکاري تنګې ته چې دواړو خواوو ته دغره ديوالونه وو او د سړک دژۍ سره جوخت ، کوز ځپاند سيند بهيده چې او به يې د پاسه ښنې لګيدې ، نو بيا به يې خپل جيبې ويشتن ساعت چې حاجي سلطان ورته دحج نه راوړی وراوايست چې ګوندې دلمانځه وخت دی . مګر زه پوهيدم چې ابا مازې ديو آشنا ځای ملاقات کوي . مابه هم موټر ودراوه او ټول به سيند ته ورکوز شوو . ابا به ډيره شيبه په يوه تيږه ناست و او دسيند د غږ مبهار انګازو ته به مراقبه تللی و . دابه اول ځل وچې دډرايور او کلينډر ګواښونه به نه وو چې «هلئ سپاره شئ»

په لار کې مې پلار راته دخپلو مزلونو کيسې کولې او هغه ځايونه به يې را ښودل چې دده په کې شپه کړې وه ، آس يې له پښو لويدلی يا شيبر شوی و ، ښکار يې کړی و او يا په غلو اوښتی و .

په بل کال ما تجویز وکړ چې د گل سرخ په میله کې مزارشریف ته لاړ شو خو پلار مې ویل چې گل سرخ د زردشتیانو میله ده د نوروز جشن د شریعت له مخې ناروا دی . د هغې په ځای خوگیانو ته لاړ و چې زمور اصلي ټاټوبی دی . پلار مې ما ته وویل چې هلته سیالان او تربرونه دي ، په موټر کې به نه ځملو چې بیا پیغورونه رانه کړي .

په دریم کال د شین ټاغي د ټولونه دلوی از میبنت وار راغی . پلار او مور مې د ډیره وخته حج ته لیواله وو او هر کال به مې پلار عریضې ورکولې خو پچه به یې نه خته . د حاجیانو کاروان به چې روان شو نو پلار او مور به مې د هغوی د راتگ پورې گنگس وو ، مور به مې چې د غوا د لوشلو نه پس راغله ، دوچو شوو او ښکو لارده به یې په مخ ښکاریده او پلار به مې تل د ځانه سره بنگیده او کوم شی به یې ویلې ، چې په اول کې ما د سندري د زمزمې خیال پرې کوه خو یوه ورځ مې کتل چې ابا د ځانه سره بنگیږي او په شمله خپلې سترگې وچوي . پوه شوم چې د حج ارمان کوي .

ما دوی ته هیڅ ونه ویل خو خپل پلان مې جوړ کړ . پټ مې پاسپورټونه په کندوزکې جوړ کړل ، د موټر ټانکۍ مې په کشر وروړ ډکې کړې او هله مې دوی ته اعلان وکړ چې ټوله کورنۍ حج ته روان یو . مور مې په ژړا سرشوه ، لاسونه یې آسمان ته ونیول ، « خالقه ، ډېر چاره ووچاره سازه » او بیا یې نو مرۍ ونښته او مړې مړې اوښکې یې تویولې . پلار مې چې خبرشو نو لکه همیش چې د احساساتي کیدو په حال کې دده

عادت و ، په بیړه د کوره ووتو او چې زه شیبه پس ورپسې ورغلم ، گورم چې په باغ کې دمنې یو نیالگی پیوندوي . باغ تل زما د پلار د سیالۍ او دل آسایۍ ځای و . په ډیر غم او ډیرې ښادۍ د واړو کې به یې خپل راجبې چاقو ، چې اوس یې تیغ د غوندې ستن په شان نری شوی و راوکیښ ، د نیالگي پوستکی به یې د زخې په ځای کې ځیرې کړ . بیا به یې د پیوند شوې ونې یو نغوړگی یا زخه غوټه کړه او د نیالگي په چاود کې به یې کیښود ، پوټکی به یې بیرته پرې راکش کړ ، پرې شوی ځای به یې ، لکه جراح د توت د پوستکي په ریښکیو وتاړه ، یو څه توره خته به یې ور پورې وموښله . بیا به یې هره ورځ د هغې معاینه کوله چې د ې نوې زخې نیښ وهلی دی که نه ، پیوند لگیدلی دی که نه .

په دې کال ټوله کورنۍ حج ته لاړو . په کندهار کې د قادري بس د کاروان سره یو ځای شوو . د هرات نه مشهد او له هغه ځایه د البرز په غرونو ، گرگان ، آمل ، تهران ته ورسیدو د کرمانشاه له لارې د قصر شیرین سرحدي تانې نه د عراق په خاوره کې په کاظمین کې تم شوو چې بغداد ته نژدې دی . بیا نو د خانقین د بندر له لارې اردن ته ننوتلو ، بل تم ځای مو د اردن پایتخت ، عمان و . بیا نو د عربستان شمال لویدیځ ساحل ته ورسیدو او په ساحل کې نوددوو ورځو په مزل همداسې جنوب ته روان وو چې مکې مکرمې ته ورسیدو . یوه هفته تگ ، یوه هفته راتگ ، یوه هفته په مکې شریفې او یوه هفته ، بلکه لس ورځې په مدینې منورې کې د پنځوسو لمنځونو د پاره ، مأنا څه د پاسه یوه

میاشت مو په دې سفر تیره کړه . داسفر هم په خیریت تیر شو. شین ـ تاغی هیڅ وران نه شو . یو څه تکلیف چې و ، هغه دعبور دمقرراتو او معلم له خواو .

دریم څپرکی

دادشین تاغي دلس کاله پخواکیسه ود . اوس حالات هم بدل شوي وو ، او زما او شین تاغي دواړو ځواني هم پخوالي ته رسیدلې ود . زموږ په کور کې هم پخوانی جوش او خروش نه و. ابا لاړ او ادې هم دهغه ځلوینېتي پوره نه کړه . ماتل دځانه دا پوښتنه کړې چې داڅنګه چل دی چې اکثر که دکاله ښځه مړه شي نو نارینه بله ښځه کوي او که میړه مړشي نو ښځه وریسې روانه وي. په کور کې زه پاتې وم او کشر ورور او شین ـ تاغی . حالات خو ځکه بدل شول چې کمونستي را غله او وریسې شورویانو هم په افغانستان برید وکړ . یو دورځ مې کشر ورور دزړه خواله کول ، « لالا ، زه خو مې دمور او پلار پسې ډیر خپه یم خو اوس وایم ښه شو چې هغوی ژوندی نه وو. زما په یاد دي چې تاور ته ویل چې ابا راځه دا مځکه خرڅه کړو ، او ننګرهار ته شو ، چې روسان را روان دي او دلته بې کس و کویه یو . ساده ګی پلار مې در ته په غوسه شو او ویې ویل ، « چې زما سره شرعی قواله وي دچا پلار خودې دامځکه رانه ونیسی ! »

زه وایم ښه شو چې هغوی دابده ورځ ونه لیده. »

کمونستي لا په ښار کې ود او زه او ورور مې په کلي کې په دهقانی بوخت وو خو په زړه کې دواړه سره پوهیدو چې نن دی که سبا دی داتکه په

موږ هم رالويږي. د تاجي زامنو خو څو ځلې زما ورور ته د شين ټاغي پيغورونه ورکړي وو او ويل يې چې په هغې کې ستا ورور د امپرياليستانو سره مخابرې کوي او د همدې د پاره يې ډاکټري پرېښې ده. هغه ويل چې ډاکټري خو د پيسو چينه ده نو چې محب الله ډاکټرې پرېښوده په کومې بلې لاغورې ماړۍ به اوښتي وي. داوبو او لارې په سر يې هم په موږ پيشرووونه او ګواښونه کول، مقصد د پخوانو غوټو او تربګنو په بيا کټولويې شروع کړې وه.

يو ورځ چې زه په ښار کې د جمعې د لمانځه نه کلي ته راستون شوم ګورم چې د شين ټاغي نه سور ټاغی جوړ شوی. ورور مې ټول د شاتوتو په شيرې سور رنګ کړی دی. نه هغه پخواني پوسترونه او څيرې او نقشې وربانديې وې او نه يې د ملکونو بيرغونه. زه پوه شوم چې دا د حوادثو سره زما د ورور د مقابلې طريقه وه. چې نور څه نه وي، رنګ خو يې د خلقې وي ؤرې ورې پيښې کيدې چې زه پوهيدم چې کړې رابانديې تنګيږي. د چاريار د نارو په ځای اوس هورا راغلې وه. بزګرانو به هم هورا ويله خو په معنی يې نه پوهيدل، کله به يې په اشر کې نارې کړې، د خدای په نامه هورا! يا چارياري هورا! کلو ته د جيپانو تګ راتګ زيات شوی و او خلکو به د مازيګر له لمانځه نه پس د پخوا په شان وشتې او ټوکې نه کولې، بلکه د مايوسۍ او د شک په چوپتيا به يې يو بل ته کتل.

يوه ورځ مې ورور راته کړل چې « ته نور څه، کابل ته، ستا بودن

نور دلته، نه‌ستا د پاره ښه دی او نه زما د پاره . ما پرېږده چې یو بېسواده سړی یم ، خپله دهقاني به کوم . ته بې هغې هم په کلي کې نه ځايېږې . شین تاغی هم د دې ځای نه ورک کړه . ډېر خلک ورته گوابنیږي . »

په بله ورځ مې ورور د شین تاغي په سمبالولو لگیا شو او زه لاړم په باغ وگرځیدم ، بیا د شولو پټو ته لاړم او ښایسته شیبه مې د هغو دورو داتنې ننداره کوله چې داوړي د نري شمال سره یې ځنې اچولې او د چنچنو سیلونه تیټ پرې الوتل او دومره لوی او گڼ سیلونه وو چې د شنو شولو په سر تور سیوری ورپسې روان و . په چوپه خوله مې د کلي سره چې د ژوند دنیمايي نه زیات کالونه پکې تیر کړي وو خدای پاماني وکړه .

څلورم څپرکی

کابل نظر نورو ښارونو ته یوڅه په دې ښه و چې یوڅه خت هم زه او شین تاغی پکې لادرکه شوو . درې کاله په کابل کې اوسیدم . کله کله کلي ته ورتلم چې خلک بدگمانه نشي . یو د ورځ ، د پوهنتون استاد ، ډاکتر زرور ، د پوهاند لاروي سره کورته راغلل او په خبرو خبرو کې یې د ښاري مقاومت د یوې پټې شبکې د جوړیدو زیری راکړ چې دوی یې هم غړي وو . په دې کې د پوهنتون استادان ، د کابل او شین ډنډ د هوايي ډگرونو صاحب منصبان هم شامل وو . ما تعجب کاوه چې ولې ما ته داخبرې کوي . زما د سیاست سره داول نه جوړه نه وه پس له څو ورځو د پوهنتون دغه استادان بیا راغلل او ایله یې په مقصد پوه شوم . دوی ته زما شین تاغی په کار و . ما ورته ویل چې په دې تموله نړۍ کې همدا یو

موټرلرم او دانشمدرکولی. مگر دوی پخه اینبې وه. نه یوازې یې موټر غوښت، بلکه زه یې هم د ډرایور په حیث غوښتلم. داسې ښکاری چې دوی دډیره وخته په خپل پلان باندې کار کړی و. دوی ویل چې باید د جهاد ابتکار تعلیمیافته وو ته په لاس ورشی. دوی استدلال کاوه چې دکمونیزم او روس په مقابل کې دافغانانو مقاومت عامه پاڅون دی، دظلم او دپردو دیزغل په مقابل کې پاڅون ډی او تقدیر داسې راوستې ده چې افغانان مسلمانان دي، نو دایو دینی جهاد هم دی. دوی ویل چې ملیت او دین په افغانانو کې داسې سره اخښل شوي چې نه سره بیلیږي او دبیلیدو ضرورت یې هم نشته.

زدله آره دخرپ په ځای د ترپ سړی یم. مگر داهسې بیسواده احساساتي خلک نه وو چې مابه په آسانه قانع کړي وای. ټول ډاکټران او ماسټران وو او یو څو تنه منصبداران چې ماته یې دملاقات حق حاصل و، هغوی ټولو په شوروي اویا امریکا کې ارکان حرب لوستی و. ددوی شفرونه د ډاکټر زړور اختراع وه چې دهگل په فلسفه کې یې د ډاکټرۍ تیسس لیکلی و. ټول فلسفي اصطلاحات، هغه هم چپي، لکه تضاد، پرولیتاریا، دیالکتیک، طبقات، اضداد، سنتیز او انتی تیز او داسې نور چې یوازې ددوی یوه وړه حلقه پرې پوهیدله او موږ نورو ته یې صرف هغه برخې معلومې وې چې زموږ دکار او فعالیت سره ښاییدل. په دوو دروهفتو کې مې پام شو چې زه هم تر ستوني ورکې کښیوتی یم.

نور هرڅه تیار وو، فقط دوسلو ضرورت و چې دکابل نه قیام پیل

شي . ماته يې څه نه ويل ، خو داسې پوه شوم چې د ځينو قشلو دقوماندانانو سره يې خبره پخه کړې وه . دا خبره ما بيا وروسته دا سمار دغرني غونډ دقوماندان ، روف خان نه په پيښور کې واوريده . داسې ښکاري چې دوی په کار پوه خلک لرل ، ځکه موټر يې يو څوورځې رانه دجنګلک فابريکې ته بوته ، هلته يې ټول انجن ورنوی کړ ، د شاتوتو رنګ يې ترې وواهه او يو خړ د ډيران رنګ يې ورکړ . هلته چې بسترې وې ، بس يوه يې پريښوده او د درو نورو لاندې يې لوی لوی دلرګو صندوقونه جوړ کړل او په سر يې د پلاستيکو پوښونه ورکړل چې ګويا دسرويس سيټونه شول چې ستر او اخفا يې وشي. راديو يې مخابره يې لرې کړه او دهغې په ځای يې په زاړه دود د تلګرام يو ماشين په ديوال کې پټ کړ . چې يوه ورځ کړکۍ ورخلاصيده ، هغه يې هم دموټر دديوال په شان ليکې ليکې رنګ کړې وه. دخلقيانو سره بيرغونه يې بهر وربانده ودرول. زياتې نوشين ټاغۍ نه و ، سور ټاغی هم نه و ، بلکه خړ ټاغی و چې په ظاهر کې پمن او ډيران رنګه خو په انجن کې يې نوی نوزی راته راووست .

پلا ن داو چې زه به بيا يو ځلې کلي ته ځم او هلته به دخلقيانو سره لر اوبر کيږم . بيا به نو دخان آباد نه کابل ته راروانيږم او په کيله ګي کې به وسله او يوه نقشه اخلم . لاهم نه پوهيدم چې دچانه به وسله اخلم او څنګه به يې کابل ته رسوم ؟ تر اوسه پورې هم ما ته دډاکټر زرور شبکه هسې اوتې بوتې او دټوکو ښکاره کيده خو چې يوه بوډا ، چې زما په

خیال ، متقاعد منصبدارو ، څوشپې دښوونځي د شاګرد په شان د تلګرافي مخابرې سبق راکړ د ځان سره مې وویل ، محب ګله، کښیوتې.

پنځم څپرکی

کیله ګی د پلخمري او دوشي تر مینځ یو لوی ډاګ دی چې یوې خواته یې د دوشي سیند او بلې خواته یې تر څو سترګې لګیږي، ډاګ او تیتې شنې غونډۍ دي . هغه دقیر سړک چې کابل ته ځی دا ډاګ تقریباً په نیمایي غوڅوي . په اوړي کې د سیند دلوري بزګران هندوانې راوړي او دسړک په غاړه یې کابل ته د تلونکو مسافرو او توریستانو د پاره خره کوي. دا هندوانې چندیانې خوندنه لري مګر خلک یې دلویوالي او ارزان والي لپاره اخلي. د کیله ګي یو بل شی چې زما تر اوسه یادیږي هغه یو عجیب شانې ښکارو. خلکو به دلته باښې نیولې اوبیا به یې داوریدو دقراره په عربو خرڅولې. زه به چې کله خان آباد ته د تګ په لاره کې دلته راپیښ شوم ، نو لیدل به مې چې یو سړی لګیا دی یوه رسۍ په هوا کې چورلوي . دا رسۍ تقریباً دیرش څلویښت متره وه او نه پوهیدم چې دا یې څنګه په هوا کړې ده . دنژدې نه مې چې هغه ولیدله نو یو سر ، هماغه سریې چې دسړی په لاس کې و ، نری او هغه بل سر یې پریړ او درونډو او ښکارځن به نیم ساعت په هوا کې تاووله چې تر څو به د کاغذ پران په شان دهغې درونډ سر هوا ګیر شو.دپړي په هوا ګیر سر کې دسنیو غونډاری و چې په هغې کې لومې وې. دغه دسنۍ غونډاری داسې جوړ

شوي و ، لکه مرغۍ ، گویا باښې به چې ولیده نو د مرغۍ گمان به یې پرې وکړ او غوټه به یې پرې وکړه بیا به نو د سنیو په وړیو او لومې کې ونښته او سوټه بوټه به کوزه راپریوته .

اوس په کیله گي کې ، دروسانو د درنو وسلو یوه لویه ډیپو ، څه د مځکې په سر او څه د مځکې لاندې جوړه وه . ما ته وظیفه راکړ شوې وه چې د همدې ځای نه به وسله او نقشه کابل ته رسوم .

لوړ مازیگرو چې کیله گي ته ورسېدم . البته تر هغې د مخه او وروسته هم رسېدلی شوم خو هدایت همداسې و . د سړک غاړو ته هندوانې نه وې ، ځکه چې د جدي میاشت وه ، مگر یو څه د مني ارکاني ختکي لا هم دلته هلته دلی وو . دوکان موکان خو بې هغې هم نه و بس دلته هلته د خاورو تیټ دیوالونه دلښلو کوچانو د شپول په شان دیوې څپرې نه راتاو وو چې داوړي نه پاتې وو او اوس خالي وو . حتی د سر څپرې یې هم نه وې . مگر په دې لویه دښته کې یو دوکان و چې لا یې هم لوگي له لرې ښکاره کېدل او همدا زما نښه وه . لوړ مازیگر و چې د هغې مخې ته مې برک وواهه . ناڅاپه مې په زړه دویرې برید راغی . که مې وپیژني بیا به څه کړم . دروسانو داستنطاق مې اورېدلی وو ، چې د تیرې نه هم اقرار اخیستی شي . برقی شاکونه خو یو عام شی دی . دیوه خلقي نه مې اوریدلی وو چې ویل یې ، زموږ شوروي دوستان برقي شاکونه او شکنجې او جبري اعتراف د انساني کرامت نه لرې گڼي . هغوی داسې پیچکارۍ جوړې کړې چې چاته یې ور کړې بس ، لکه بلبله خپل ټول حال

وايي . دزړه په تل کې حتی دخپلو کابلي دوستانو نه هم وېرېدم . کیدای شي چې نه مقاومت و او نه بل څه ، بلکه ، صرف د ماد نیولو د پاره د ک ، جي ، ب ، دسیسه وه .

شین تاغي مې دسړک نه چپ یوې خواته ودراوه ، چار قل مې وویلې او په ځان مې چوف کړ ، او په توکل ورکوز شوم .

په رستوران کې مې چې خلکو ورته هوټل وایه د تاکلي قرارہ سره سم دزړکې دښوروا فرمایش ورکړ او کښیناستم . بیا نو شنې چای راغلې او ماهم ورته ډډه ووهله . چوکۍ خونه وې خوسره قالینه غوړېدلې وه او داوړدو نیالیچو هر سرته دقالینو بالښتونه وو چې مینځونه یې دبوسو ډک وو . دکوټې په سم نیمایي منځ کې یوه ابدان داره دبیلر نه جوړه شوې بخاري وه ، دکوټې نه یوه وړه کړکۍ شاته پخلنځی ته خلاصه وه ، په داسې ډاګ کې ، دداسې یوه رستوران موجودیت پخپله دحیرانتیا خبره وه .

درې څلور تنه منصبداران هم ناست وو ، چایونه یې څښل او یوه یې چې دفارسي لهجه یې ورد ګوته ورته وه ، ټوکې کولې او نورو ورته خندل. زه پوه شوم چې همدلته دکیله ګي په اډه کې دروسانو سره کار کوي .

ماښام مهال دوی په خندا خندا لاړل . زه په لمانځه ولاړ وم چې زما نفر چې نوم یې راته دبهادر خان ښودلی و ، چې البته ما په سترګو نه ولیدلی راورسید . ما چې سلام وګرځاوه نو ده راته وویل ، ته چېرته و

کیله ګی چېرته؟ بیا نو لکه زوړ یار راغی او تر غاړې وتو. د برګړندي په وخت کې په غوږ کې راته وویل «هر څه تیار دي.» بیا سره کښیناستو او په لوړ غږ دواړو د اشرارو د ظلمونو او د انقلاب د بریو خبرې کولې، چې درستوران خاوند یې واوري. د جمعې شپه، د جدي دویمه هفته وه خو په کیله ګي کې واوره نه وه شروع شوې، بس وچ ساړه وو او هر څوک به چې هوټل ته ننووت له خولې به یې بړاس خوت. هوټلي دوه ګیسونه ولګول او کوټه رڼا شوه. په همدې کې درې نور منصبداران هم راغلل او دډوډۍ فرمایش یې ورکړ. یو منصبدار هماغه ټوکمار ورد ګ وچې اوس بیا راغی او زه دې خبرې یو څه ترور کړم. هسې هم زه تل په ټوکمارو شکمن یم، او د خندا د ماسک لاندې تېرې زیرې داړې وینم. بده یې لا چې ټوکمار مخامخ ماته راغی او ویې ویل « زلمیه، داخو دې عجب سرویس پیدا کړی دی، سپرلۍ دې څه شوې؟ » زه پوه شوم چې لومه یې راته غوړولې ده، « صاحبه موټر کابل ته بیایم چې عوارض یې پیدا کړي. » مګر ټوکمار نه قانع کېده، « زوروره، په شل د یرشو سپرلیو خو یې ملا نه ماتېده، د تیلو پیسې خو به یې ایستلې وې. هسې دې خالي روان کړی دی، یا به سرمایه دار یې او په لږو پیسو دې تاتول نه کیږي. » د استنطاق لهجه مخ په درندېدو وه. په همدې کې بهادر خان مرستې ته راغی او ټوکمار منصبدار ته یې وویل، « محب الله زما میلمه دی، زما دوړکوني دوست دی، ډیر یې مه ځوروه، بې هغې یې چرت خپل موټر ته خراب دی. »

داسې راته ښکاره شوه چې تورکمار دبهادر خان نه په رتبه کې یو څه کوزو ، ځکه نو ، لکه رتلې سپې په کوړنج کوړنج ، بیرته درستورانه وووت ، او غیب شو .

بهادر خان بیا راسره کښیناست او د واړو دامپریالیزم او امریکا غندنې ته دوام ورکړ . هرڅومره چې تیاره کېده دمنصبدارانو جوپې زیاتېدې . یو ه جوپه دروسي منصبدارانو پنځه کسیزه ډله هم وه . دوی هم دنورو په شان په توشکو کښیناستل مګرچې له یوه نه چې ازبک راته ښکاره شو ، تولو پښې غځولې وې . هوټلي ، لکه چې د دوی د جمعې دشپې دباندار سره روږدی وي ، بې پوښتنې د پخلنځي نه د سره کړو زرکانو د یوه لوی پتنوس سره راغی او هر یوه ته یې په یوه تیمي پتنوس کې یو زرک او یوه ګرده توده ډوډۍ کېښوده . یو روسي افسر چې هم په ونه د نورو نه ټیټ و او هم ښایي په رتبه کې ، د سرجي کوټ له لویو جیبونو نه د ووډکا بوتلونه ایستل او د هر یوه مخې ته یې کېښودل .

غیر له بهادر خان نه نور افغاني منصبداران د روسانو دراتګ سره ، لکه هلکان چې د مشرانو نه لار چپوي ، یو یو د هوټل نه ووتل .

بهادر خان هم روسانو ته عسکري احترام په ځای کړ . دهغوی مشر ، یو دنګ او خیټور افسر ، ورته و موسل .

بهادر خان په روسي ژبه روسي منصبدار ته څه وویل او هغه سر ، دهو په علامه ټیټ وپاس و ښوراوه . بهادر خان هوټلي ته اشاره وکړه او هغه یوه پلاستیکي لوله دیوې کڅوړې سره راوړله . پلاستیکي لوله یې

ویړه کړه ، دشطرنج تختــه وه او په کـځوړه کې یې دانې . دواړو سره واونیلې .

ټول کارونه دهماغه پلان له مخې کېدل چې په کابل کې راته جوړ شوی و او ما لکه روبات ، مصنوعي ماشين ، قدم په قدم تعقيباوه . ددغـه پلان اصلي طراح ډاکټر زړور . ښه مې یادیږي چې راتگ نه یوه ورځ دمخه دروژې په ماښام دیوې کځوړې خرماسره راغی او دروژه ماتې نه پس یې ماته په خندا وویل ، « هلکه ته دري صفتونه لرې . يودې موټر دی او بل دې شطرنج او دا دواړه موږ ته اوس حاضر په کار دي . » ماوویل ، « چې دریم صفت مې څه دی ؟ » ده وویل ، « دابه ، که ژوندو ، یوه ورځ درته ووایم . » دشطرنج خبره یې رښتیا کوله . په دې کال زه ملي قهرمان شوی وم او دداسې تکړه لوبغاړو نه مې لوبه وگټله ، لکه سیدحمیدالله پاچا ، گران او حاجی سرمعلم .

بهادرخان هم په شطرنج کې بدو کی نه و . زما په خیال په روسیه کې یې تحصیل کړی و او هماغلته یې زده کړی و . دکابل دمقاومت مرکز هم دده په دې کمال خبر و .

لوبه نیم ساعت روانه وه ، که څه هم چې دده هدایت دا و چې ژر مات شي ، مگر ډېر کوشش یې کاوه چې لوبه وگټي . یابه یې زما زور ازمییه چې روسان مې جدی چلنج وگڼي ، دلوبې په مینځ کې یې وزیر زما دآس دخوړ لاندې کړ ، پس ډېرد فکره مې پام شو چې که وزیر واخلم نو دپیل په کشت ماتېږم . ماوزیر وانه خیست او بهادر راته وموسل او گویا زما

مهارت یې منظور کړ . داسې راته ښکاره شوه چې د روسانو هم موړ ته پام شوی او لویه یې دستر ګو له ګوټ نه څارله . بهادر خان مات شو . دلوبې په آخر کې دهغوی مشر ، خیټه ور قوماندان ، راغی ، کوز تختې ته یې وکتل او بیا یې بهادرخان ته په روسي څه وویل ، « کپتان صاحب غواړي چې ستا سره شطرنج وکړي . » کپتان صاحب ته وو ایه چې مننه ، مګر زه همدا نن شپه کابل ته روان یم ، ځکه هوا مخ په خرابېدو ده او سالنګ په وړاندې دی . دموټر هم خوند نشته »

کپتان په زوره وخندل ، « بس موټر به دې بهادرخان په ورکشاپ کې درته جوړ کړي . » ماوویل ، « ښه دی ، یو څو بساطه به سره وکړو ، بیا شپه په شپه رخصتیږم . » کپتان راسره ومنله ، بهادرخان ته یې څه هدایت ورکړ . هغه دموټر کلی دمانه واخیسته او له هوټل نه ووت. کپتان دنورو روسي منصبدارانو سلامونه ومنل ، زه یې تر لاس ونیولم او دهوټل نه بهر تیارې ته ووتلو . خپل جیپ ته یې بوتلم .

دکیله ګیې ددښتې نه اوس داغزنو سیمانو کړۍ راتاوده . یوه نرۍ لار چې زموږ جیپ پرې روان و ، هم داغزنو سیمانو د دوو دیوالونو تر مینځ تېرېده ، مګر دا سیمونه په کتارو پورې نښتې وو حال دا چې ددښتې نه چاپېر سیمونه دښامار په شان کړۍ کوړۍ پراته وو او اورېدلي مې دي چې برقي جریان پکې ځغلېدلی و چې څوک دهغې غوڅولو ته زړه ښه نه کړي. هره خوا قوي روښني اندازو نه او دسیمانو بهرنۍ خواته ماینونه ښخ وو.

دکپتان کوټه هم دشین تاغي په شان یو تپلرو ، یو بستر یوې خواته ، یو میز او دوه څوکۍ بلې خواته دیوال ته تکیه ، یوه کړکۍ چې خدازه خلاصېده اوکه نه ، یو بې شیټه ګروپ دمیز په سر ځړېده .

دمیز په سردکپتان دشطرنج تخته دړنګو بنګو دانوسره غوړېدلې پرته وه . کپتان دالمارۍ نه دکنیاکو نیم ډک بوتل د دوو ګیلاسونوسره راواخیست، یو ګیلاس یې ماته ونیو خو مامعذرت وغوښت او غوښتل مې چې ووایم چې ډاکټر منع کړی یم . خو ماته روسي نه راتله او روس ته پښتو . ماوې خپله انګریزی به ورباندې وازمییم . دی موسک شو او په داسې انګریزي چې روسي پکې ګډه وه وویل، « داڅنګه ډاکټر دی چې بهادرخان یې هم منع کړی دی » بیایې پاس وکتل ،« هغه خو به نه ښیې چې پاس په آسمان کې ناست دی ؟ » زه غلی شوم ده یو ګیلاس کنیاک په یوه ساګړوټ کړل. بل ګیلاس یې ډک کړاو شطرنج ته راسره کښیناست . تخته یې واړوله چې سپینې دانې او اول حرکت زما شی، ګویا دشطرنج ادب یې په ځای کړ. خو ماوویل چې سره شکېلویه یې .

په اوله لوبه کې دواړو ، لکه جنګي چرګانو ، یو دبل زور ازمییه او تعرضي حملې مو نه کولې اولوبه مساوي شوه . دویمه هم چارګوټ شوه .

په دریمې کې ماد وزیر او دوزیر دپیل پیاده ګان دوه خانې وړاندې کړل او ګویا دوزیر ګمبیت مې وکړ.

یو پیاده مې مفت ورکړاو پوهېدم چې که دی یې واخلي نو بیا به دلوبې تر آخره دهمدې پیاده په ساتنه بوخت وي او په همدې همدې کې

به ما تول سپاره لوبې ته ورګډ کړي وي . اوبيا نو دی د حتمي مات سره مخامخ و. مګر د پياده همداسې پرېښود ل هم ښه نه دي . کپتان همدا کار وکړ په لومه کې ونښت او پياده يې نه يوازې واخيست ، بلکه د هغې د ساتلو تکل يې هم کاوه . ډير ژر مې مات کړ . دريمه لوبه ده وګټله او د څلرمې لوبې د څوچالونو نه وروسته سره پاڅيد او د کنياکو ګيلاس يې داسې تر خولې ډک کړ چې د بوتل وروستي سور بخون څاڅکي يې پکې څنځول . همداسې ولاړ و او تختې ته يې کتل او په عادي لهجه يې وويل، « فکر کوئ چې ستاسې مجاهدين به يې وګټي ؟ » ما په تعجب ورته پاس وکتل - سړی په جديت کې موسک و. ما وويل، « اشرار ښيې ؟ » ده په همغه موسکا وويل، « اشرار دي ، که مجاهدين که دښمن او که ميتيژنيک ، که باسمه چي، زما په مقصد پوهيږې! » ما چې لاهم زنه په دواړو لاسو تکيه کړې او د خپل چال په فکر کې وم ، ناڅاپه مې پام شو چې روسی جدي خبرې کوي . مګر مابيا هم په بيطرفه لهجه وويل، « دوسلو خبره ده . جنګ په وسلو کيږي . اشرار خوستاسو په لسمه برخه وسلې هم نه لري » روس د ګيلاس نه غوړپ تير کړ او په غوسه ناکه لهجه يې وويل، « چتيات به نه سره وايو . وسله جنګ نه ګټي. په وسلو کې موږ د هټلر د مقابلې نه وو ، خو کوکارې مو ورنه وايستلې. د جنګ ګټه او بايلات په نورو شيانو پورې دی. » داڅلې زه ورته موسک شوم « مثلا ايډيالوژي ؟ » روس نور هم په غوسه شو، « داغلطه خبره ده چې ګوندې زموږ ايډيالوژی په نازيانو بروه نو ځکه مو جنګ وګاټه . حتی

ستالین هم په دې پوهیده او خلک یې د کمونیزم په ځای په موروطن، په روسیې راټول کړل.»

روسي غلی شو. نه پوهیدم چې ولې یې تر اوسه خوله دومره کاواکه وه. بیر ته شطرنج ته کښیناست او زه د دفعې چال لا یم. بیا نو ډیر وخت په همدې لوبې لګیا وو. په آخر کې لوبه مساوي شوه. عجیبه ده چې لویان هم د ماشومانو په شیر د لوبې په ګټلو خوشالیږي. روسي پوهیده چې ما په لوی لاس ګټلې لوبه مساوي کړه مګر بیا هم خوشاله و. روسي کښیناست او سریې دومره رانژدې کړ چې د الکولو بوی یې زما تر سپږمو رسیده. په ټیټ غږیې وویل، «زما پلار د ستالینګراډ په جګړه کې منصبدار و او بیا وروسته همدې ستالین د یوې دسیسې په نامه اعدام کړ.»

ما ویل، «د تاسف خبره ده.»

ده غلی کړم، «داسې په سلهاوو منصبداران یې وژلې دي، په کوم یوه به یې سړی تاسف وکړي. مطلب مې دا و چې ته پوه شې چې زه ولې ستاسو د مقاومت سره خواخوږي لرم.» بیا یې نو سر د تاسف په علامې وښوراوه، «عجیبه ده چې د قهرمان منصبدار زوی، اوس د میتیژنیک سره خواخوږي لري.» د جیب نه یې یوه بټوه راوایستله او یو کوټ کوټ فوټو یې راوښودله «دامې ښځه ده، دامې زوی دی یوري او دغه مې لور ده، لارا. د مسکو په اپارټمان کې اوسي.»

زه همداسې غلی ناست وم او نه مې غوښتل چې داسې کومه خبره

وکړم چې که ثبت شي نو د اعدام سند به مې شي. زه د روسي نه څه چې بهادرخان نه هم ویرېدم او لا هم د هغه تر کمار منصبدار په فکر کې وم چې څه د سیسې به یې راته سازې کړې وي. عکس یې بیرته په بټوه کې کېښوده او لکه زما په زړه چې خبروي، وې ویل، « بهادرخان زما دوست دی. ما وده شپې شپې بحثونه وریاندې کړي. دواړه منصبداران یو او بل په درد پوهېږو. دلوګر په کاریز کې چې کپتان الیګ خرخردین زهر وپاشل، د بهادرخان کورنۍ هم د نورو سره په کې کسکر شوه. »

په کابل کې ماته صرف دومره ویل شوي وو چې یو ناراضي روسی منصبدار دی چې ستاسره به مرسته وکړي، مګر دایې هم ویلي وو چې شل زره ډالره غواړي. ما ناراضیتوب او شل زره ډالره یو له بله پخلاکولی نه شول. که ناراضي دی نو پیسې ولې غواړي؟ کپتان منتظر و چې زه څه ووایم خو زه تکنی او سرېداله وم، په اول ځل مې یوه وطن پلورونکي ته کتل. خوده زما په ساده توب د جادوګر په شان د شیطنت خندا وکړه، « زه ستا په تکنی توب هم پوهېږم. بس را وې شمېره. » ما هم د کوټ استر وشلاوه او د ډالرو پلاستیکي کڅوړه مې ترې راوایسته، د شطرنج په تخته مې وغورځوله. کپتان بې دهغې د شمیرلو نه کڅوړه لکه چې تلې یې پاس واچوله او په بل لاس یې ونیوله او د بسترې لاندې ننه ایستله. نور نو نه ده خبرې وکړې او نه ما او په کې ځاییدل هم نه. په جیب کې یې هوټل ته راوستلم. بهادرخان چې بهر ولاړو. د موټر کلی راکړه او د روسي منصبدار سره یو ځای بې د خدای

پاماني دشپې تياره کې غيب شول . زه دويرې ريږدېدم ، ځکه چې که څه توطئه يې جوړه کړې وه نو همدا يې وخت و چې دوسلو سره مې ونيسي.
موټر مې چالان کړ ، برقونه مې ولګول او سړک ته مې مخ په کابل سم کړ،
هيڅوک مې مخې ته نه ودرېدلی . اکسليټر ته مې پښه اړم کړه او مخ
په دوشي مې را خپلې کړې . موټر درونددروند کېده ، پوه شوم چې
دکيله ګي جبه خانه يې پکې رابار کړې ده . ښه و چې دجنګلک په
فابريکه کې يې دموټر کماني هم ډبلې کړې وې . مافکر نه کاوه چې
دمقاومت چلوونکي به دومره هوښيار وي او په زړه کې خوشاله شوم.
سهار مهال خنجان ته ورسېدم دلړو يوه ترخه ګرده په وړاندې دسالنګ
دپاسه لېدل کېده . هماغلته مې دنورو موټروانانو سره په چايخانه کې
سباري وکړ او ځينو نه مې چې دکابل نه په سالنګ راتېر شوي وو،
دسړک دحال احوال پوښتنه وکړه . ټولو دتګ نه منع کړم. ، مګر ما ويل
چې زه خو پرې ورځم. يوه موټروان وويل ، « دتانه مخکې يوبل سرويس
هم پاس لاړ او زما نصيحت يې وانه وريد ، خوکه نابلد ډرايور داکار
وکړي ګيله هم ترې نشته ، ته خو ماڅو ځلې په همدې لارې لېدلی يې .
په هغه بل سرويس کې خو سپرلی وې ، کلينر ورسره و . تاسره هيڅوک
نشته. » چې پوه شو چې زه نه ايساريږم خپل کلينر ته يې وويل چې زما
دموټر په ټيرونو کې ځنځيرونه واچوي. مګر ما ځنځير نه درلود . نو بيا
موټروان په کاکه ګۍ خپل ځنځيرونه راکړل او چې ماد پيسو تجويز
وکړ ، هغه راته په غوسه غوندې شو او وې ويل « ته چې دومره ليونی يې

چې په دې ورځ په سالنګ تېرېږي نو زه داسې د ووس در ته ښکاره شوم چې پیسې به اخلم ؟ » کلینر ته یې ویل « هلکه یو بیل هم ورکړه چې هلته بیا خپل قبر وربانديې وکنې. » بیا یې نوما ته سترګه وټومبله ، « دامې هسې ټوکه کوله ، د سالنګ لیوان تاکله خښیدو ته پرېږدي. » څه وچه ډوډۍ او چای بوره مې د څو سروکړو زرکانو سره احتیاطي د ځانه سره واخیستل او روان شوم.

شپږم څپرکی

چې د وشاخ ته ورسېدم ګورم چې هغه بل سرویس په پیچو موکې زګیروی کوي او مخ په تونل روان دی. کلینر د ډنډه پنج په اوږو پلی ورپسې روان و او چې هوارې ته به شو د یخنۍ د لاسه به ور وخوت ، لکه چې د ګرده لې نه د مخه روان شوی و او اوس نشول ستنېدلی. واوره پیل شوې وه او شمال د زګیرویو سره په دره کې انګازې کولې او واورې یې کله د سرک په سر او کله کوز درې ته دوړولې. د لیدفاصله هم څو مترونو ته راکمه شوه. د موټر برف پاکونه او چراغونه مې چالان کړل او د میږي په یون ورپسې روان شوم. سرویس ته ورسېدم خو د ډاره ترې مخکې کېدلې نه شوم چې د مخې نه به موټر راشي او سرک بې هغې هم نری و. واوره د ګرده لې نه په څپولو بدله شوې وه داسې چې د هغه بل سرویس د ارابو منډه ، څو زه وررسېدم ، په واورو کې پټې و. سرویس څو ځایه شا ته راوښویید خو کلینر ډنډه پنج راټینګ کړ. ما هم خپله فاصله ساتله. په لارګې روسانو په هغو ځایونو کې چې د واورې د راشې د

ښویېدو خطره وه د سړک په سر دا لانو نه جوړ کړي دي چې واوره د غره نه د دالان په سر همداسې کوز درې ته وښویېږي.

دریم دالان ته چې ورسېدم زما وړاندې سرویس چې ایله لس متره به لرې وو، تری تم شو. ما موټر ودراوه او کوز شوم. هر څه چې مې سترګې غړولې سرویس نه ښکاره کېده، د واورو طوفان او شمال هر کار ناشو نی کړی و. ددالان لاندې ځای لاتور و او زه دوه زړی وم چې ترې ووزم که نه. مګر د سرویس تري تم کېدو و سوسه رااچولې وه. په همدې کې مې د لرې ځایه یو غږ واورېد. بیا مې هم د دا لان نه هر څومره سترګې خښې کړې، غیر له سپینو واورو بل څه نه ښکاره کېدل. زیاتی بیصبره شوم خو د سالنګ دواورې مې اورېدلی وو چې ډېر خلک، حتی کلینران، چې یو څو قدمه د موټر نه لرې شوي دي، بیا یې لار نه دده موندلې. د دالان نه بهر واوره تر زنګانه رسیدلې وه او وریالا په زور کې وه. یو ناڅاپه مې دشین ټاغي ټول باکس ته پام شو چې هلته یوه اوږده رسۍ هم کړۍ کړۍ پرته وه. وېرېدیم چې د جنګلک د ورکشاپ خلکو او یا بهادر خان به هغه بېځایه کړې وي، خو چې مې ټول باکس خلاص کړ، پړی هما غسې کړۍ کړۍ پروت و. د هغې یو سر مې د شین ټاغي د ورپورې او بل د ملا پورې ټینګ کړ، د بوتل غوټه مې وروا چوله او د دالان نه د غږ په لوري ووتلم. موزې مې نه وې او ایله بیله مې بوټان د واورو لاندې په پښو کې ټینګولی شول. په واورو کې روان وم او ډېر وېرېدم چې د سړک نه کوز درې ته ونه رغړم، ځکه چې سړک د غیر

سر ک نه چندانې نه پېژندل کېده. يو څو متره لا نه وم تللی چې بيا عږ راغی، په احتياط مې ځان د سر ک څنډې ته ورساوه او کوز مې درې ته کتل، گورم چې، لکه مورږ به چې د هلکتوب په وخت کې په تشت، پتنوس، او کله لا هم هسې په کو نوړی د واورې د پاسه ښويندئ کولې، يو وړو کی کنډو کوز ښوېدلی. ډېر لرې يو تور شی ښکاری. زه پوه شوم چې سرويس کوز خطا شوی. پړی دو مره اوږد نه و چې زه ور کوز شوی وای او که وای هم زه بيا څه د تورې بنگړی وم چې ټولې سپرلی به مې راخېژولې وای. په همدې فکر کې وم چې يو وړو کی تور شی ترستر گو شو چې پاس راخيژي. چې نژدې شو نو گورم چې بنيادم دی او په خا پوړو راځي. ما ورغږ کړ چې وريب مه ځه، په ښی خواته راځه، مه وار خطا کيږه. کتل مې چې په رښتيا يې لار زما خواته کږه کړه، خو رفتار يې شيبه په شيبه سستېده او په هر څو قدمه کې به يې دمه کوله. ما هم تر هغې چې پړی رسېده ځان کوز وروښکاوه. چې څو قدمی ته وررسيدم، نور نو هغه له حاله لويدلی و او پس د ډيرې اوږدې د مې چې نژدې د نوې واورې لاندې پټ شوی و، په خاپوړو يو څوگامه نور هم پاس راغی. ما لاس وراوږد کړ او لستونی يې په لاس راغی. کش مې کوده او بيا مې نو پړی د هغه نه هم چاپير کړ او په مدار مدار پاس راختو. د پړي د شليدو وېره هم راسره وه، ځکه همدا زموږ د ژوند يوازينی مزی و. د همدې پړي په زور سر ک ته چې اوس واوره تر نامه رسيده راوختلو او د څو ځلي د مې نه پس دالان ته ورسيدو. په غيږ کې مې شين تاغی ته وخيژ اوه.

هغه مې په بستر واچاوه او بیا مې یې چې د سر او پښنونه واورې
پاکې کړې پام مې شو چې ښځه وه.

اووم څپرکی

غاښونه یې د یخنۍ نه سره لګیدل. اول کار چې ماوکړ، د بسترې نه مې قدیفه راواخیسته او ددې د بستر مخې ته مې پرده کړه. د ځان سره مې ویل، زوی یې مړ کړې، په دې حال هم ستر. بیا مې د بکس نه لویه تولیه راواخیسته او د پردې نه شاته مې دې ته ورکړه «واخله، اول خپلې جامې وباسه، چې تولې خیشتې دي. په دې باندې ځان وچ کړه.» بیا مې نو خپل پاک کمیس او پرتوګ د بکس نه واخیستل «بیا نو همدا جامې واچوه.» ناڅاپه مې پام شو چې د ښځې به پښتو نه وي زده، خو بیا مې ویل، تکه توره بلا ورپسې. شیبه پس راووتله، خو د سړونه ریږدیده. کمپله مې ترې تاو کړه او ورته و مې ویل «اوس ګرځه، چکروهه، چې لږ وینه دې په رګونو کې وغړیږي، مګر هغه د چکر څه چې دریدو لا نه وه. ځان یې په بستر کې واچاوه او لنډه لنډه ساه یې ایستله او ریږدیده. د پلار نه مې اوریدلي وو چې د کوم کو چې کیسه یې کوله چې همداسې یخ وهلی و او خلکو په لیمڅي کې تاو کړ او په مڅکه یې داسې رغړاوه لکه غړه که چې ښځې موښي. ایله یې په رګونو کې وینه وځغلیده. پلار مې ویل په داسې وخت کې د ژوند علامه دا ده چې د وجود سوی شروع شي، ځکه پخوا هر څه کرخت وي. یو خبرداری دا و چې بنده خوب ته پرې نږدئ. ما هم همداسې په کمپله کې تاو د موټر په

غولی واچوله او د غړه کې شاربل مې پیل کړل. ورو ورو مې کتل چې د نجلی سارا بشکل آرامه او منظمه کیږي. د پلار د نصیحت سره ما هم تر هغې شاربله چې د سوي زګیروي یې وختل.

بیا مې په کټ واچوله چې آرام وکړي. د هغې د لاس او پښو سوي شروع شوي وو او ژړل یې. څو ځلی مې زړه وکړ چې پښې یې کښیکاږم، خو بیا به لاس نیولی شوم. د شین تاغي په نغري باندې یو لوی چایجوش و. هغه مې د اوبو نه ډ ک کړ او به مې تودې کړې او په یوه کاسه کې مې اول د نجلی په پښو سرې او به وا چولې او بیا مې ورو ورو تودې او به پرې تویولې. زه هم نه پوهیدم. پخوا هیڅکله د داسې حالت سره نه وم مخامخ شوی، څه مې چې په پوهنځي کې لوستي او اوریدلي وو هماغه مې کول. نور شی خونه و، تینګ سور چای مې په کاشوغه غوړپ غوړپ ورکاوه او دې ته یې هم لکه چې خوندور کړی و، چې زه به لږ ځنډ شوم نو د چای پیالې ته به یې سترګې کږې وې. د بهترۍ یوه علامه دا هم وه چې لر او بر یې د شین تاغي چوکیو، کړکۍ، نغري او نورو سامانونو ته وکتل او بیا یې زه هم په سترګو وتللم. ما ورته وویل «ته نو اوس کرار آرام وکړه او زه یو ځلې بهر وځم».

رسۍ مې را واخیسته چې ګوندې یوه ستوې یې کړم چې لږه اوږده شي. همداسې مې یوه ستوې کوله او تر ملامې تاووله دا کار مې وکړ خو ویریدم چې اوس به نو پړی او مړی اوسست شي. یو سر مې بیا تینګ په وریورې و تاړه او بهر ته شوم. واوره لا د پخوا په شان په زور کې وه. د

برنډې نه ووتلم او په خپل اټکل مې ځان هغه ځای ته ورساوه چې سرويس
ترې ښوييدلی و. واورې هر څه پټ کړي وو. په توکل مې لاندې ښوييدل
شروع کړل او تر هغې تلم چې زياتې نو پړی ترنځ شو. هره خوامې وکتل،
خو د سرويس درک نه و. غږ مې وکړ، خو چو په چو پيا وه او يوازينی غږ
دواورې شرنګی و. ښايسته شيبه ودريدم چې ګوندی کوم تور ځای
صحيح کړم، هيڅ شی نه و. زه هم يخنۍ وارخطا کړم. بيرته مې قدم په
قدم ځان پاس راوڅکاوه او د پړي د شليدو ويرې پسې واخيستم، ختل
مې نور هم سو که کړل، هسې نه چې وښويږم او په مزي زور راشی. چې
پاس وختم نو داسې وم، لکه د واورې ښيره چې مور ماشومانو جوړوله او
د پوزې په ځای مو ګازره يا د جوارو توکه په مخ ورخښوله. په برنډه کې
مې کالي ټک وهل، خو پښو مې لکه چې اوربې اخيستی وي، سوی
کاوه. په تادۍ مې د موټر د څنګ نه د هغه آنتن د برنډې نه بهر خواته
راکش کړ چې د کانکريټ نه بهر ووځي او په بيړه موټر ته وختلم. ښځه په
بستر کې وه. زرمې لږ اوبه وايشولې او سره پياله مې په لاس، کې د ټکور
په شان ښه لګيده. د چای سرد لږ سړی وزمه شوم. د شين ټاغي د ننه هوا
تياره کيده او د موټر کړکۍ هم بړاس نيولې وه.

ښځې سترګې پرانستلې او وچته کښيناسته. ما ورته وويل، «ته
کومه ژبه کوې؟ کدام زبان ياد داری؟» هغې په کمزورې موسکا وويل،
«پښتو» ماوويل، «ښه نو زما خبره په غور واوره! زه لاړم، کوشش مې
وکړ، د سرويس پته ونه لګيده، لکه چې واورې پټه کړې ده، څوک مې

ژوندي بيا نه موندل. » هغې سر وښوراوه او نور څه يې و نه ويل. ما دوام ورکړ، «خبره ورانه ده او که دا برنډه نه وای زه او ته به هم ختم وو. نو داسې به وکړو چې خدای يې کوي. » هغه منتظره وه چې زه ورته خپل پلان ووايم، خو ما کوم زيری نه درلود او ومې ويل «اول خو دا چې موږ اوس ژوندي يو او تر څو دا برنډه نړيدلې نه وي غير د يخنۍ او لوږې نه بل خطر نشته. يو څه شيان خو دلته راسره شته، نغری هم لرو او اوبه هم. د موټر تودولو چل هم راځي خو خدازده موږ به څو ورځې، يا څو هفتې دلته نښتي يو، دومره تيل نشته چې بخاری چا لانه کړو. بس په همدې يوې برستنې او کمپلې به گوزاره کوو او گورو به چې خدای څه کوي. » ما لاخبره خلاصه کړې نه وه چې دا خوب وړې وه. د موټر هوا په څو ځلې خلاصولو او تړلو د يخچال په شان سړه شوې وه او ماچکر وهل شروع کړل. چې پوره اته بجې شوې نو د ديوال نه مې د مخابرې ماشين راوښکه او ميز ته کښيناستم. د څو اشارو نه پس د هغې خوانه ځواب راغی.

«چيرته يې، موږ درپسې خپه يو »

« په واورو کې گيريم، در ختلی نشم. »

«موږ هم ويريدو. بيا به سره گورو. »

«سره گورو به »

زه پوه شوم چې درې ساعته پس بيا بل هدايت راکوي. ماشينگی مې بيرته په ديوال کې پټ کړ. ښځې په کرار کرار سارا ښکله. ځير مې ورته وکتل چې دا به څوک وي. بالاپوش او پتلون خويې د کليو د ښځو

نه‌و. په رنګ بدو کې نه‌وه. اوږدې توري څنې یې لاخیشتې او خورې ورې پرتې وې. اوږده تور بانه یې د غنم رنګي مخ او جګې پوزې سره جوړېدل. وروځې یې، لکه چې په نوسي لیندۍ کړې وي، د سترګو خواته پرېږې او بلې خواته نرۍ.

لاسونه مې د سړو د زوره سره سرویل او په غوسه‌وم چې یو بسترو، هغه هم دې ښاري شیشکې رانه‌واخیست.

پورد په یوولسو بجو د مخابرې شرهار شو. زرمې ماشین راوکیښ. ډاکتر زرور و.

«د شین ټاغي مخه بیرته ګرځولی شې؟»

«کوشش خو به‌وکړم، چې لږ د رښا شي.»

«بس بیرته کوز شه، په هغه زړه لار راشه.»

«هلته هم د شیبرنه سر کې د شنبل تنګی دی چې په اوړي کې هم کنګل وي.»

«شیبر ته مه ځه، په دواب میخ زرین کې، به ژمو، سړي درته ولاړ وي.»

«یو میلمه هم لرم.»

«ناممکنه ده.»

«بس دواورو د مینځه راووت.»

«رخصت یې کړه.»

«نه کیږي. سیا سره ده.»

« سیاسره څه مرگ غواړي؟ »

« بس دواوړو نه راووتله. موټر یې اوښتی و. »

« رخصت یې کړه، امر دی »

« نه کیږي. »

« مه خو گیاني کیږه، ختمه یې کړه، امر دی. په دو آب کې به سره خبر شو »

مخابره هم ختمه شوه. ماشین مې ځای په ځای کړ. ډېره شیبه د سرو له لاسه په موټر کې لړ او برگرځیدم. د پښو گوتو مې سوی کاوه. ناڅاپه ښځه په بستر کې کښیناسته، لړ او بریې وکتل، په لوړ غږ یې ناري کړې « زه چیرته یم؟ » ما وویل، « آرامه شه. ته په سالنگ کې، په موټر کې په بستر کې یې. » په چرت کې لاړه او بیا یې ځان راټول کړ او بیرته پریوته، خو چې ما ته یې وکتل چې ولاړ یم نو وې ویل « بل بستر نشته؟ ».

ما وویل « نه، د شپې هم څه نه دې پاتې، څمله. » هغه پریوته خو څو شیبې پس بیرته راپاڅیده او په نرۍ موسکایی وویل، « په دې بستر کې خو دواړه ځاییږو؟ » ما د شرمه ورته نور کتلی نه شو شامې ور واړو له، « چه ستا خوب پوره شي، بیا به زه سره ولگوم. »

سهار مهال واوره ودریده. ما چای دم کړ، یو څه وچې شودې وې هغه مې ورگډې کړې، وچه ډوډۍ مې چې راوړې وه اوس داسې کلکه او گگړه وه، لکه داریا. هغه مې په نغري تاوده کړه. ښځه هم زما په ښکالو

راکښېناسته او د کوټې په چوتې کولو يې شروع وکړه. هغې ته مې د شو دوچاى او يوه ډوډۍ بستر ته ور وړه. او ما نغري ته هم ځان گرم او هم مې سبناري کاوه. وروسته راپا څېده او د سيلانيانو په دود په نغري و گرځېده، د کړکۍ نه يې بهر دواورو او پرقنده لمر ننداره وکړه. بيا يې ماته وکتل او په خندايې وويل، «اوس نو ستا د خوب وار دی.» ما نور ست ته ونه کتل او بستر ته وختم.

ما زيگر مهال مې کوشش وکړ چې د موټر مخه کوز پلو واړوم، خو په برنډه کې دلته هلته باد واوره دلې کړې وه او کنگل شوې وه چې د بيل زور هم چندانې ورباندې نه رسيده. په شوا خون مې ترمابنامه يوڅه مځکه توره کړه خو بيا مې خپلې بې عقلۍ ته پام شو چې که مخه يې راوگرځوم بيا هم د برنډې نه بهر لر اوبر په سرک ترنامه واورې پرتې دي او چېرته موټر ورباندې تلی شي؟ چې موټر ته وختلم نو د سره کړي زرک بوی و. دا زما وروستی زرک و. ښځې هر څه تيار کړي وو او دواړو په کراره او په اشتها وخوړل. د چاى په وخت کښې مې هغه پوښتنې شروع کړې چې په زړه کې مې يې غمباده جوړه کړې وه.

«اوس خو په يوه قفس کې لويدلي يو، نو څه دې ويل چې يو بل وپېژنو؟»

«تاوار راباندې ړومبی کړ. ما هم همدا غوښتل. زه به د ځانه درته ووايم. نوم مې دی ترينا، په ما دا نوم بد ولگيد.

«ترينا خو فرنگی نوم دی يا به روسي وي.»

هغې وخندل «په اصل کې شاترینه وم خو د نازه مې کور کې ترینابولي. پلار مې مدیر یار مامد خان د سپین زر شرکت د محاسبې مدیر و. خاوند مې نور الله نخباف... »

پوه شوم چې د پخې پرچمۍ کورنۍ ده، او میړه یې د امین ورور، عبدالله امین، په خپل امر په کندوز کې اعدام کړی و. خو هیڅ مې ونه ویل. هغې دوام ورکړ، «میړه مې ظالم. امین وواژه، مور او پلار مې کابل ته کډه شول. په کندوز کې مځکې لرو، زه یې په حاصل پسې راغلې وم. وریژې مې خرڅې کړې او بیرته کابل ته روانه یم. » نوره نو غلې شوه. ما وویل، «زه ډاکټر محب الله یم » هغې په خندا وویل، «بس چې دا موټر مې ولید، و مې پیژندې. د کندوز او خان آباد ترمینځ دومره لاره نه ده، ستا د موټر د نهوره تولو ته رسیدلې وه. اوس دې ولې د ډاکټرۍ نه موټروانۍ ته ترفیع وکړه ؟ »

«ډاکټري ورکه کړې او د سوال کشکول یې ورک کړې چې هر مریض ته دې نیولې وي. د مریض پیسې داسې وي، لکه د مړي خیرات. اوس کابل ته روان وم چې موټر څه عوارض پیدا کړي، او بیانو زده پوه شه او د سرویس موټروانې. »

شاترینې په ځیر راته وکتل او بیا یې مرموزه موسکا وکړه، «د مجاهدینو سره خو به کار نه کوې؟ » ما وویل، «نه، اشرار گوره او ما گوره، که هغوی راغله بیا به د ډاکټر په ځای کوډگر او حکیم جیان د خلکو علاج کوي. » شاترینه یوه شیبه غلې وه او زما د خبرو جاج یې

اخیستـه. بیا یې نو داشتی راخوشې کړه، «نوبیـګادې د چاسره، ګره ګتـه، ګره ګره، ګتـه، تلګرافي مخابره کوله؟»

د ځان سره مې وویل، محب ګله، لاړې. ایله مې په مخابره کې د ډاکتر زړور نصیحت ته پام شو چې ښځه ختمه کړه. اوس نو دا ضروري شوه. پخوا مې داسې ګڼله چې دا به په دوشي کې چیرته ښکته کړم او زه به دوسلو سره دو آب ته روان شم. مګر اوس د ښځې ژوندي پریښودل د ملي مقاومت سره خیانت و. په هغه شپه مې شاترینې ته هیڅ ست و نه کړ او پخپل بستر کې پریوتم. څه شیبه پس دا هم راغله او د بستر په څنګ کې کښیناسته. د سړو نه ریږدیده او زه ترستوني په بړستن کې پټ وم. ډیر وخت همداسې غلې ناسته وه او بیا چې ما شاور واړو له دا هم پاڅیده او د زګیرویو سره یې په موټر کې قدم وهل شروع کړل. ما ته خوب نه راته او په دې فکر کې وم چې په ښځې څه چل وکړم. یوه لاره یې داوه چې د برنډې نه یې وباسم او بیا یې کوز ورغړوم. بله یې دا چې همدلته یې ...... کړم.

مګر په زړه کې پوهیدم چې یو هم آسان نه وو. ما چې په هلکتوب کې مرغۍ حلالولې هم به مې مخ بلې خواته واړاوه. پلار مې د نورو په روایت یو څه ناړامی او خونونه کړي وو، خو هغه په ځوانی کې وو، په خوګیانو کې. کتغن دده نـه هم د نورو په شان مړیي (پسه) جوړ کړی و. مور خو مې داسې وه چې زه یې نه پریښودم چې ماښام چې مرغۍ ځالې ته راځي، هغه وولم. خو له به یې راته جینګه کړه او په ژړه غوني آواز به

يې وويل: « مه کوه، خواره کې، خپل کور ګنګې ته يې پناوړې ده. واړه سوز ګورې بچوړې به يې ورته ناست وي چې اوس به مې مورکې راځي. »

بيا مې وويل چې اوس د افغانستان د مرګ او ژوند سوال دی او زما وړې انګيرنې پکې نه ځاييږي که دغه وسله زه و نه رسوم او يا حکومت پرې پخوا د پخوانه خبر شي، نو ګويا په لوی لاس مې ملي مقاومت مات کړ او د خيانت دا کړی به تل په غاړه ګرځوم. شاترينه، لکه کوکرۍ چې د کوتې نه بهر پاتې شي سونګيده او لر او بر ګرځيده. ما د ځانه سره ويل چې دروس نانځکې، اوس سالنګ ته نځا کوه. خو د ځانه سره يو څه هماغسې خجالت وم چې په وړکتوب کې به د نورو د لومونه د مرزانو د غلاکولو نه پس راته پيدا شو. د کوزې درې نه د ليوانو غم لړلې ساندې راتلې او کله به داسې شور ماشور شو، لکه يو د بل سره جنګونه کوي. پوه شوم چې دا بلاوې د شاترينې د سرويس په مرو لګيا دي. د تنهايي او د پيريو د نامراديو څپه هم د خوب په شان را باندې راتله. يو ځلې مې کتل چې راغله او په بستر زما شاته رانغوته زه اريان شوم چې اوس به څه کوم. زه يې د مرګ تابيه نيسم او دا په بستر رانغوځي. يوعجيبه ورمه ترې راتله، د پردی بوی. ډاکټران پوهيږي چې هر بنيادم ځانله بوی لري چې پخپله پرې نه پوهيږي خو، لکه د ګوتو نښه د هماغه بنيادم د پيژندو علامه وي. سپی او غوا هم خپل او پردی په همدې پيژني، خپل بچي ته پی، راپريږدي او پردی وشړي. په اوله کې

سره نیولی او شخ پروت وم خو ورو ورو بستر تو د یده او ورسره د خوب
څپې راتلې. نه پوهیږم چې د ځوانی څپه وه او که د یخنی زور، خو لکه
موږ به چې په هلکتوب کې د شارو د بچي د پاره د ملخانو د نیولو تکل
کاوه، په گونډو به کرار کرار ورنژدې شوو چې رانه تیښته ونه کړي،
شاترینه، لکه زنځه ورو ورو راوښوییده، او ما هم ځان ترې لرې نه کړ.
سهار مهال ړنگه بنگه په غیږ کې راته پرته وه.

****

په خوب کې مې یو څه ښکالو واوریده او چې راویښ شوم نو یو
قسم کریغې او غر هاری و چې کله به راغی او کله به غلی شو. په ځای
کې کښیناستم. شاترینه مې ولیده چې د چای د پاره اوبه ایشوي او د
کړکی نه بهر خواته گوري. پاڅیدم او د موټر نه کوز شوم. دا هم راپسې
راغله. لمر داسې د واورو د پاسه ځلیده چې سترگې مې و بریښیدې. هیڅ
شی نه ښکاره کیده. بیرته موټر ته ننوتو او نیمه وچه ډوډی چې د یخ د
لاسه گګړ گرځیدلې وه او زموږ وروستی ذخیره وه په شریکه په چای کې
لمدوله او خوړله مو. یو نیم غږ او د موټر غرهاری لاهم راته. بیا ووتلو او
داخلی مې یو تور لوگی ترسترگو شو چې د کوز له خوا په هوا او بیاورک
شو. شاترینې ته مې وویل «تاهم دود ولید؟» هغې وویل «هو، لکه چې
د کوم موټر وي». ډیره شیبه پس د یوه ټراکتور د دود نلی په یوه کږ-
لیچی کې راپیدا شوه او بیرته ورکه شوه. اوس نو موږ دواړه احساساتی
شوي وو، هغې زما لاس نیولی و، درگرده یې سولا وه. ناڅاپه ټراکټور

را پیدا شو او دا ځلې موغوندې ولید. د هغې تر شا دوه نور ټراکټورونه وو. د سرټراکټور د سرک په مینځ کې پل ایسته او وروستني یې هر یو ډ سرک یوې خواته سره غبرګ روان وو او واوره یې د سرک دواړو غاړو ته غورځوله. مګر ما ته یې یون د میړې ښکاریده، ویریدم چې بیرته ونه ګرځي، پړی مې را واخیست، ملامې وتړله او غوښتل مې چې ورپسې ورشم خو شاتریني مې لاس ټینګ ونیو، «مه ځه، یو ته یې، چې تا هم رانه واوره وخوري بیا به څه کوم؟ »یو څه حیران او تکنی شوم. په غوسه مې وویل ،«تا راسره څه پی پرینښې دي؟ » خو هغې نه خوشې کو لم. عجیبه ده چې د شاتریني لاسونه هم پاسته وو هم محکم.

ناچاره مې پړی له ملا خلاص کړ او بیرته موټر ته وختم چې یو څه مې د زړه د رزاکمه شي. هم نجات ته خوشاله وم او هم ورنه ویریدم چې په ما پسې نه وي راغلې. د کړکۍ نه مې مخکینی ټراکټور ولید د برنډې بهر ځای ته راورسید. شا ترینې ته مې وویل چې ته ځان خلکو ته مه ښکاره کوه، زه ورکوز شوم. که ګورم یو سورسری روسی د ټراکټور په جلوناست دی. کمیس یې په ځان نه و، سګرټ یې له خولې ځنګیده. روسانو د خپل دباو د ښودلو د پاره په ژمي کې همدا سې نمایشونه ورکول. کله به روسي چې نیم به لغړ و واورې په ځان موښلې او سپرلیو به یې د سالنګ په ژمي کې ننداره کوله. مګر دې هم نتیجه نه وه ورکړې ځکه خلکو به د همدغو باتو روسانو پسې ویل چې د خوګ غوښه یې خوړلې، ځکه په ځان نه پوهیږي. ترڅنګ یې یو افغاني معابر و چې ټول

په سرجی جا مو کې پټ و ، جرابي خولۍ یې وه چې یوازې او بلنې سترګې او خوله یې ښکاریده چې براسونه ترې ختل. دواړو په روسي خبرې کولې. اوریدلي مې وو چې هر روسي ځانله یو افغاني ګوډاګی درلود. د ترجمان نه مې پوښتنه وکړه چې تونل به کله خلاص شي. ده روسي ته ترجمه کړه او روسي داسې په زوره وخندل چې د خیټې ګونځې یې سره وپړپیدلې «تونل ؟ زرخلاصیږی. په دوو درو هفتو کې ، غم یې مه کوه. » بیا جدي شو او په ګوتو یې ورځې شمیرلې ، دوه ورځې ترتونله ، بیا لس یا دوولس ورځی ، د تونل جنوب ته ترجبل سراجه .... » ترجمان وویل «ایله په دوو ورځو کې د خنجان نه دلته ورسیدو. هغې خوا خو واوره بیخي زیاته دد. نو ښه به داوي چې د موټر مخ واړوې او بیرته خنجان پلولا ړشی.

په لاس مې شوروي ته هغه واورد و ښود د چې لاهم د برندې په مینځ کې د موټر شاوخوا خره وه. هغه تراکتور پرې راپریښود او پاکه یې کړه. ما د موټر مخ بیرته کوز پلو راواړاود. پخوا تر دې چې روان شم ترجمان ته مې وویل «لس شل متره بره خوا سرویس د سپرلیو سره کوز لویدلی دی چې خبرېې واخلئ چې څوک ژوندی دی او که نه. » نور مې د هغه ترجمانی او د روسي ځواب ته ونه کتل او موټر مې روان کړ. له پیچو مې چې پناشوو ، شاترینه د بسترنه راغله او په څنګ کې مې کښیناسته. په خنجان کې تم نه شوو او ماغوښتل چې په بیړه ځان دوشي ته ورسوم چې له هغه ځایه زړه لاره ونیسم. شاترینه خوشاله معلومیده او ځان یې بې

سببه رانژدې کاوه. چې ما په اوږه پورې وهله دې را ته په معصومانه خندا وویل، «ډېر تیز روان یې، د موټر ټکان مې خوځوي.» ما ورته ونه ویل چې دا څنګه ټکان دی چې بلې خواته دې نه ټېل وهي او نژدې دې ده چې زما په غېږ کې دې کښېنوي؟ تر دوشي پورې مې په زړه کې د شیطان او رحمن مقابله وه. وژنه یې، مه یې وژنه. د اسلامي احکامو نه نیولې، ترپښتنې عنعناتو او حتی د شاعرانو او حکیمانو پورې ټولوته مې روی ورووړ. نه پوهیدم چې کوم امر د شیطان دی او کوم د رحمن؟ که قسم ورکړم چې چا ته به د مخابرې حال نه وایې، نو د پرچمي په قسم څه اتبار؟ که یې وژنم، د هغه شاعر خبره راته ولاړه وه چې «تو از چنګال ګرګم در ربودی * چو دیدم عاقبت خود ګرګ بودی.» په دې خوخوشالي نه وه په کار چې د مخابرې په موضوع نه وه خبره. پخپله مخابره د اعدام د پاره کافي وه. بوې خواته دا متل راته ولاړ و چې مار وژلی ښه دی او کار کړی. بلې خواته خوګیاني واله وه چې هغې بله سرنده غږوله. د خنجانو نه کوز هوا نرمه شوه. واوره نه وه او د سړک سیند لوري کوز هلکانو د شولو په پټیو کې چې اوس یې مازې سوارې (وډ) پاتې وې وري پیول. داسې راته ښکاره شوه چې نجلۍ زما په اندیښنې پوهېږي. هغې هم ځان را ټول کړی و او په فکر کې ډوبه وه. مازیګر دوشي ته ورسیدو. د بازار په لر سرکې مې موټر د سیند په غاړه ودرواوه. ورته و مې ویل، «شاترینې. ته همدلته کښینه چې زه لږ زهر او مرګ راوړم چې دواړه د لوړې نه مرو.» هغې وویل، «زه به هم درسره لاړه شم؟» ما

وویل، «نه. زه د سیاسرې سره په بازار کې په چکر روږدی نه یم.» هغه موسکه شوه او نورېې هیڅ ونه ویل. ښکته شوم او یوه آشنا هوټل ته لاړم. هوټلی ته مې پس دروغېږنه د شلو سرو کړو زرکانو فرمایش ورکړ. هغه راته په حیرانتیا موسک شو، خو وریتول یې شروع کړل. خپل شاگرد یې واستاوه چې یو څه زرکان د نورو هوټلونو نه پور کړي او شل تودې ډوډۍ راوړي. په هوټل کې د مسافرو گڼه گوڼه وه چې د کابل په نیت روان شوي او د لارې د بندیدو د لاسه دلته دوشي کې گیرپاتې وو. اکثریې چپن والا، موزي او کلوشې والا وو. خپلو بسترو ته یې تیکه کړې وه او چایونه یې څښل. د ټولو ماته پام و چې په شلو زرکانو څه کوم. زما په ساده گۍ او ښاری توب تخنیدل. د شلو زرکو په پیسو روغ پسه کیږي. ما یوه گرده ډوډۍ د هوټلي د څنگ پیچلي دسترخوانه واخیسته او په ولاړې مې شخوند پرې واهه چې گورم دوه منصبداران، چې سرې پټۍ یې په گریوان او بازوگانو لگولې وې هوټل ته راننوتل. ماټکان وخوړ او د هوټلي سره په خبرو شوم چې مخ مې و نه ویني. خو چا په شا وټپولم. مخ مې واړاوه او د ټوکمار منصبدار په لیدو مې غونی زیږ شو. د څانه سره مې وویل «لا حول ولا، صورته، تیږد شه» او روغبړ ته مې خوله بیرته کوله چې هغه راباندې ږومبی شو، «او هو، زموږ د کندو شاته ختېختې راغلي دینه. ته د کیله گي نه په درو شپو کې ایله تر دوشي راورسیدې او که دې بیا موټر عوارض پیدا کړل؟» ما کوشش کاوه چې غږ کې مې ریږد ونه ویني او په سالنگ کې د بند پاتې

ګیډو کیسه مې ورته وکړه. په همدې وخت کې هوټلي راباندې غږ کړ چې
زرکان تیار دي. ټوکمار منصبدار د ک پتنوس ته، بیا یې ما ته وکتل،
« زه پوهیدم چې ته سرمایه دارې، خو په دې نه پوهیدم چې په یو سر
دوو لس زرکان ګروت کوې او که سپرلی لرې؟ » ما یو ګونګ ځواب
ورکړ« دواړه صحیح دي. » زر مې هوټلي ته پیسې ور کړې، ده او دده
ملګري ته مې په لاس سلام ورکړ او په داسې قدمونو چې بیړه ترې
ښکاره نشي، راووتلم. په منډه موټر ته ورغلم. شاترینې میزصفا کړی و
او په غورړه کې ناسته وه. د زرکانو او تودې ډوډۍ بوی ته یې د شوقه
سترګې پټې کړې او بې د بسم الله یې پیسبه وریاندې وکړه. زما اشتها
لاړه وه په خپله مخه. د ډرایور سیټ ته ورتلم چې په بیړه موټر روان کړم،
خو ګورم چې ټوکمار منصبدار مې مخې ته شین شو. دالا څه چې پاس
راوخوت. د ښځې په لیدو یو څه ټکنی شو خوسړی ډیر جدی معلومیده
او وارد وارد یې شروع وکړه، « خور جانې ته به لږ د موټرنه وو ځې چې زه د
محب الله خان سره یو څو خبرې لرم. » شاترینه هیڅ وارخطا نه شوه، وې
ویل « نه، زه نه کوزیږم. ته خپلې خبرې کوه. » منصبدار ما ته وکتل او
بیا یې بې مقدمې وویل « ښه دده. ته په موټر کې مخابره لرې؟ » ما په
خندا ځواب ورکړ، « که لرلی مې، تا ته به مې مخابره کړې وای چې په یوه
هلیکوپتر کې زرکان راواستوه او د سالنګ د یخنۍ نه مې بچ
کړه. »منصبدار دې ټوکې ته ونه خندل، « د همدې سیمې نه ورمه شپه
کابل ته مخابره شوې ده. » ماوویل « زما یې پرې څه؟ » هغه وویل « تا به

کړې وي. » د « به » د استعمال نه پوه شوم چې سړی د شک په حال کې

دی. ما هم پېښنزو وکړ، « په خلقي نظام کې خو دزد گفتن او برستن

نشته، نو ته څنگه په ما ناطقه حکم کوې ؟ » هغه وویل، « ناطقه حکم نه

کوم. دغه مخابره یاد کوم موټر نه شوې ده چې که دا کار شوی وي نو ستا

موټر د ډیرو بد او بلاو نه ډک دی. او یا به د کوم کور یا بل مرکز نه شوې

وي، چې زموږ نور ملگري یې په لټون کې دي. » شاترینې خبره پکې گډه

کړه، « مخابرې څه ویل ؟ » منصبدار وویل « خدازده، څه شفر به وما ته

یې مضمون معلوم نه دی، بس وظیفه را کړ شوه چې د دوشي او سالنگ

ټولې توابې وړپسې وغواړم. حتماً د اشرارو لاس پکې دی. » زما زړه

درزا شروع کړه. خوشاترینې په مفصل ډول ورته د سرویس د اوښتو او د

خپل نجات کیسه تیره کړه او بیا یې وویل، « دادرې شپې کیږي چې زه په

همدې موټر کې یم. » منصبدار ورته وویل « خورې، پوښتنه عیب نه

دی، ته څوک یې ؟ » شاترینه موسکه شوه او د جیب نه یې یو عکس

لرونکی کارت را وایست او منصبدار ته یې ورکړ. منصبدار د هغې مخ او

شا او امضاگانې په دقت وکتلې او بیا یې وویل، « ملگرې ترینا، موږ

ټول د تادنامه او انقلابی کارنامو سره آشنا یو. ستا خاوند چې امینیانو

مړ کړ هغه د ټول کندوز ولایتی آمرو. موږ هم د امینیانو ستیه وایستله او

کلیمه گوی مو وړپرې نه ښود. » ما په تعجب شاترینې ته وکتل خو هغې

خپله معصومانه موسکا را باندې ازمیله. ټوکمار منصبدار په ډیر

احترام وویل « ملگرې ترینا، زما گستاخي معاف کړه، نه مې

پېژندلې. » شاترينې په رسمي لهجه وويل، « فرق نه کوي، موږ ټول بايد د انقلاب ګټې تر هر څه مقدمې وګڼو. » منصبدار وويل، « که ستا اجازه وي موږ به د دغه سړي موټر ولټوو چې د مخابرې ماشين پکې شته او که نه. » شاترينې په آمرانه لهجه وويل: « ما چې د خپلو درو ورځو کيسه درته بيان کړه هغه ستا د سات تيرۍ دپاره نه وه. ما ويل ته به پوه شې چې که مخابره شوې وای زه به پرې خبره وای. » منصبدار وړوکی شوی و خو بيا هم لکه څېلي ماشوم د خبرې نه نه او ښته، « ملګرې، کيدای شي چې ته به هغه ساعت د موټر نه کوزه شوې وې او ده به مخابره کړې وي. » شاترينې ترخه خندا وکړه، « ته وايې د سالنګ په هغو ساړو کې به زه د موټر نه کوزه شوې وم او ده به بيا ماشين چالان کړی وي او هلته به په کابل کې سړی ورته تيار ناست و او دا ټول کارونه به يې کړي وي او زه به د موټر نه بهر يخنۍ کنګل کړې نه وم؟ په رښتيا چې د لينن خبره، په انقلابيونو کې هم احمقان شته. » منصبدار بيا خبرې ته ځان جوړاوه چې شاترينې پرې برچ وهل: « بس په حيا کې ښکته شه او که نه ستا آمر ته تليفون کوم. » د ټوکمار منصبدار مخ تک سور شو، ژبه يې په شونډو څو ځلې راښکله خو خبره يې ونه کړه او د موټر نه کوز شو. شاترينې راته ځير ځير وکتل، « د مارکس دا خبره مې ډيره خوښه ده چې د نړۍ سالنګ خپلو سره يو شئ او په زرکانو مزې وکړئ. »

خوډوډۍ زما ترستوني نه تيريده. دادويم ځل و چې ټوکمار منصبدار د سپي په شان رټل شوی و، خو زه پوهيدم چې دا قسم خلک په

اسانه د خپل ښکار نه لاس اخيستوني نه دي. په ظاهره کې خو يې زما په کمزورۍ، گوته نشوه ايښودلی مگر د زړه په کوم گوټ کې راباندې شکي و، لکه خوروړی سپی چې د فقير نه چار چاپيره گرځي او کله يې لستوني ته خوله واچوي او کله پايڅې ته، بس گرځي چې چيرته به يې غاښ ونښلي. شاترينې ته مې وويل چې د ډوډۍ سره راښکته شي او د سيند په غاړه دې ناسته وي چې زه په موټر کې تيل واچوم. د بازار په بل سر کې د تيلو ټانک وچې په لاس چليده. دوه بوتلو نه پکې ولاړوو چې د ممبه کولو سره به يې ډک شو او هغه بل به په موټر کې تويېده. هلته زما بېړه وه او دلته د بوډا ټانک والا متې د کړکي په شان وچې وې او چې به يې لس پمپونه ووهل بيا به ستړی و. زه هم ورسره کومکي شوم چې ايله مو په نيم ساعت کې ډک کړ. هسې خو دوه فالتو ټانکۍ لاډکې وې مگر نامعلوم سفر په مخکې و او زه چې له آره بې زړه سړی يم، تل احتياط کوم. هرې خواته مې کتل چې تورکماره بلا بيا راپسې رانشي. چې د سيند غاړې ته ورسيدم شاترينه د ما ښام په لمانځه ولاړه وه. تر اوسه يې زما جامې په ځان وې او د هلک په شان ښکاريده. ما هم په بېړه چار اندام وکړ، دا اول ځل و چې پس له څلورو ورځو د مسحې په ځای اودس کوم. او په لمانځه ودريدم، بس فرض مې وکړل. په بېړه موټر ته وختم او چالان مې کړ. هغې سلام وگرځاوه خو بيرته ودريده او نيت يې وتاړه. ما ورغږ کړ: «لېونۍ نه وويلي چې دين د تولنې اپيم دی؟» خو هغې په اوږدو آيتونو لمانځه ته دوام ورکړ. د زيگمون فرويد دا خبره را ياده شوه

چې د ښځې د تادۍ او بيرې سره ورانه ده. چې خلاصه شوه نو اوږده دعاېې وکړه يا به ما ته د حده زياته اوږده ښکاريده؟ ددې هم زما بيړې ته پام شوی و او په زغرده موټر ته راوختله. د دوشي په پله تير شوو او زړه لارمو ونيوله. سمدلا سه خو زما نيت دا و چې هر څومره چې کيدای شي د ټوکمار منصبدار نه لرې شم. نيم ساعت مو مزل وکړ او تر شا هم کوم څراغ راپسې نه راته. موټر مې د سړک نه کوز د سيند غاړې ته کوز کړ. هماغلته مې ماشين او څراغونه مړه کړل او د سيند غاړې ته کوز شوم، شاترينه هم راپسې راغله. دواړه مخامخ د سيند د غاړې په تيږو کښيناستو او شاترينې وويل: «اوس ددې پټ پټونې حکمت راته بيان کړه. » پس د ډيره فکره مې ايله د خبرې لړۍ جوړه کړه، «يو څو ساعته به همدلته يو چې شپه پخه شي. بيا دې نو بير ته دوشي ته بيا يم او همالته دې پريږدم. نور نو ته پوه شه او کار دې. » په تياري کې مو يو د بل مخونه نشو ليدلی او دا حالت زما خوښ و، ځکه چې سترګې مې کتلی نه شوې چې ترې وشرميږم. هغې په تعجب وويل، « دلته مې په سارا پريږدې؟ » ما وويل: «نه، خپل آشنا هوټلي سره دې معرفي کوم. هغه به يا کوټه درکړي، يا به دې بل موټر کې سپره کړي چې بير ته کندوز ته لاړه شې او يا ... » هغې وويل « او يا څه معنی؟ » ما وويل، «او يا به دې ټوکمار منصبدار ته وسپاري چې د خپل ګوند دې دی او کومه لار به دروښيي. » هغې پوښتنه وکړه « ته بيا څه کوې؟ » ما په رښتيا هم ځواب نه درلود. و مې ويل: «زه ځواب نه لرم، بس ځان به چيرته پناه کړم، چې

د سالنګ لار خلاصه شي بیرته به کابل ته روان شم. » هغې پس له ډیر فکره وویل : « ته وایې، هغه به در ته لار نه وي نیولې؟ نورو تاښو ته به یې خبر نه وي ورکړی؟ که یوازې او جره وای، ورځه یو قسم به تیر شوی وې. دا ستا موټر خو د پټیدو نه دی. » ما وویل : « خدای راوستې ده. » بیا نو غلی وو. د تیارې د زیاتیدو سره د دوشي د سیند غږ مبهار هم زیاتیده. د سیند نه پورې غاړې، له لیرې د چا د « کرو کرو » نارې راتلې. زه پوهیدم چې کوم آس یا بهانې د کور نه بهر پاتې دی او خاوند یې رابولي. شاترینې د شپې چوپایي ماته کړه، « ته به حال وایې، که به یې نه وایې، خو زه یو څه دربانديې پوه شوې یم. » ما وویل: « څه پوه شوې یې؟ » دا هم، لکه خبره چې جوړوي، ډیر شیبه غلې وه. بیا یې وویل : « نوره نه پوهیږم خو څه پسات درکې شته. زما په تحلیل د مجاهدینو سره یې. » ما یې خبره غوڅوله خو دې دوام ورکړ، « زما په خیال کوم پیغام یا کوم شی، مجاهدینو ته رسوې. مخابره خو دې ما ولیده مګر زما په خیال په دې موټر کې دې کوم شي پټ کړي دي. » زه هم حیران شوم او هم په خپلې ساده ګۍ په غوسه. دا دومره شفرونه، دا اسرار آمیزه حرکات، دا بهانې او نمایشونه، ټول یوې عادي ښځې ایسته په ډیران کې راته و غورځول، ټول طلسم یې راله مات کړ. نور نوماته د انکار یا اقرار د پاره څه پاتې نه وو. شاترینې زما وارخطا یی نه لیده خو زه پوهیدم چې دا پوهیده. د هیلیو یږ سیل زموږ په سر تیر شو او وزرو نو یې شرنګهار کاوه. د سیند پورې غاړه له کوم کلي نه د سور لنډیانو نول شروع شو او د سپو غپا هم

ورسره غبرګه شوه. د غوغږونو، لکه د تل په شان د یوازیتوب، خپګان او د خپلې ناکامۍ د احساس څپه رابانديې راوسته. په دې بې پایانه او بې غوره دنیا کې انقلاب، جهاد، مقاومت، هسې لوبې وې. سبا به مړو یو هم نه یو او بیا به هم د شپې سورلنډي نو لیږي او د سپو به ورسره سوال او ځواب وي. شاترینه هم، لکه چې زما په فریکونسي راغلې وه، هغه هم غلې وه. ډیر وروسته یې، په داسې غږ چې د شپې خاموشي خرابه نه کړي، وویل: «که زه ووایم چې زه هم د مجاهدینو سره کار کوم و به یې منې؟» ما وویل، «نه». دې وویل «سمه ده. که ووایم ستا د ایډیال سره خواخوږي لرم و به یې منې؟» ما وویل، «نه» دې وویل «د پړانګ او پانګ ترمینځ ګیریې.» ما ومنله. «همداسې خوښکاري.» هغې کټ کټ وخندل، «د وتلو چل درځي؟» ما وویل: «بس دومره پوهیږم چه تا باید دوشي کې پریږدم.» هغې وویل، «دا یې چاره نه ده. زه به قوماندان ته څه وایم چې ډاکټر د سرویسه سره په کوم سیند کې لاهو شو؟» ما وویل، «ورته ووایه چې ډاکټر د مجاهدینو سره کار کوي، مخابره همده کړې او اوس په زړه لاره د کابل خواته روان دی.» هغې په خندا وویل «ستا سره خو همدا ښایي. خو که دا مې کولی په دوشي کې یې ښه موقع وه. بله لار راوښیه.» ما وویل «بله لار دا چې همدلته دې سیند کې لاهو کړم.» هغې بیا وخندل «دا سیند خو د دوشي خواته بهیږي. هلته چې د مشهورې پرچمۍ مړی ستا منلی قوماندان د اوبو نه راویاسي نو بیا به ښه تری خلاص شې.» دې خندل او ماته غوسه راتله. دې په جدي غږ

وويل «ډاکټر ګله ته اوس غوږشه. ته ښه سړی یې، نیک سړی یې خو د انقلاب او توري سړی نه یې. په دې درو ورځو کې مې یو څه وپیژندلې. که تاوژل کولی شوای، هماغلته په سالنګ کې به دې کوزه رغړولې وه چې هیڅ بیلګه نه وای پاتې. ما په پوهنځی کې روحیات لوستي دي. تا چې د ډاکټرۍ د پریښودلو په باب دا با نه راوړله چې د سوال د کچکول نه دې کر که لر له داسې نه ده، ستا د مرګ او وینو نه ویره کیږي، نو ځکه دې ډاکټري پریښوده. » ماترې پوښتنه وکړه، « ته چې دومره فالبینه یې، نو د آینده اټکل هم وکړه. » هغې وویل « دا فالبیني نه وه، د شواهدو د مخې اټکل و. » ما وویل: « مارکستان د هر شي د پاره ځواب لري. بس د دیالکتیک منطق په ماشین کې یې واچوي او چې د ماشین نه وځي نو علمي نتیجه ګیري شي. همداسې نه ده؟ » هغې په قار وویل، « ته یې چې هر څه ګڼې، ستا کار دی. خو زه ستا په ژبه د ټوکمار قوماندان نه ویره لرم، ستا د پاره نه، بلکه پخپل ژوند هم ویریږم. » زه د ځانه سره خوشاله شوم چې دا هم ګیر وه. ورته و مې ویل « اوس چې دواړه په ما ته بیړۍ کې سپاره یو نو ستا تجویز څه دي؟ » هغې وویل، « بس هر چیرته چې ځې زه درسره قنجوغه یم. تا د مرګ نه خلاصه کړې یم او ته به مې کابل ته رسوې. » شپه پخه وه او ستورو د سیند د رڼو اوبو په مخ دلته هلته سپرغۍ جوړولې. پس د ډیر فکر او تحلیل نه مې وویل، « ما د مارکسست نه د داسې احساساتو تمه نه درلوده. » هغې په خندا وویل، « مارکسست چې شو، کاپر خو نه شو! » په اول ځل دواړو وخندل.

ما وويل : « داسې به وکړو چې خدای وکړي. ما دې لمونځ ولیدنو نور به داخبرې پرېږدو خو یوه پوښتنه درنه کوم. ولې دې زه تېر کمار قوماندان ته په ګیرور نه کړم؟ » هغې وویل « بس داسې یې و ګڼه چې دروغ ویل زما زوړ عادت دی. اوس خپله خبره کوه. » ما وویل، « ځو دو آب ته، هلته یو څه کار لرم، بیا به سیغان و کهمرد ته لاړ شو څو ورځې به زما د پلار د یوه دوست کره تیرې کړو، بیا به ګورو چې خدای څه کوي. د سالنګ لار به هم خلاصه شوې وي. »

اتم څپرکی

زړه لار کچه ده، قیر نه لري بلکه، د هغې ورځې چې د سالنګ لار خلاصه شوې بیا د زړې لارې د احوال پوښتنه چانه ده کړې او نه وربانډې د پخوا په شان دلته هلته معابرو کار کړی دی. د تایرونو نه مې ځنځیرونه خلاص کړل او په توکل روان شوو. په لار کې به کله کله کوم ځناور د سرک نه تیریده او د موټر رڼا به یې سترګې وځلولې. شاترینه مې ځنګ ته په ناستې خوب وړې وه او کله به زما خواته راړنګه شوه. ما ورته وویل چې لاړه شي بستر کې پریوځي، خو هغې ویل چې د موټروان سره څوک په کار دی چې ویده نشي. ما د ځان سره ویل، عجب به مې وینښ وساتې. د کیان د درې نه چې پخوا په سرک او به راتلې او د سرک په سر سیند ته تیریدې او په عمر کې چاپول وربانډې نه و جوړ کړی، اوس هم روانې وې. دا لار لویشت لویشت ماته معلومه وه خو اوس پسکې نوري کندې او ژور غالي پیدا شوي وو او شین تاغی د کپچه مار د غاړې

په خير له يوې خوا بلې ته ځنگيده. د شپې چوپايي مې خوښيده او چې به شاترينه په ماولگيده نو خداې شته چې لا به يې خوند راکاوه. سترگې په سرک خښې وې او فکر مې دې ته و. کاپره ښځه وه، هوښياره، په خبرو پوهه، مهربانه. يره که کمونسته نه وای! يا به کمونسته نه وه او هسې به په کې ننښتې وه. يوې سودا تخنولم. په ځنگل مې شاترينه راويښه کړه. هغې وويل «څه خبره ده؟» ما وويل، «هسې سودا راولويده چې هغه د لينن خبره چې تا منصبدار ته وکړه چې په انقلاب کې هم احمقان شته، لينن په رښتيا دا خبره کړې ده؟» شاترينې په خوبيولي غږ وويل، «ما درته ويلي چې زه لمويه دروغجنه يم.» او بيرته د تتې موسکا سره په خوب لاړه. د شپې دري بجې تا له و برفک ته ورسيدو چې نوم يې غټ دی خو نه ښار لري او نه بازار، بس يو پوځ دی چې هغې غاړې ته يې دو آب دی. د پله اړخ ته مې موټر ودراوه او لاړم بسترکې و غځيدم. شاترينه هم ويښه شوې وه، راغله زما څنگ ته پريوته.

د زرکو کړکړو د خوبه راپاڅولم، لمر ختلی و. هوا يو څه نرمه شوې وه. شاترينه موټر کې نه وه. ووتلم. هغه د سيند په غاړه ناسته وه او سريې رمنځاوه. ورغلم. اوس چې يې د سفر خيرې يو څه لرې شوې وې، نو د خريدار په نظر مې ورته وکتل ښايسته وه. اوږدې ځنې يې په مخ رااړولې وې او رمنځولې يې، بيا يې شاته واړولې او رمنځولې يې. ما يې ننداره کوله. عجيبه ده چې ښځې خپلو ويښتانو ته هم ناز ورکوي. په خندا مې وويل «اوس يې هر تارمه شميره، راځه چې درومو.» هغه هم

د تازه کیدو سره یو څه مسته شوې وه. پاڅیده او د نڅا په دود یې لاسونه جگ کړل او وڅرخیده او په بدلو یې پیل وکړ، «کینه پاڅې ځم، خواره درته راوړم، سابه درته پاخم. ځم در سره، خونه دې ورانه شه دا کتېره.» په نڅا نڅا موټر ته راوختله، بیا نو نه مستي وه نه بدلې، د اوږدو څڼونه یې په مخ او به بهیدې، لکه باران وهلې شارو خیشته پیشته عاجزه په سیټ کې کښیناسته.

ددوآب دولتي هوټل د بازار نه وتلی، د غونډۍ په سر ودان شوی او گرځندوی یې چلوي. هوټل ښه مضبوط جوړ شوی، او د لرې نه یوې شاهي کوټې ته ورته دی.

سپین دیوالونه، آهن پوش. مگر اوس یې دیوالونو پترې نیولې وو او د لویې شنې دروازې یوه پله یې کمبود وه او د هغې په ځای د بوجۍ یوه پرده ځړیده. موټر مې د یوې ونې لاندې ودراوه او هوټل ته ور وختم. د یوې کوټې نه یو څه لوگی بهر راوته. چې ورننوتلم، آبدان لرونکې بخارۍ د کوټې په مینځ کې چالانه وه او براسونه یې ختل. یوه سطرنجۍ پرته وه او هرې خوا ته بسترې د یوا له ته تکیه وې. دې کوټې یوه پسخانه لر له، هلته پنځه رېږې ناستې وې په دووکاسو کې یې ښوروا شړپوله. زما په لیدو لاس نیولې شول. یو یې راپاڅید او دروغبړ سره یې لاس نیولی بلې کوټې ته راوستلم. دلته یې شفر راسره تبادله کړ او، بهر راووتو. موټر ته مې راوست. د شاترینې په لیدو تکنی شو او بیر ته د موټر نه لرې یو ځای ودرید. ما ورته کیسه تیره کړه خو دی، لکه چې

خبرو. ده وویل، «ته دې موټر، د سیند له غاړې ودروه، موږ به نن شپه کچرې درولو او وسله به درنه بار کړو. بیا به یې هوټل ته راولې» ما وویل، ښه ده. بیا نو ده د لارې او د کابل د احوالاتو پوښتنه رانه وکړه او یو عجیبه شانې سوال یې وکړ، «دا رښتیا ده چې شورویان د کلي ملایان او ملکان مسکو ته بیا یي؟» ما وویل، «نه ماخو داسې څه نه دي اوریدلي.» ده وویل، «دلته خو ناطقه همدا د خلکو خبرده او د دوآب نه نیولې تر چاردي غوربنده پورې، ټول ملایان او مشران تنبتیدلي دي.» ما څه ونه ویل. عجیبه وه چې بسته ښارونه قتلیدل او دوی لاهم د خانانو او ملایانو په غم کې وو. هماغه زوړ متل و چې سل دې و مره یو دې مه مره. نه دغه سړي خپل نوم راوښود او نه ما ځان ورمعرفي کړ. ما وویل، «ښه ده. موږ به بازار ته سر ورښکاره کړو او بیا به د شپې موټر هوټل ته راولم.» زه روان شوم خو ده راپسې غږ کړ، «ما ته یو بل امر هم شوی و، هغه به څنګه شي؟» زما زړه په درزا شو، «د هغې به هم چاره وکړو، خدای لوی دی.» او په بیړه ترې روان شوم. موټر ته په ختلو شاتریني ترور راته وکتل، «څه خبر وه چې داسې په بیړه موټر ته راوختلې؟» ما وویل، «خیر خیریت دی. یو څه شیان دي چې شپې ته به یې دې سړي ته ورکړم، بیا زه او ته روانیږو، زما د پلار د دوست کور ته.» هغې نور هیڅ و نه ویل، خو پوهیدم چې پوهیږي چې کوم کار خراب شوی دی.

د هغې د ساعت تیرۍ د پاره د دوآب دوو سیندونو ته لاړو. یو د بلولې نه، د شیبر له خوا راته چې اوبه یې د اوښکې په شان رڼې او

څپاندې وې. بل د سیغان او کهمر د له لوري، لکه ژېړ ښامار مړ مړ هوار راروان و چې همدلته سره یو ځای کیدل. تر ډیره وخته او به نه سره ګډیدې او د بلولې سیند همداسې مست د ژېړ ښامار سره ځنګ په ځنګ روان و.

موټر مې سیند ته ورکوز کړ او دا مې د دې منظرې ننداري ته راښکته کړه. دې او ږد ساعت د دې مقابلې ننداره کوله او بیا یې ما ته په مایوسې سترګې وغړولې او وې ویل: «دا او به به خامخا د خړو سره ګډیږي او هغه به هم خرابوي. د نیک او بد مقابله تل همداسې وي. دا هسې چټې خبره ده چې نیک غالبیږي. یوه کاچوغه خاوره د یو لوی بوتل او به خړوي. یو ظالم ټول وطن ورانوي. چې یو پوه او دوه ناپوهان سره یو ځای شي، تل ناپوهي غالبیږي.» ما خبره ورغوڅه کړه، «په دلیل یې پوهیږې؟» هغې سر وښوراوه. ما وویل، «دا ځکه چې دوزخ ته ډیرې لارې تللې دي او جنت ته یکې یوه لار وتلې ده.» شاترینې وویل، «اوس را ته موعظه کوې که څنګه؟» ما وویل، «همداسې یې بوله. حرام وخوره، دوزخ ته ځې، قتل وکړه، دوزخ ته ځې، غلا، زنا وکړه، دوزخ ته ځې، موړ او پلار وځوروه، دوزخ ته ځې او همداسې یې نور کوز وپاس درواخله. هغه هزاره د صراط د پله پسې خپل ملا ته رښتیا ویلی وو چې، پاک راه نیه، مانالنده یې دا چې د تیریدو لار نشته. بل مثال به درکړم. دغه زمور شین ټاغی یو انجن لري چې د سلهاوو پرزونه جوړ دی. هره پرزه په شواخون جوړه شوې او بیا په شواخون د نورو سره جوسر شوې ده. که یوه یې هم خرابه یا بیځایه شي دا لوی موټر د حرکته پاتې کیږي. نو څومره

استادانو او ما غزوبه په دې کار کړی وی چې دا موټر چالان کړي. اوس نو د هغې خرابولړ ډير آسان کار دی او ماشوم هم دا کار کولی شي. هره پرزه يې چې ترې لرې کړې، د انجن هر ځای چې مات کړې، هر ځای چې سوری کړې، موټر د کاره لويږي. مانا د موټر د جوړولو لاريکي يوه او د ورانولو لارې يې ډيرې دي. » هغې وويل، « اوس دې د موعظې په مقصد پوه شوم. ستا په نزد به يې بل ژوندی مثال حزب دموکراتيک خلق وي چې د هغه ناپوهو غړو په دوو کالونو کې بسته وطن د خاورو سره برابر کړ؟ » ما وخندل « چې روسان دې هير نشي. » دواړه په فکر کې لاړو او زه خوشاله وم چې د شاترينې پام مې د سملاسي خطر نه بلې ته کړی و. د سيند له غاړې هوټل وچته معلوميده شاته يې يو غرو چې دوه ځايه چاودلی و او چاکونه يې غير طبيعې ښکاره کيدل. شاترينې ته مې وويل، « دا غرورينې چې دوه ځايه غوڅ شوی دی. » هغې وويل « نوڅه؟ » ما وويل، « خلک وايي چې دلته د حضرت علی او د زرد ديو جنګ و. په ذوالفقار باندې يې د ديو سر دوه ځايه غوڅ کړ » هغې وويل، « دوه ځايه ولې؟ » ما وويل، « د علی ذوالفقار غبرګ تيغونه لرل. چې د يو يې وواهه نو بيا يې ورته وفرمايل چې تيره شه. » شاترينې په خوش طبعی وخندل، « ستا ډير زده دي. » بيا نو په منډه موټر ته وختله او څو زرکان يې د وچې شوې ډوډۍ سره راوړل او دواړو د يوې لويې هوارې پرښې په سر وخوړه او په اول ځل، د ډوډۍ نه پس شاترينې د عاوکړه. زه لاړم د دې نه لرې په يوې بلې پرښې مې ډډه ووهله او د سيندو نو د غبرګ

بهیدلو ننداره مې کوله. اریان وم چې دا څوک دی؟ که کمونسته ده نو لمونځ ولې کوي، د عاولې کوي، دا د حزب دموکراتیک خلق مثال یې چې راوړ دایې زما د پاره راوړ او که پخپله هم په همدې عقیدې ده؟ دا خو هسې د مړې ګیډې سودا وه، اصلي اندیښنه مې د نن شپې وه. ډیرور مجاهد خو د شاترینې د مرګ ګواښ راته بیان کړ. هغه هم ګرم نه و، د ډاکتر زړور په هدایت یې دا کار کاوه. هغه هم ګرم نه و، د بد پیره کمونست سره بد مذهبه مقاومت جوړیږي. هر څه مې چې کول یوې ساپې پاکې نتیجې ته نه رسیدم. لوی سوال د او چې د شاترینې سره څه وکړم؟ کله چې د سالنګ نه د راستنیدو په وخت کې په لاره کې شاترینې راته د مخابرې خبره وکړه، نو په ربښتیا مې غوښتل چې د ډاکتر زړور په مشوره یې «فیصله» کړم. خو وروسته مې بیا بله شاترینه لیده. په اول کې خواخوږې وه. کله یې چې د تړکمار قوماندان نه د مخابرې خبره پټه کړه نود احسان پوروړی یې هم شوم. بیا مې چې د دلیل پوښتنه وکړه او دې هسې بابیزه تیره کړه، نو د هغې ځوانمردي راته معلومه شوه. ورپسې چې مې د دې لمونځ ولید، د دې په کمونستۍ کې مې شک پیدا شو. اوس خبره تر دې ځایه ورسیده چې د مرګ نه د هغې د بچ کیدو د پلان په فکر کې وم. په درو ورځو کې دا دومره بدلون؟ دا اندیښنه راسره وه چې ودې شي چې زما قضاوت د دې د ښکلا او ښځیتوب د لاسه داسې اوښتی وي. ښایسته خونوه، زه هم د چاخبره زلمی وم او شیطاني حرکتونه زیات وو. په موټر کې به مې خدای خدای لرل چې راپورې ولګیږي. هغه شپه

چې په بستر کې یو ځای وو ما ویل چې ژوندی مې خوړلې وای. خو په دغو درو ورځو کې چې به کله ما ورته نیغ د خریدارۍ په سترګه وکتل، دا به پوه شوه، مخ به یې سور شو او په دې یا بلې بهانې به یې زما پام بلې خواته واړاوه. بیا مې ویل چې کونډه ښځه ده، کابلۍ شوې ده که هرڅومره ښه وي، کمونسته نه وي خو زما سره چې د علم او کابل نه مې دهقانۍ ته تېښته کړې وه نه جوړېږي. خو عجیبه داده چې داویره هم راسره وه چې د دې به خوښ نه شم. نه پوهیږم ولې مې یو ځلې له خولې دا لنډۍ ووتله «د تادګل په شان غړۍ ده * زما شړۍ ده ستا به کله خو ښه شینه.» ناڅا په مې پام شو چې یوازې نه یم.

شاترینې کټ کټ وخندل او راغله څنګ ته مې کښیناسته.

مازیګر هوا مخ په سړېدو وه. توري وریځې له غرونو راښکته شوې او ورسره پرخ پرخ باران راغی. دواړه موټر ته وختلو. باران زیاتیده، د سیند په مخ یې بوړبوکۍ جوړولې. شاترینې چای دم کړ او دواړو ځانونه وریاندې تودول او بهر مو د باران ننداره کوله چې اوس یو نیم څپولی واوره هم ورسره ګډه وه.

ماسختن باران غلی شو او واوره په شرنګیدو شوه. شاترینه بستر ته وختله. له ځانه سره بنګیده، ما ویل د خپل مرګ ویر به کوي، خو چې غوږ مې ونیو کومه بدله یې زمزمه کوله. ما ته غوسه راغله، «بیا دې ډمګرې شروع کړه که څنګه؟ نڅاته خو به نه تخنیږې؟» هغې په آرامه، خوږه لهجه وویل، «نه، هغه د شین خالۍ تکۍ رایاده شوه چې توره شپه

يې پکې ياده کړې وه چې خدای به يې رښا کړي. » يوه شيبه خاموشه وه. بيا يې پوښتنه وکړه، « ته څه وايې چې رښا يي به ګونډې راشي ؟ » ما تعجب کاوه چې پرچمي ګوره او د پښتو ناره. په تمسخر مې وويل، «ستايې د شين خالو سره څه؟ د بخت زمينې سندره کوه چې واسر بازه ياره، خيژه په مور چل باندې* بيا به دې او ده کمه سيوري د اوربل لاندې. » هغې کټ کټ وخندل، « ما تل فکر کاوه چې وايي، بيا به دې اوده کمه ستر ګو په زنبل باندې، لکه هندي فلمونه چې يو لوی بوټ وي او هلک د بوټ په ستر ګو کې ولاړ وي، اوښکې يې بهيږي او د غم بدلې وايي. بيا مې ويل دا به د زلفو زنبل وي. خواره کی سرباز به، لکه ماشوم د زلفو په ورونبی کی تاو وي، سر او پښې به يې بهر وتلې وي او زور به وهي. » ما ته هم خندا راغله، « ويده شه، نه ګورې چې نن شپه د ږير ور سره ملاقات لرم، خدا زده چې څه به پيښ شی ؟ » هغې په ساده انداز کې وويل، « د همدې کار د پاره راغلې وې، اوس ولې تکنی يې ؟ » ما وويل، « خبره دومره آسانه نه ده، ويده شه. »

زما په فکر کې د ارزښتونو مقابله روانه وه. ږير ورته يې ورکړه، مه يې ورکوه. آسانه خو دا وه چې وسلې او نجلۍ ږير ور ته وسپارم. د ملي مقاومت د وړاندې به زما مسئووليت پوره شوی وي، مګر د خدای په حضور کې څنګه؟ دا به وايم چې بارِ الاها ، ما پرچمي مرګ ته ورکړه، زما لاسونه سره نه دي، ما يې په مرۍ چاړه نه ده راښکلې. د اسلام او کفر، د مستضعف او تيري ګر مقابله وه او ما د حق لاره ونيوله. داخو

هغه استدلال و چې سړی یې د یوه مسلمان قاضي په وړاندې کوي. آیا د خدای او خپل وجدان په حضور کې دا استدلال ما تبرئه کولی شي؟

په همدې کې د شپې دري بجې شوې. بهر د واورو یوه نرۍ دوړه په مځکه پرته وه. موټر مې چالان کړ، شاترینه مې راویښه کړه، د سیند له غاړې مخ په هسکه هوټل ته روان شوم. اته نه کچرې د هوټل مخې ته ولاړې وې. د موټر د آواز په اوریدو سره پنځه ږیرې راووتلې. د ټولو په لاسونو کې لالټینونه وو. مشر ږیر ور موټر ته را ووخوت. شاترینې ته یې اشاره وکړه، «سیا سره دې لاړه شي هوټل ته.» شاترینې ترور ما ته وکتل. ما په موسکا ورته وویل، «ته ځه هوټل ته چې دواورو نه پناه شې، مونږ دلته یو څو خبرې لرو.» هغه چې ښکته کیده، په مایوسۍ یې ماته وکتل، خو ما ورته وموسل. ږیر ورو خپل لالټینونه ورته جګ جګ کول، لکه مال چې اخلي، ټولو ورته ځیر ځیر کتل. بیا نو دوه ورسره هوټل ته په بدرګه لاړل.

زما سړي وویل، «بسم الله» ده راته لالټین نیولی و او ما په ځتک او انبور د سیټونو سر پوښونه خلاص کړل. دوه نور ږیر ور هم راغلل او د وسلو په لیدو یې وویل، «او هو، دا خولا په ګریسو لړلې دي. ایله په ایله چې نوې وسله راغله.» بیا یې نو یوه یوه وچتوله، تبصرې یې پرې کولې او، لکه د جنازې کټ په احتیاط یې یو بل ته تیرولې. دوه نور چې بهر وو، هغوی وسلې په بوجیو کې نغښتلې او په کچرو یې بارولې. ما هیڅکله داسې لویې کچرې نه وې لیدلې، دا به رښتیا وه چې د امریکانه

يې راوستې وې. ډيره وسله به وه، څکه پوره دوه ساعته دوی په ښکته کولو او بارولو بوخت وو. په آخر کې ټول کوز شول او بارونه يې معاينه او بيا سره راټينګ کړل. زما سړی راوخوت، «نقشه چيرته ده؟» زه بهر ووتلم. د ټول باکس نه مې يوه زړه بوجۍ راوچته کړه، په هغې کې توره پلاستيکي کڅوړه وه، هغه مې ورکړه.

ږير ورووېل، «خير ويسې. اوس نو ستا کار خلاص شو، مونږ روانيږو.» ما ووېل، «نه، يو کار مې پاتې دی. د هغې ښځې سره څه کوئ؟» ده ووېل، «بس نور يې مونږ ته پرېږده.» ما ووېل، «داسې نه کوم. بايد ما ته خط راکړئ چې هغه وژنئ.» ږيره ور کټ کټ وخندل او بيا يې خپلو ملګرو ته امر وکړ، «داسړی په مونږ بدګمانه دی، او ګرم به هم نه وي. لاړشئ، سيا سره راولئ چې دده په مخ کې يې دوزخ ته روانه کړو.» ما ووېل، «بدګمانه نه يم خو تاسو ټول مجردان يئ، ښځه هم پرچمۍ مکاره ده، ويرېږم چې ستاسو زړه ورباندې ونه سوځيږي او په نن او سبا کې درنه و نه تښتي. بيا به زمونږ او ستاسو کړې خواري هسې درمسال ته ختمې کول شي.» ږير ورووېل، «خط هم درکوم او لوړه هم درسره کوم چې بله شپه به رانه تيره نه کړي. نور څه وايې؟»

ما ووېل، «سمه ده. زه د ښځې سره يو څو خبرې لرم، يو څه اسرار دي چې هغه به په نيم ساعت کې ورنه واخلم. بيا به يې تاسو ته وسپارم، خو البته خط به راکوئ.» ږير ور ټکنی و. «د سهار رڼا هم دغه ده را روانه ده، تر څو ته اقرار اخلې نيمه ورځ به تيره وي.» ما ووېل، «نه نيم

ساعت غواړم. که دا کمونسته ده، زه به يې هم خوښ شم.» امر يې وکړ چې سيا سره راولي. او بيا يې په کرار غږ ما ته وويل، «ډاکټر زړور چې په سالنګ کې امر درياندې وکړ، ولې دې هماغلته فيصله نه کړه؟» ما وويل، «دوست ته حال وايه، دښمن ته لافې وهه، ما په عمر کې بنيادم نه دی وژلی. موږ ډاکټرانو خو د يوناني حکيم ابيغور قسم خوړلی چې زنده سر به نه وژنو.» بيا يې ورو وويل، «نو په دوشي کې دې ولې نه پرېښوده؟» ما وويل، «دومره کم عقل هم نه يم. هلته يو منصبدار تيار همدې ته ناست و چې دا ټول حال ورته ووايي. بيا به نه زه وای، نه به ته وای او نه به وسله وای.» بيا ورو شاترينه راوسته او دلالتينونو سره چار چاپيره ورنه، لکه پتنګان تاويدل. موټر مې چالان کړ او په بيړه روان شوو. شاترينې رانه پوښتنه وکړه، «دا څوک وو چې نژدې يې په سترګو خوړلې وم؟» ما هيڅ ونه ويل او بس پښه مې په اکسليټر ټينګه کړې وه. د خړ سيند په سر يو پول سيغان ته اوښتی و. په هغې تير شوو او ټوله سودا مې دا وه چې د ځان او بيره ور ترمينځ، څومره چې کيدای شي فاصله زياته کړم. شاترينه هم لکه چې پوه شوې وي، غلې پاتې شوه. کچه غرمه مې د سيند په غاړه موټر ودراوه. د موټر انتن مې فعال کړ، د ديوال نه مې د مخابرې ماشين را وايسته شاترينې ويل چې «خير زه سيند ته کوزيږم.» ما وويل، «ما ته فرق نه کوي.» پس د څو کوششونو نه د ډاکټر زړور شفر راغی.

«چير ته يې؟»

«د دو آب نه بهر.»

«تسلیم دي کړل؟»

«هو»

«وسله؟»

«هو»

«نقشه؟»

«هو»

«خیر ویسې. ښځه دې فیصله کړه؟»

«نه»

«زموږ نفر ته دې وسپارله؟»

«نه»

«کله یې فیصله کوې؟»

«نه یې فیصله کوم»

«پوه نشوم.»

«نه یې وژنم. چا ته یې هم نه ورکوم.»

«د مرکز امر دی.»

«مرکز ته وایه چې رنګ دې ورک شه.»

«دا نشي کیدای. چې ژوندۍ وي، ټول پلان خرابیږي.»

«نه خرابیږي.»

«امر دی. تا تعهد کړی دی.»

« ما خپل تعهد پوره کړ. نور تاسو پوه شئ کار مو. »

«و ته زموږ سره نه يې ؟ »

« خواخوږي لرم خو نور درکې نه يم. »

« د تاسف ځای دی. »

« هو »

« پوهيږې چې هغه به ونه گټې، خپل سر به هم بای کړې ؟ »

« هو »

« پوهيږې د چا دلاسه ؟ »

« نه، فرق هم نه کوي. »

« که زموږ خلکو هر چيرته وليدې. . . »

« ته ورک شې مقاومت دې ورک شه. »

« د تير خدمت نه دې مننه »

« ته ورک شې، مننه دې ورکه شه، خدای پامان »

د مخابرې د ماشين سيمونه مې وشلول، د بهر نه مې آنتن راخلاص کړ او بيا مې نو شاترينه د لاس نه نيولې سيند ته کوزه کړه. د سيند په غاړه مې ماشين او سيمونه د سره تاو کړل او رسامی د سيغان د سيند مينځ ته اړتاو کړل. بيا نو لاس په لاس موټر ته ستانه شوو او د سيغان لار مو ونيوله.

په لار کې شاترينې وويل، « څه خبره ده، ولې دې د مخابرې په وخت کې دومره اعصاب خراب وو ؟ » ما وويل، « کاشکې مې د واورې

نه نه وي راايستلې. » نور تر سيغانه پورې دواړه چوپ وو.

نهم څپرکی

زما د پلار دوست، پير علي، نيم تاجک و، نيم هزاره. په اصل کې د هزاره زوزات له دوشي نه پيل کيږي، په تاله برفک، دو آب، باميانو ته تيريږي. پخپله دوشي گډو له دی. د سيند يوې غاړې ته هزاره، بلې ته چې او غان دوشي يې بولي، پښتانه. سيغان ته ښايی د سيند د لاسه هزاره گی سمه نه ده رسيدلې او د پيړيو په اوږدو کې يې گډو له نسل جوړ کړی. په کابل کې چې هزاره د پښتنو يا تاجکو سره يو ځای شي، نو تاجکان يې هزاره گډی بولي، نيم هزاره نيم غير هزاره. زما د پلار دوست، پير علي هم گډی و. پوزه لوړه خوسترگې با دامی، مخ هډوکن، لکه متساوی الساقين مثلث چې سر په څيړی ودروې، څو تاره ږيره ورنه ځنگيده.

د پيرعلي کلي ته د شين تاغي رسيدلو هماغسې انگازه جوړه کړه، لکه په خان آباد کې يې چې جوړه کړې وه. ټول ترينه چاپيروو او هلکانو يې څنگ ته منډې وهلې. موټر مې د پير علي د کور مخې ته چې د آسونو د اوړي ځای وا و ميخونه يې لا ښکاريدل، ودراوه. شاترينه سرای ته لاړه او زه د پير علي سره قوشخانې ته شوم. پير علي چې ناروغ او زهير ښکاريده، زما د پلار د مړينې فاتحه يې راکړه او بيا نو مرکه وه. د شپې ښه قروتی راغله. دا د کړو، يو بهتر شکل دی. کورت تاوده کړي، په کاسه کې توده ډوډی وړه کړي، کورت پرې واچوي او بيا پريمانه غوړ

چې پیاز پکې سره شوي وي پرې راتوی کړي چې څزايې خيژي. پس د ډوډۍ مرکه شروع شوه. زما زړه د چاودنې تر حده ډک او پير علي زما د پلار او ټولې کورنۍ قديمي او فادار دوست او هوښيار سړی و. هر کال به په مني کې په لري کې لم يا موغوړی چې د پسونو د لمبه پوستکي کې به ځای شوي وو او چاري پسونه د ده له لوري راتلل. زما اول جنگی زرک هم همده رااستولی و. د موټر درواجيدو نه پخوا به ده هر کال په مني کې په آس په څو ورځو کې زموږ ځای ته سفر کاوه.

تر نيمې شپې مې ورته کيسه وکړه. ده هم په ډير دقت اوريده او کله به چې د ده زوی نور چای او دشلمه راوړه او کيسه به غوڅه شوه بيا به ده ويل، ښه، نور څنگه شو؟»

په بله ورځ يې ترکاڼ راوغوښت چې د موټر د سيټونو له لاندې صندوقونه راوباسي، بيرته سرويس ورنه جوړ کړي. په دې باندې څلور ورځې تيرې شوې. د ماشومتوب په وخت کې به چې پير علي زموږ کور ته راغی نو د شپې به يې بوستان، گلستان راته په خپل مخصوص هزاره-گی وزم لوسته. اول به يې څو ځلې غاړه تاز کړه او بيا به يې يو لاس غوږ ته کړ او يو داوږده «اييييي» ناره به يې وايسته او بيا به يې نو شروع وکړه، «يکی ديدم ازعرصه يی رود بار* که پيش آمدم بر پلنگې سوار. (چونان) چنان هول از انحال بر من (نيشست) نشنست* که ترسيدنم پای رفتن (بی بست) ببست.» ما ته د جزبوت او رقوم حساب همده ښودلی و «دح کدين دادح کدين ددو....» چې هر توری يې يو ابجد

عدد و او ضرب او جمع یې په اسانه قافیه لرونکې طریقې سره ښوده.

پیر علی هم دروسانو او کمونستانو خبرې کولې او نور معلومات یې نه لرل فقط هماغه اندیښنه ورسره وه چې په سرې مرداره د خوګ غوښه په زوره خوري او مشران مسکو ته بیایي. ما تعجب وکړ چې د روسانو او کمونستانو تبلیغات څومره قوي وو او زموږ مجاهدینو ټول ټال د خوګ د غوښې او مسکو ته د بیولو تبلیغ زده و.

په وروستۍ شپه یې راته وویل، « ته هم جره یې، ځوان یې، څه وایې چې دغه ښځه درته همدلته نکاح کړو؟ ملا به راوغواړم، بې غږ او غوږه به نکاح وتړي. دوه کوټې به درکړم. موټر ته به دې موټروان ونیسم چې د دوآب او دې ځای ترمینځ یې وچلوي. چې پسرلی شي، بیا به خدای لوی دی، دا دړکه هم تیره وي، بدر به کابل ته لاړ شي. » ما وویل، « دا ښځه مې کله کوي. زه اطرافي، دا کابلۍ. » ده وخندل، « ته خوښه پوهیږې چې ټولې ښځې د لالانې دي. زما ښځګله وو ترې پوښتنه کړې. نجلۍ راضي ده خو ویریږي چې ته به یې ونه کړې. » ما وخندل، « کاکا دومره راته وګوره چې یو ځلې یې کابل ته ورسوم. بیا به یې مور او پلار ته جرګه ورولیږم او په دړنګ و درونګ به یې واده کړم. »

په هغه ورځ چې روانیدو، موټر یې داسې راته رنګ کړی و چې د نورو سرویسونو نه یې فرق نه کیده، طاؤسونه، ګلان او کوترې او زمرې یې د ننه په دیوالونو باندې کښلې وو، ګویا د سیغان د هنر ټوله پانګه وریاندې لګیدلې وه. زړه مې وریاندې وسوځید پوښتنه مې ورنه وکړه،

شین تاغیـه، ته به وای په آلمان کې مې اوراخیستی وای، خو چې دې لیونی ملک ته مه وای راغلی.

څه مې نه لرل چې د دې مهربان سړي د میلمه پالنې پور مې پرې کړی وای. د موټر نه مې د لنډو څپو گروندیک رادیو وښکله، د یو درځن بالټیو سره مې د پیر علي زوی ته ورکړه. ما لا موټر چالان کړی نه و چې هغه رادیو لگولې وه او تاجکي پروگرام یې پرې اوریده. چې شاترینه راوتله یوه لویه وراورېسې وه. شاترینه هم د هغوی په شان وه، گل سیب ټکری، د گلدار سره چیټ کمیس او د شنه الوان پرتوگ. د نورو په شان یې پلونیم کنبونیولی و. پیر علي پخپله موټر ته راوخوت او لویه ټوکری یې په سیټ کې کیښوده، بیا یې غیبر کې ونیولم او زما مخ یې ټول په اوښکو لوند کړ. آخری خبره یې داوه «بیا به په قیامت کې دیدن وکړو.»

دو آب ته په رسیدو مې موټر ته لته ورکړه چې بیا په بریر ور وانه وړم که څه هم چې پوهیدم هغوی به د غوربند او سیاه گرد ترمینځ لار کوي. تر څو دوشي ته رسیدو څو څو ځلې د سیند نه اوښتو. کله به د رښواډېرخواته راغلو او کله د خړو. د رښو اوبو خواته مو د غرمې ډوډۍ وخوړه. په ټوکرۍ کې پریمانه سره کړی زرکان، بوسراقې (خجورې)، په وړین دسترخوان کې یوه دلۍ گرده کې ډوډۍ او په کڅوړه کې پریمانه پوڅه وه. د بلولې رښې اوبه لا د خړو سره گډې شوې نه وې. د الرحمن د سورې آیت را په یا د شو: مرج البحرین یلتقین. بینهما برزخٌ لا یبغین.

شاترینې اسرار آمیزه موسکا وکړه، «ستا دا خبره رښتیا و نه ختله چې

يوه کاچوغه خاوره د ټول ګيلاس او به خړوی. » ما وويل، « دا خو ستا خبره وه! » خو هغې په ډېر سترګي وويل، « د هر چا چې وه، غلطه وه. »

هما غلته موشپه وکړه. پلان دا و چې د دوشي نه د شپې په تاريکه کې تيرېږو چې بيا راته سپي ولاړ نه وي. داخلې نورست او شرم ته حاجت نه و، دواړه غاړې غجي په بستر کې پريوتو تر ډېره وخته مو د ورکتوب خبرې کولې، هسې بې معنی خوږې خبرې. شاترينې په يوه واده کې د کومې ښځې د بنګړو د پټولو کيسه کوله او د اول ځل خواستګارۍ کيسه يې کوله چې ځنګه يې د دې صفتونه اوريدلي وو او اوس په جرګه راغلي وې. دا په باغ کې پټه شوې وه. د لالانې بيا باغ ته راوتلي وې چې سيل وکړي. هلته يې دا ليدلې وه چې په يوې ونې ختلې او توتان يې خوړل. خواستګارانو د دې د مور نه پوښتنه کړې وه چې دا بيزوګې ځوک ده؟ هغی ځواب ورکړی و، چې بيزو نه ده، د کلي يوه ليونۍ يتيمه ده چې تل د خلکو په باغونو ګرځي او په ونو کې شپې تيروي. ما ورته د خپلې مور او پلار او سفرونو او شين ټاغې کيسې وکړې او ترڅو سپيدې چاودې مور يو بل ته ځانونه وربيژندلي وو.

په بله ورځ ترڅو دوشي ته رسيدو تياره وه او همدا سې نيغ په سالنګ وروختو. په خنجانو کې مو په هوټل کې چې د ګرځندوی دی، شپه وکړه او بيا د موټرو د نورو کاروانو نو سره مخ په تونل ور روان شوو. مځکه توره وه خو د سرک په غاړو لاهم واورو ديوالونه جوړ کړي وو.

ما په ډېر دقت چې شاترينه وارخطا نشي وويل، « زه فکر نه کوم

چې زمونږ یار منصبدار دې مونږ هیر کړي یو. زه د دغسې خلکو په روحیې پوهیږم. دا داسې سپي دي چې پټه خوله اچوي او تا چې سپک کړ اوس یې په زړه کې غوټه هم پیدا شوې ده.» هغې وخندل، «وایي هر شی چې دوه شي نو درې کیږي.»

په لار کې هر ځای عمومي تلاشي وې، خو د سالنګ د تونل نه کابل پلو د اوښتو سره، د سرویسو نو لام ولاړو. شاترینې راو ښود، «هوغه دی زمونږ پټ خولی سپی.» هر موټر ته یې کتل چې مونږ ته راورسیدنو تندی یې ورین شو، راوخوت، «د جلی خوی د مرغاوی دی* د ګودر غاړه ورته نیسه رابه شینه.» ما ته یې نه کتل، یو خط یې د جیب نه راوایست او شاترینې ته یې ورکړ او بیا یې څو عسکرو ته چې کوز ولاړوو غږ کړ. هغوی د سیخانو او تبرونو سره راوختل. د سیټونو د سر تختې یې په تبرونو ماتې کړې او حتی د غولې تختې یې هم یو څه راوایستې. ما ورته کتل او د شین تاغي په حال ژړا راتله. بیا یې په سیخانو دیوالونه سوري کړه او هغه ښکلې منظرې چې د سیغانډ هنرنمونې وې، هغه یې ټولې ابته کړې. بیانو ټول د موټر بام ته وختل او د اوبو او ګازو د ټانکۍ پسې یې تبرونه خلاص کړي وو. ما ور غږ کړ، «قوماندان صاحب، پام چې څوک سګرټ و نه لګوي چې کیله ګي ته به دې اړتاو کړي.» د ډاره یې ټانکۍ سورۍ نه کړې. را ښکته شو، موټر ته را وخوت، په اول ځل یې زه مخاطب کړم، «موټر دې نوی رنګ کړی دی!» شاترینې زه ځواب ته پرې نښبودلم، «هغه شی چه ور

پسې ګرځيدې پيدا دې کړ ؟ » منصبدار زما نه پوښتنه وکړه ، « د دوشي نه کوم پلو تری تم شوې ؟ » شاترينې بيا ځان شريک کړ ، « ملګری قوماندان، زما ځواب را کړه ، چې ورپسې ګرځيدې، پيدا دې کړ ؟ » قوماندان بيا لکه ځيلي ماشوم مقاومت وکړ ،« ملګرې ترينا ، هغه خط ولوله او عمل پرې وکړه. » شاترينې وويل ، « خط ماته ليکل شوی او په تا پورې اړه نه لري، زما سوال ته ځواب را کړه. » په قوماندان بيا د ماتې خولې راماتې شوې ، « نه ، څه شی خو نه وخو... » شاترينې پرې بېرچ وهل ، « خو ، خو معنی نه لری، دا به ليکلي راکوې چې موټر مې مات کړ ، تلاشي مې کړ ، څه شی مې پيدا نه کړل. بيا زه دا په کابل کې مقاماتو ته ښيم. » قوماندان د مقاومت تابيا نيوله خودې وويل ، « ملګری قوماندان ، ته ښه سړی يې ، انقلابي روحيه لرې ، اوس دې چې وظيفه ختمه کړه نو همدا راته ليکلي راکړه او بس نور نو کاميابه اوسې. » قوماندان له جيبه يوه کتابچه وايستله ، يوه پاڼه يې ترې وشکوله او يو څو کرښې يې پکې وليکلې ، شاترينې ته يې ورکړه او پخپله په بيړه کوز شو او د چالانو سرويسونو د ډيزلو په لوګي کې ورک شو.

په جبل سراج کې هم تفتيش و خو د پشکي عسکرو ، منصبدار په يوه نظر معاينه ختمه کړه او ماته يې کړه ، « خليفه ، دا موټر خودې شوکې پوکې دی، غلو خوبه شکولی نه يې ؟ » ما وويل ، « نه تفتيشانو وشکولم. » منصبدار سروښوراوه او وې ويل ، « ياربه ، د انقلاب په نامه

څه کاني رواني دي، ځئ له خیره.».

تره غوني ماښام کابل ته واوښتو. هم خوشاله وم چې ددې اوږده بدخوب نه په خیر راویښ شوم او هم خپه وم چې له شاترینې بیلیږم. ددې کور د خیرخانې په اوله برخه کې د هندوانو د کورونو په سیمه کې و. د کور نه بهر مې موټر ودراوه. دې وویل، « راځه همدلته شپه وکړه، ناوخته دی، چیرته به کور په کور گرځې؟ »ماسر وښوراوه، « زما او ستا لارې همدلته بیلیږي. » هغې وویل، « حتمي نه دہ. ما درته اوږده پلانونه جوړ کړي، کله دې داسې پریږدم. » ما په ټوکه واړوله، « زما وزرې سوځیدلې دي، نور په کابل کې الوتی نشم. » بیا مې خبره احساساتي کیدو ته پرې نه ښوده« رښتیا په هغه خط کې چې قوماندان درکړ څه پیغام و ؟ » هغې وموسل، خط یې له جیبه وایسته، « پخپله یې ولوله » په هغې کې لیکلي وو: « رفیق ترینا ، به ریاست چهار خاد بیائید ». ماوویل، « خاد درنه څه غواړي؟ » هغې په خندا وویل، «زموږ یار به ورته خدازده څه جاسوسي کړې وي. دهمدې د پاره مې ورنه خط واخیست چې ستا په موټر کې هیڅ هم نه و. » ماوویل، « شاترینې، ته چې ورغلې، ټول حال ورته ووایه او که نه نو ستاد سر خطر دی. » هغه رانژدې شوه او په رسیدلې ږیرې مې یې لاس تیر کړ، « زه دومره نامرده درته ښکاره شوم؟ نورد مې مه شرموه. » بیا یې وخندل، « ته به څنگه ځان خلاصوې؟ » ماوویل « مقصد مې داوچې زما غم مه کوه، زه په کابل کې نه پاتې کیږم. همدا نن شپه جلال آباد ته روانیږم او تر څو ته خاد ته

رسیږې زه به په پیښور کې ناست یم » هغې په تعجب ووېل ، « نو ماچاته پرېږدې ؟ » زما سره ځواب نه و. نه دا کوزیده او نه زما زړه کیده چې کوزه شي. تیر ماسختن مې ایله په الله په دلاسا قانع کړه.

پخوا تر کوزیدو یې اول په دواړه مخه چپ کړم او بیا یې شونډې اوږده شیبه زما په شونډو کوشیر کړې.

لسم څپرکی

د جلال آباد په تولو لاره مې زړه ژړغونی و. په بله ورځ په ریښتیا هم د پیښور په کوز تاکال کې وم.

د هغې ورځې نه دوه کاله تیریږي. د بدو ورځو یار شین تاغي نه مې سم صفا فلاینګ کوچ جوړ کړ او بیرته مې آبی او سپینې لیکې ورکړې. د قوماندان د غوبل نښې مې په خپل لاس ترې پاکې کړې او باډۍ مې ورته بیرته نوې نوزې کړه. خو د واړه پوهیدو چې د زړه ستنې موماتې دي. د پیښور او سوات ترمنځ یې ګرځوم او چې په پیچو مې خیژو نو دواړه زګیروي کوو.

هره هفته یو ځلې د شین تاغي سره لکه ستن خوړلی په اسلام آباد او د پیښور په حیات آباد کې چې د رټل شوو افغانانو ځایونه دي کوڅه په کوڅه ګرځم او په تبجن انتظار خپله ورکه لټوم.

PROPERTY OF ACKU 7894

« ۲ »

لومړی څپرکی

زما د پلار د ډېرو سره جوړه وه. رسیدلې ونې به یې په شیله کې له بیخه وښکلې او د باغ د یوه سر نه به یې بل ته یووړلې او هماالته به یې کښېنولې. ونې خوارد کی به په ځان نه وې خبرې، دژمی په خوب به ویدې وې. چې پسرلی ته ویښې شوې ریښو به یې رد او رووډ ورک کړی و چې کوم پلو وغځیږي. په هغه لور چې پخوا اورتلی اوس یې تیرو لار بنده کړې وه. داوبو او خاورې خوند بل ډول و او څو نور کالونه په کارو چې ریښې لارې ګودرې پیدا کړي. څانګې به یې هم تروري وې. دلمر وړانګې چې پخوا به ددوی ورته مخ و اوس په بلې زاویې او په بلې څانګې، پریوتې. یوه څانګه چې پخوا دنورو نه دنګه وه او دنورو څانګو حق یې خوړ اوس به سیوري ته وه او نوره به نه لوییده.

پلار مې ویل چې داسې شي نو ونه چینجي نه کوي. پخواني چینجي همالته سر بداله پاتې شي چې یره هغه دخوړو ریښو ونه څه شوه؟ ددې دپاره چې ونه راوینبه نشي اوبه به یې ور باندې سپرې کړې، شپې به اوبه کنګل شوې او که به ونه دبیځایه کیدو په تکانونو نیمه ویښه شوې وه نو بیرته به کرخته شوه.

زه چې پیښور ته رامهاجر شوم همداسې ونو ته ورته وم. هرڅه پردي وو حتی د ملا آذان. په وطن کې چې دلر بر کلو نه راته مور یې ملا پیژانده او دغږ دلریوالي او نژدیوالي سره زموږ غوږونه روږدي وو. که کوم غږ به داندازې نه زیات په زوره و نو حیران به شوو چې داخو دپلانکي کلي ملا دی نو اوس ولې رانژدې شوی. همداسې به هم وه. ډیر کله به دلر کلي ملا دبر کلي امامتی ونیوله ځکه چې هغه بل ورته لږه غله ور کوله او دې به ور باندې داوجګ کړ. نور علتونه هم وو. ملا خو هم پرښته نه، په یوه هلک لاس تیر کړي، په یوې نجلۍ ستر ګې سرې کړې.

معمولاً دغه پیښې په دوو وختو کې پیښیدې. یوچه به هلکانو او نجونو په جومات کې سبق وایه اوبل به چې ښځګلې دتاویزونو دپاره ورغلې.

خو په پیښور کې دملا آذان لوډسپیکرونو کې تول په یوه اندازه لګیږي. تول غږونه داسې نا آشنا لګیږي، لکه دمصري موذن نه یې چې خراب ثبت کړی وي. دسهار په دې خړه کې یوازینی آشنا غږ دچر ګ دی چې هغه سیاسي سرحد او کلچر نه پیژني، بلکه هیڅ کلچر نه لري، چې

خدای یې په ختېه کې څه اخښلي هماغه را وباسي. د کچه ګړۍ د کمپ نه بهر د پاخه سړک د پاسه یونیم د ګاډیو د ډنګرو اسونو د نعل کړو پوندو کړپ کړوپ شروع دی. د آذانونو لړۍ چې خلاصه شوه نور نو چوپه چوپیاوه. د لمانځه وار به وروسته راځي او ورسره به د سحر خیزو د توخي غړونه او ښکالو هم کمپ ته ورسیږي. زه هم د وطن د خیالونو سره په نا آشنا وطن کې له خوبه پاڅیدم. د بوړه د نهر په خړو اوبو کې مې اودس تازه کړ. هغه سړی چې هره ورځ مې لیده چې څادر یې د ځانه چاپیر کړی د پله په دیوال به د کونګ په شان په دوو پښو ناست و، نن هم هماغلته و. که رښتیا وایم د جومات نه ویریدم ځکه پیښوریان مې د سپین جومات نه بهر په لمانځه لیدلی وو چې لاسونه یې د ښځو په دود د سینې په سر نیول. بې هغې یو څه شرمیندوکی هم یم او ویره هم را سره وه، نو خیمې ته راغلم او د هغې او د خپل موټر، شین ټاغي، ترمینځ مې په شګه لمونځ وکړ. تر څو زما کلینډر، منانی رارسیده ما سبناری کړی و. بیا مې منانی پریښود چې موټر د سیند په غاړه پریمنځي، زه د حیات آباد په ګشت ووتم چې وطنداران وګورم او د ښاترینې پته ولګوم. دریم کال را د بره کیده چې ما په پیښور کې کله په دې او کله په هغې پام غلطاوه او هیڅ چاپې احوال نشو راکولی. زړه مې ورپسې مینښ مینښ و. هغې ځوانیمرګې هم، لکه چې هیر کړی وم. حیات آباد د کابل پوهنتون د استادانو او سکربیستانو ځاله هم و. د اهغه افغانان دي چې د مجاهدینو د مشرانو په نزد د دوی د سکربیست راکټونو دوړولو نه پس

مهاجر شوی وو، د پاکستان د مهاجرو کمشنري راشن نه ور کوي او د مجاهدینو تنظیمونه ورته ګوابنیږي. په دې ډله کې ما یو شمیر استادان پیژندل او یو، د ډاکتر زرور د کمونست ضد پټې شبکې غړی هم و. اوس هغه شبکه ډیرې وړې وه، څه غړي یې پاکستان ته راوښتي وو او څه لا په کابل کې په سورو ننوتلي وو، څو تنو لا توبې ایستلې وې او دبیرک په حکومت کې داخل شوي وو. پخپله ډاکتر زرور بندي و. عجیبه داده چې د شبکې فراري غړي چې اوس په حیات آباد کې وو، لا یې هم له ډاکتر زرور سره تماس درلود او که به ماته کوم پیغام و رارساوه به یې. البته پیغام په شفر و او دد به یې هغه برخې راته ترجمه کولې چې زما پورې به یې اړه درلوده. په یوه داسې پیغام کې ډاکتر زرور ویلی وو چې «تیر به هیر کړو، ته خو رانه پیښور ته والوتې، خو ما هم ورځ شړی نه کړه.» په بل پیغام کې یې د تحقیقاتو کیسې کولې چې څه قسم سزا ګانې ورکول کیدې. په نوي پیغام کې یې د یوې پیغلې روسې مستنطقې کیسه کوله چې روانه پښتو وایي. بیانو څو میاشتې د ډاکتر زرور پیغام رانغی. چې راغی نو بد زیری و، لکه چې همدې روسۍ ترې اعتراف اخیستی و. په دابل پیغام کې راغلي وو چې دده پخپل جرم اعتراف کړی دی، زما په ګډون د ټولو نومونه یې ور کړي دي او اوس د خپلې سزا په انتظار کې دی. د پیغام په آخر کې یوه نوې خبره وه او هغه دا چې روسۍ پیغله ډیره د غرب د ژوند پوښتنه کوي او داسې ښکاري چې د امریکا سره نژدیکت غواړي.

دوهم څپرکی

پیښور راته د دروغو ښار ښکاره شو. آډانو نه یې هم زما په نظر تظاهر وو او جوماتونه یې هم نمايشي وو. د جمعې په ورځ به له هرې خوا د ګیدړانو د شور ماشوپه شان په لوډ سپیکرونو کې د بلاغت سیالۍ کیدې. په داسې یوه ښار کې نو زما ساه بندیده. د وطن نه هم یا خبر نه راته او یا بد خبر راته. شاترینه لا درکه وه. بس نو شین ټاغي ته مې پناه ویوړه. د سوات په لین کې مې چلاوه.

څوکۍ مې ورته نوې کړې وې، مینځ یې تک سور، دیوالونه او سیټونه ټول د سره پلاستیک، د سیټونو ترمینځ ځای مې ارت پریښی و او که څه هم چې باډي میکر او نورو موټروانانو راته ویل چې که ډیرې سپرلۍ غواړې نو سیټونه سره جوخت کړه، خو زه د لویو غرو کجیر وم او تنګ ځای د تنګ قبر غوندې راته ښکاریده او د خپل ملګري، شین ټاغي بار مې هم نه درناوه. که سپرلیو به د خدای وسې رابانډې وکړې منانې کلینډر به په لار د غرو نه په رارغړیدونکو او یو یووار په تګ او بیا په راتګ د موټر د ننه او بهر، تر ارابو پورې وینځل او سپرلۍ هم را سره عادت شوې وې. د نسوارو توکنې او د سګرټو ایره تونونه مې هر ځای ټینګ کړي وو او پخوا تر روانیدو مې په سپرلیو شرط ایښی و او د هر سیټ په دیوال هم لیکل شوي وو چې خپل سیټ به هماغسې ستره پریږدي چې دوی ته مې ور کړی. یو څه ناغیړي او زړه بداوی په اولو څو

پیرو کې راغی خومنانی دباچاخان نه په ونه جګ او دانځري غل نه په اوږو کې پلن و. په چوپه خوله دسپرليو سترګې تـــرې سوځيـــدې. دشين ټاغي کرایه نظر فلاینګ کوچونو ته زیاته وه او په اول کې خلک نه پرې ماتيدل، څو ځلي خومې نيمه تش پيرې کولې خوبيا خلک، په تيره عصري ځوانان رامات شول، هغه سوټ والا ښبوریان چې دسوات هواخوری ته به تلل اویا پخپله دسوات ځایی شاه زلمیان. دمهاجرو افغانانو ښځې او نارینه هم پکې وو چې دهغوی بیا بله نیشه وه. په تیره چې زه به يې افغان وليدم. يوه ورځ يو پنجاپی دلکړې سره کوږ ووږ پاس موټر ته را وخوت، څو نور لنګ والا هم ورپسې وو او سيټ جي سيټ جي يی ورته ويل. ټولو په پان شخوندونه وهل. په لاره کې سيټ جي پان دموټر په غولي توکړل، ماخوونه لید، مګر منانی پرې راغی او کش و کړپ يې جوړ کړ. ماموټر څنګ ته کړ او ومې دراوه چې څه شور دی. منانی ورته ټينګ و چې داتوکانی به په خپلو جامو وچوې. دسيټ بږيځو سرونه ښورول او په ښاری پښتو يې ويل، داسې سې وي خان (څه څه وايې)، داکې برابابو دي، زر معافی به واخلې، خو منانی ورته ويل، «زه نور نه پوهيږم، بس دا بامبږ به يې پاکوي» يو بږيځی راپاڅيد چې جنګ غلی کړي او خپل خيرن دسمال يې راوايست چې هغه ځای پاک کړي، خومنانی دڅټ نه نيولی، بيرته پخپل سيټ کښيناوه، «نه همداتور کونی به يې پاکوي» سيټ په غوسه شو او وې ويل « کې پاک نه کوم، نو ته سې کوې؟ » منانی ورغی او هغه يې هم دڅټ نه نيولی

د تو کانی په سرسر په سجده کړ، « داسې کوم. » سیټ چې وکتل بې هغې

هم وریاندې پروت یې نو راځه پاک یې کړه، نویې په دسمال هغه وچ کړ

اوبیا غلی خپل سیټ ته ورغی. ماموټر چالان کړ خو دهیندارې نه مې

ننداره کوله. سیټ جې، لکه دماشوم دلاسه چې پتاسه واخلې، ژړه غونی

دځان سره ایشیده او لاسونه یې لر او بر ارتول. بېرېځو یې ځانونه ناګاره

اچولي وو چې ګویا موږ هیڅ په دې حال نه یې لیدلی. دهغوی شاته یو

دوه خط وبریت ځوانان ناست وو او یو دبل سره موسیدل. په پېښور کې

چې سپرلی په اډه کې کوزې شوې، سیټ په بیړه دبېرېځو سره ورک شو،

پښتانه زلمیان چې کوزیدل، نو منانی یې په شا وټپاوه او په کرار غږ یې

ورته وویل « شابس دنر بچیه. ».

دریم څپرکی

منانی په دې نه وخبر چې زه ډاکټر یم. له هماغې ورځې نه چې

مادعلی آباد دروغتون سره خدا پاماني وکړه، تر اوسه پورې چې یوه

نیمه لسیزه یې تیریږي، ماډاکټري نه وه کړې او که بهمې په خپل موټر

یادمهاجرو په کمپ کې کوم رنځور سړی، داسې چې علاج مې یې هم

کولی شو، ولید سترګې مې بلې خواته ترې اړولې. په اصل کې زما

دډاکټرۍ سره جوړه نه وه او دهغې لارې دپیسو ګټلو مې خوا را

هسکوله. زما په ماغزو کې داګرځیده چې دخدای په دې ارته مځکه او

دنبا یستو په دې ګنه ګوڼه کې، سړی د کپ ډوډۍ دپاره دناروغ، مرض

او دوینو او گنده گی پوری نښتی وي.

خو یوه ورځ مې بازي په بازار شوه. د پېښور نه مې غرمه مهال سپرلی راواخیستې. له هوارې ملکنډ غاښې ته شوو. د شاتنې سیټ نه مې یو قسم ستمیدل او زګیروی واورید. په هنداره کې چې مې کتل یوه ښځه وه نس یې نیولی و او سر یې هرې خواته ځنګیده. خاوند یې هم ور سره و او په غوړ کې یې پس پس ورته کاوه. بیا نو چوپیا شوه. شین تاغی هم په زګیروي زګیروي د ملکنډ په غاښې ورخوت. بیا زګیروی شروع شو. ناڅاپه مې د خپل پخوانی کسب له تجربو پام شو چې په ښځې د لنګون دردونه راغلي دي. شین تاغی مې ورو د غره ډډې ته کړ او ومې دراوه. سپرلیو ته مې کړه چې تاسو ټول کوز شئ چې خبره در سره لرم. ټولو په اریانتیا راته کتل خو راپسې کوز شول. د موټر نه پناه مې حال ورته تیر کړ او ورنه ومې غوښتل چې په بل بس کې دې لاړ شي. ځینو پنجابیانو او ښاریو ناغیړې کوله چې د پیسو خبر به څنګه شي، موږ خو دوه ځلي کرایه نشو ورکولی. منانې جنګ ته تابیا نیوله چې ماغلی کړ او ومې ویل د سپرلیو پیسې ټولې ورکړه. ټول د سوات پښتانه او زیاتره یې د شین تاغي همیشه ګی سپرلی وې. یوې سپرلی، لکه چې د پښتنولي کوم چینجی یې په ماغزو کې غونځیدلی وي. وویل، موږ به بل بس کې لاړ شو او خدا که ستانه آنه لس کیزه واخلو. مګر منانی چې په زړه کې هوښیار و او زما په مطلب زر پوهیده، په زور ټولو ته پیسې ورکړې او له هغوی نه یې وغوښتل چې په سړک لږ وړاندې لاړ شي چې د غږ نه پناه

شی، اوبس ته دي انتظار وباسي. زه شین تاغي ته وختلم، د ښځې زګیروی اوس زیات شوی و او په خاوند یې خولې ماتې وې. دانو هر ډاکټر ته معلومه ده چې په ښځې دردونه راشي نیمایي ور سره په خاوند هم راځي. ما ورته وویل چې د موټر په مینځ کوریدور کې یې وغځوي. خاوند یې په اول کې تکنی و او زړه نازړه یې زما خبره ومنله، ښځه په زګیروي، زګیروي اوږده وغځیده. بیا مې دواړو ته وویل چې زه ډاکټر یم، ډاکټر محرم وي، پروامه کوئ، ښځې ته مې وویل، ژوره سا راکاږه اوبیا د ماشوم دوتلو زور ووهه. همدامې ور سره تکراراوه. سارا کاږه، زور وهه، یو وخته یي سا بنده شوه او زور یې نه شو وهلی. مامناني ته غږ کړ چې دریډیټر نه اوبه راوړه، هغه ګیلنه کې سرې اوبه راوړی. ما په بیړه لاسونه د موټر نه بهر پریولل او دوارخطایی نه مې نژدې لاسونه سوځیدلي وو. دځانه سره مې وویل چې همدا پاکي ورته بس ده، بیانو په کار لګیاشوم، په مدار مدار مې تر هغې لاس تپاوه چې د ماشوم پښې مې لاس ته راغلې، یوه یې چیرته نښتې وه، او همدې د ښځې درد زیات کړی و. ورو ورو مې د پردې نه خطا کړه. ماشوم چې سر په خیرې را وځي، په هغې کې دخدای حکمت دی، ځکه چې لاسونه او پښې یې درحم په کوتونو کې نه نښلي او لکه ماهی، ښوی راوزي، خو داطبیعی عجایبات دي چې په لکهاوو کې یو ماشوم داسی راوځي، لکه چې پخپلو پښو روان وي او همدلته دی چې درحم د پردې د څیرې کیدو خطره پیدا کیږي او دبنیادم مرسته په کار ده. په مدار مدار مې، لکه مږ چې

له لومې را خلاصوې د ماشوم پښې او لاسونه د پردو او ګونځونه خطا کول، چې ماشوم ټول را وووت نو هلک و. ښه مې یادېږي چې مور هلکان به په کلي کې په دغسې وختونو کې چې ښځې درد تیراوه، د کوټې بهر سره را غونډ وو او داخبره مو تکرار وله « زر یې کړې، نر یې کړې ». ماشوم لاهم غلی و، نو مې د عادت سره سم په یوه لاس له دوو پښو ونیو او په کوناټي مې څپېړه ورکړه چې کریغې یې شروع کړې. پلار ته مې په غیږ کې ورکړ، « امبارک دې شه » او زه د سرو لاسو سره له بس نه کوز شوم. زما سپړلۍ تللې وې. منانې په پنجګیلنه کې اوبه تړمې کړې وې. لاسونه مې پریولل. د ماشوم پلار هم شرمیده او هم خوشاله و او مور خوښې، لکه د جنت حوره بیغمه او له ځانه راضي پرته وه. بچې یې د نس د پاسه لوڅ لغړ پروت و. خاوند یې لکه چې دارو یې خلاص شوي وي، د بوټ په شان چوپه خوله او سر بداله ولاړ و. ما یې په اوږه لاس کیښود، « ځان را ټول کړه، په ورینداري باندې خپل څادر وغوړوه. » ده وویل، « اوس به څنګه شي، چیرته به ځم؟ » ما وویل، « غم مه کوه، چیرته او سیږې؟ » هغه وویل مور د شانګلې یو، نو ما منانې ته غږ کړ، پنج ګیلنه او نور اسباب مو سره را ټول کړل، خپل څادر مې د ښځې د سر دلاندې بالښت کړ، او روان شوو. شپه پخه وه چې مدین ته ورسیدو، د هغې ځای نه یو نري خو پوخ سړک شانګلې ته بیل شوی دی او لس میله لرې د دغه سړي کلي ته ورسیدو چې ماته یې یو څو کورونه دي چې د غره په ډډ لګیږي. د موټر بجلۍ مې د ده د کور دروازې ته سیخې کړې، چالان

مې پرېښود . سړی په بېړه کور ته ننه ووت او د ډېر ځنډ وروسته د څو ځوانانو سره چې یو کټ یې په اوږو کړی و، راووت. ښځه یې په مدار مدار د شین تاغي نه کوزه کړه او په کټ یې څملوله، دغه ټول زلمیان په هیجان کې وو او د واخله، جګ که، ټینګ کړه، پام کوه، شا به باړو چې دریدن یې نه و. ماموټر ریورس کړ خو کټل مې چې دوی د کوره ډله راپسې راغلل، په موټر وختل او زه یې له لاسه ونیولم چې راکوز شه، ته زموږ میلمه یې. چې رالنډه یې کړم په هغه شپه مې ځان ترې خلاص کړ خو بیانو تر اوسه پورې د میلمستیا وو، وریو او چرګانو، د میوو د کجاوو او نورو کلیوالو نعمتونو نه خلاصیږم. منانی مې کله کله ملامتوي چې ته چې ډاکټروې نو د موټر وانۍ په دې سپک کسب دې ولې زما ژوند خوار او د. داسې ښکاري چې په ټول سوات کې که نه وي نو زما په خپل لین کې، زما د ډاکټرۍ آوازه خپره وه، خو ما بیا خپل پخوانی انکار جاري وساته او د ناروغانو خواته مې کتل قدرې هم نه.

څلورم څپرکی

زما لاین د پېښور نه ترسیدو شریف پورې و، خو د سوات اصلي خوند د مدین او سیدو شریف نه بر، په بحرین کې شروع کیږي، ترکالام او ... وشو پورې ځي. نرۍ لار، لکه د سالنګ د درې، کوزې نیلي اوبه چې سر په سنګړو ولي او عجیبه داده چې د سیند د نري شرنګهار غږ هم بدلیږي او غورمبهار ترې جوړیږي. د اوبو په سرسپین ځګونه زیات شي او نیلي رنګ یې اوس د سکروټو د لمبو په شان تریخ شین شی. د

سیلانیانو خوان ترمني په دې نورو کوزو ښارونو کې گوزاره کیږي، خو د کالام هوټلونه مخ په خالي کیدو شي. په همداسې یوه مني کې مې یو فرانسوی سیلانی د ارتینې سره په شین تاغي کې، خپلې اډې، سیدو شریف ته ورساوه. چې لاړل نو منانې وویل، «یره دو خارجیانو له، لکه چې د کلدارو د گنډلو چل نه ورځی که څنگه. ما ته یې زرگون راکړ.» زه هک اریان شوم، چې پنځوس روپۍ گوره او زر. منانې ته مې وویل «او دل منانه، که دوی پرې نه پوهیږي، ته خو پرې پوهیدې، ولې دې ماتې پیسې بیرته ورنه کړې.» دده په خندا وویل، «منانی د خدای په داد دومره ناشکره نه دی.» ما ته یو څه غوسه راغله. «وایي، خوار خدای کړې، کاپرچا کړې، راکړه دا زرگون.» او همداسې ورپسې روان شوم، په بازار کې خونه و، نو د سیند له غاړې هوټل ته پسې وختلم. هوټلي مې ددوی په ژبه واقف پاتې شوی و، د چایوست یې راته وکړ. ما کیسه ورته تیره کړه، چې داسې دوه خارجیان دي او پیسې یې ډیرې راکړي، هغه ورستنوم. هوټلي حیران حیران راته وکتل، بیا یې وویل، چې هوټل د خارجیانو ډک دی، چې کوم ښیې. ما وویل، دا میړه د ارتینه همدا اوس هوتل ته ننوتلي دي. ښنبه یې دا چې د سرې په لاس کې یوه اوږده لکړه وه. نو بیا مو سره چای وخوړ او انتظار مو ایست چې که مدعي راپیدا شي. خو هیڅوک نه و. هوټلي راجستر ته ورغی او د مینجر نه یې پوښتنه وکړه، هغه د یوې کوټې نمبر راکړ. زه ورغلم، ورمې وټکاوه، یوې نیم بر بنډې ښځې دروازه نیمکښو کړه، لکه چې ویې پیژندلم، په

فرانسوي يې خپل خاوند ته غبږ کړ او دا لاړه. هغه نو بيخي لوځ لېږو.
ماسترګې کوزې واچولې او زرګون کلداره مې ورته ونيوله، هغه ترې
ترې را ته وکتل، بيا يې ورپورې کړ او ډيره شيبه زه بهر ولاړ وم، چې
راووت نو کالي يې اغوستي وو، خو د اوبو مرې يې لا د سرې فرعون
وزمې رېږې په تارونو کې پيرلې وې. په فرانسوي، يې پوښتنه وکړه،
« پوغ کوه؟ » بيا يې جرمني وويله « واغوم؟ » او بيا يې انګليسي
رابانډې واز ميله « واى ». ما ورته وويل، د موټر کرايه سرې سر
پنځوس روپۍ ده او تا زر کلدارې راکړې، نه سوه واخله او سل راکړه. دى
هم حيران و او هم موسک، خپلې ميرمنې ته يې غبږ کړ، هغه هم ورسره
ودريده او ده ورته زما خبره ترجمه کړه. هغې سروښوراوه او ويښتانو يې
اوبه راوشنلې.

دواړو يو بل ته څه وويل او بيا يې ما ته کړه، « بکشيش » ما نادا
بخشش دي. ما وويل « موږ افغانان په بخشش روږدي نه يو، ستاسو نه
مننه » او لاس مې د زرګون سره همداسې غځيدلى پريښود. هغوى، لکه
چې باور يې نه راځي د جذبې وړې ملنګانو په شان سرو نه ښورول، او يو
بل ته موسک وو. بيا نو ښځې خپل خاوند په مخ چپ کړ او، خاوند يې
لاس را اوږد کړ، ددې په ځاى چې زرګون واخلي، زه يې تر مټ ونيولم او
کوټې ته يې ننه ايستلم. هغې بلې خوا ته کوټه برنډې ته وزخلاصه شوې
وه چې د چوترې په شان د سوات د سيند په تقريباً سر ولاړه وه. هلته يې
په چوکۍ کښينولم، دوى هم راسره کښيناستل، همداسې خاموش وو.

بیا نو فرانسوي کوټې ته ننووت او ښځې يې زما سره په انګرېزۍ د

سوات د درې د ښایست خبرې شروع کړې. زه پوهیدم چې څه يې په زړه

کې دي خو د شروع کولو چل نه ورځي. چې نارينه يې راووت نو هماغه

د بانسو کوټک هم ورسره و. کښيناست او د کوټک نه يې دانتن په شان

بل کوټک او د هغې نه بل، د هغې نه بل، همداسې پسې را ایستل او یوه

اوږده لکړه ترې جوړه شوه. د هغې د سر پورې یوه د اوسپنې کړۍ وه،

نایلوني مزی يې ورپورې غوټه کړ، په بل سر کې يې، د سربو غونډارې او

کونډه (چنګک) وتړل، او بیا يې کوز سیند ته واچاوه، پوه شوم چې د

کب نیولو شوقي و، یا به يې ځان همداسې ښوده. ښځې يې څه فرانسوي

چاکلیټ زما په مخ کې په میز کیښوول، او د یوه ترموز نه يې کافي

تويه کړه.

فرانسوي وویل، «زما نوم پویګ دی، ژان ژوزې پویګ» او دامې

ښځه ده «ماغی». ما هم د ناچارۍ ورځې وویل، «زما نوم محب الله

دی، » بیا مې نو، نه پوهیږم ولې، دا ورزیاته کړه «ډاکټر محب الله».

کیږي چې د پاکستان د تاثیر لاندې راغلی وم چې هر سړي په نامه پورې

یوه د لعنت غاړه کۍ تړي، لکه، پروفیسر، ډاکټر، بیرسټر آف لا، ایم

اې، ایل ایل بی .... ژان ژوزې وویل «زه پوه شوم چې ته افغان يې» ما

پوښتنه ونه کړه چې څنګه؟ د هغې په ځای مې وویل «زما سره واړه لوټونه

نشته، که ستاسو سره نه وي، خیر دی، بل وخت به يې راکړې، یا به يې

د هوټلي سره ماتې کړم.» خو ده د ځواب په ځای، خپل پایپ په ناز او

نخرو ډک کړ، ښځې يې په لايټروږ ولګاوه، په ګوته يې تمباکو، چې نري نري لوګي ترې ختل، کنبيکاږل او په کوم چرت کې ډوب شو. ما د ځانه سره ويل، شين سترګيه، په ما دې ورځ خرابه کړه، چې تر څو ته چرسي، ځان خوځوې، په ما به شپه راغلې وي او سپرلی به راته منتظري وي.

ښځې يې وويل، «موږ افغانستان ته روان يو» ما وويل، «نن افغانستان د خارجيانو ځاله ګرځېدلې.» بيا مې په ټوکو وويل، «کب نيولو ته ځئ که څنګه؟» ژان ژوزې راته د سترګو د ګوټ نه وموسل، خو سيند ته ځيرو، «هو، يو ځلې د پنجشير په سيند کې خالدار ماهي ونيسم، بيا مې ارمان نشته.» د ځانه سره مې وويل، خير دی چې موږ د وينې په رود کې لامبو، مقصد چې دی خپل خال داره ماهي ونيسي. دد مې، لکه چې خيال لوستی وی، پايپ يې د خولې څنګ ته کړ او ښځې ته يې ورغږ کړ. هغه چې راغله يو بوتل واين په يوه لاس او درې، يو په بل کې سره ننوتلی ګيلاسونه يې په بل لاس کې نيولي او سګرټ يې له خولې ځنګيده. خو پخوا تر دې چه خبره انجړه شي، ما وويل، زه ځم چې ناوخته کيږي، سپرلی راته ولاړې دي. زرګون لوټ مې په ميزوغورځاوه او بې خداى پامانی ووتلم. ماسختن مهال چې مې سپرلی په اډه کې ښکته کړې او په کچه ګړی کې خپلې خيمې ته راغلم. يو سپين کاغذ د خيمې پورې سنجاق شوی و. «ډاکټر زروور يې اعدام کړ».

پنځم څپرکی

ډاکټر زروور مرګ او ژوند دواړه صفا او بې غوټې وو. څيره يې هم

همداسې وه.

صفا خريېلی مخ، زنې، تيرې څرزې سترګې، سپين، جو سرغاښونه، ساده خو پاکه دريشي په غاړه، همېشه ګي موسکا په شونډو، د دوستانو، بلکه د هرچا خدمت ته تيار ولاړ. يو وختې به د ده سوانح په کوم کتاب کې ايله دومره ليکلې وي. په لغمان کې پيداشو، په کابل کې يې پوهنځی ولوست، د جرمنی نه د فلسفې د ډاکټرۍ سره راغی، څلور کاله يې په پوهنتون کې درس ورکړ، بندي شو او اعدام شو.

عجيبه داوه چې حتی په وروستي پيغام کې هم چې د خپل اقرار خبر يې راکړ د تورکو نه پاتې نه و. ويل يې چې « زه لکه چې د مجاهدينو د ښې وو تلم. ددې په ځای مې چې ستاسو په شان هغوی هلته په پېښور کې مردار کړي، د کمونستانو د لاس شهيد ښه يم. »

او حتې دايې هم وويل چې « د کاپر لور روسی اقرار رانه واخيست خو ارمان چې يو ځلې خو يې خوله راکړې وای. »

د دغه قسم سړي د اعدام په باب به سړی څه وايې؟ د الماسو يو غمی و، څو ورځې د خلکو سره و، بيا ورک شو. درې ورځې مې سوات ته پيره ونه کړه او په حيات آباد کې لر او بر ګرځيدم، نه پوهيدم ولې؟ زما يې پرې څه؟ ده د خپله انده ځان مرګ ته ورکړ، ما خو دوی ټولو ته ويلي وو چې هندوان څوک او ښان څوک؟ د پروفيسرانو يې له جهاد او ملي مقاومت سره څه؟ افغانستان له يوه سره سور اور و او دلته يوازې آتش نفسان ځاييدل، پروفيسران د ډاينا سارانو په شان وو چې ددې دوړو او

زلزلو تاب يې نه درلود او زر محوه کيدل. دلته ټوله پوهه داوه چې څنگه ماين خښ کړه، څنگه کلاشنيکوف سره وتړه، څنگه توپونه او هاوانونه چوکړه. دلته پروفيسران داسې بيځايه ايسيدل، لکه بيړی دبګوا په دښته کې.

د تعليم بيوزلې او بابيزه توب ته مې پام شو، دو لس کاله مکتب، څلور کاله پوهنځی، دوه کاله ماستري، څلور کاله ډاکتري، گــويـا دوه ويشت کاله خواري په يوه مثقال مرده کې هيڅ شوه. خو مرگ هم عجيبه شی دی، کــه پورووړی يې، کــه پاچا يې، کــه دې په سلهاوو بنيادمان وژلي، کــه دې ملک خرڅ کړی، که دې شهکارونه ليکلي، خوچې مړشې نو بيا هرشی په ټپه ودريږي، ته همداسې کالبوت ترې روان شې. که دې څوک ستايي او که دې کنځی، دا ټول درته بې معنا وي.

درسته شپه او درسته ورځ همدا فکرونه وو. د پام دغلطولو کوششونه مې هم وکړل. يوه شپه دمجاهدينو ديوه دوست سرقوماندان مولوی... کورته لاړم. په هغه مې رخه راغله، بس واړه قوماندانان او سرگروپان وو چې بهير يې نه خلاصيده. يو به راغی مولوی به ور سره دباغچې گوټ ته شو، څه به سره وپسيدل او بيا به هغه لاړ بل به راغی، تر نيمو شپو همدا حال و، «مولوی صاحب! يو خبره مې درته کوله» بيا به دباغچې گوټ ته پناه شول. زه پوهيدم چې د وسلو او پيسو خبره وه خو ما دوسلو سره کالونه پخوا آن په دو آب ميخ زرين کې خدای پاماني کړې

وه. وسله مې د روسي قوماندان نه واخيسته او مجاهدينو ته مې ورسوله او هماغلته مې د مقاومت او ډاکټر زرور او دده د پټې شبکې سره خداى پاماني وکړه. اوس مې د تيري چړې نه هم بد راتلل حتى که د ډاکټر دجراحى چاړه وي. د پيسو دمورينې ډاکټرى سره خو مې خو د اول نه سترګې خوړلې وې.

زړه ته مې تسل ور کاوه چې ډاکټر زرور هسې يو بيباکه، خوشکه بانکه او په ځان مين سړى و او سزايې له دې بتره. د فلسفې دعالم يې ددې ناولو لوبو سره څه کار؟ مولوى... مې چې وليدنو ويل مې چې يره په ديني عالمانو کې هم همدا ليونتوب شته. دده پورې خو مې نورې بلاوې هم تړلې. د پيسو دپاره يې کوي. دامريکا او عربو پيسو يې ايمان خطا کړى. په عمرونو يې په تهوک، وظيفو او شکرانې ژوند کړى او اوس په ډالرو او ريالونو کې رغړي.

مګر ځان مې نه شو قانع کولى، چې د زرور او مولوى....

محکومولو ته به ور لنډ شوم او په درو کتابونو به مې د فکر د کندې په درشل ودرول، څلرم کتاب به راغى او لکه پرښتې چې دجلاد د چړې لاندې لاس تړلى مجرم په منګولو کې ترې په هوا کړي، هسې به يې دوى دبيګناهى په جګه غونډۍ رانه يو وړل او دهماغه ځاى نه به زرور او مولوى... په موسکا غيبر راخلاصه کړې وه. يوه شپه مې د ډاکټرزرور سره داسې زوروره جګړه وه چې منانى څه چې د کچه ګړۍ نژدې ګاونډې مهاجر رابانډې خبر شول او خيبر هسپتال ته يې بوتلم. خبره صافه وه.

ماتري پوښتنه وکړه چې « اې ، ډاکټره ، اې ساده سړيه ، ولې دې ځان بېځايه تباه کړ ؟ »

ولې ؟

هو ولې ؟

نو بله لار وه ؟

هو

ته يې را وښيه.

اوس کار له کاره تير دی. ته مړ يې.

ته خو يې لار راوښيه ، ګوندې مړ نه يم او ته به خوب وينې ، چې بيا داستا په لاره لاړشم او که لار نه راښيې نو بيا به يو ځل بيا ځان همداسې مرګ ته ور کړم.

نو تا ولې ځان تباه کاوه ؟

پوښتنې ډيرې مه کوه ، بله لار راښيه.

بله لار دا چې زما سره به وتلی وای ، اوس به دې دلته په پېښور پوهنتون کې خلکو ته څه ور ښودلی وو.

زه فکر کوم چې دا کار مې پخپل مرګ سره وکړ.

د اسلام دپاره دې ځان وواژه ؟

نه ، اسلام زما تر زيږيدو پخواهم و ، اوس هم شته زما په ژوندونی هم و او پس له ما به هم وي.

دوطن دپاره ؟

نه وطن هم همداسې دروا خله.

چې د دين او وطن د پاره نه و ، نو اوس مې لر ملا کړه چې د څه د پاره ؟

د ځان د پاره.

څنگه ؟

که ما دا قرباني نه وای ور کړې بيا مې سترگې ځان ته هم تيټې وې.

څه مانا ؟

ځان ناگارد مه اچوه ، ته هم پوهيږې او زه هم. هغه ته وې چې د پاتريک هنرى دا وينا دې تل يادوله چې « آيا ژوند دومره خوږ دى چې د غلامۍ د اتکړۍ په بيه يې هم واخلو ؟ » زه نه پوهيږم چې دا نور جنابان به څه فيصله کوي ، خو زما فتوا د ځان په هکله داده چې يا آزادي يا مرگ ... دا ستا ترجمه او وينا ده چې زموږ غوږونه دې ورباندې کڼول او ما د همدې د پاره ځان مرگ ته ور کړ.

خدازده چې ما څومره بغارې وهلې چې منانې او يوه بل گاونډى سوټ بوټ و ترلم او خيبر هسپتال ته يې بوتلم. هلته نو په رښتيا د ليونو سره پروت وم. ځينې خو پکې بې آزاره وو خو يو دوه سروپ ليونې وو. يو د آدم خيلو ددرې يو ښکلى ځوان و چې ما په اول کې فکر کاوه زما په شان به غم ليونى کړى وي ، خو دې ظالم په موږ نورو داسې کارونه کول چې يادول يې هم شرم دى. ځان به يې لوڅ لپړ کړ او گرچاپير به يې د مټيا زو داره را خوشې کړه او پخپله به هم ور سره د لاټو په شان تاويده. يو بل غلى بوډا چې ټولو ته به يې زارۍ کولې چې خوله ور ته خلاصه کړي چې دى

يې سپېرې وغواړي. غم داو چې په هسپتال کې دليونو درجه بندي نه وه، دسودايي نه نيولې، تر خوروړي ليوني پورې ټول په يوه لويه خونه کې يو ځای پراته وو. يو افغان هندو هم راکې وچې هغه خدای خوار کړی په عين حال کې گونگی هم و او يو بل هندو يې کله ناکله پوښتنی ته راته.
دې پايواز راته کيسه تيره کړه چې داهندو يې داخوانی په نامه نيولی و او بيا يې خدازده څه قسم شکنجې ورکړې وې او په څه قسم خلاص شوی و. داهندو زما په دې خوښ و چې يو خو وطندار و او بل دا چې بې ضرره و او په کونج کې د خپلو متيازو سره بوخت و. په غولي به يې ورباندې رسمونه او هندواني ليکونه کول او کله به يې ورغوی ترې ډک کړ او هغه به يې د گلابو د گل په شان بويولې او نورو ته به يې هم دست په علامې ډک ورغوی ور وړاندې کاوه. په دې خواره کي به په کابل کې څه ناکردې تيرې شوې وې. زه فکر کوم چې جلادانو به دانه منله چې سړی هندو دی او پکې بيا گونگی هم دی. دده بيوزلي مې زړه ته نورې زولنې هم را اچولې.
په هفته کې دوه ځلې دډاکټرانو د (ويزيت) يارا تگ وار و. مگر دوی به د پيښور د پوهنتون د طب محصلين دځانه سره ډله کړي وو او يوازې دهغوی دعملي درس د پاره يې دا دوره کوله. ديوه يوه مريض تذکره (سوابق) به يې له يوې کتابچې نه کتله. موږ، لکه بيزوگان په دوو پښو ورته ناست وو او دډانگ والا محافظ سترگې راباندې خښې وې چې ځناور توب ونه کړو. چې هندو ته ورسيدل، هغه ورته په موسکه کنډاسه

خوله، دمتیازو ډک ورغوی جګ ونیو. ډاکټر محصلینو ته وویل،
دامریض کوپرولَلی دی او کوپروفجی ته ورلنډیږي. ورغوی پوزې ته
جګوي خولا یې ځنبلو ته تیارنه دی. کوپرولَلی د خپلو متیازو سره لوبې
کوی او کوپروفجی یې ځنبی یا یې خوري. تر آخره پورې، دهندو لاس
همداسې په هواکې پاتې و او لکه سړی چې د عکاس مخې ته ولاړ وي
موسکا یې هم هماغسې په کړشو په ورانه خوله کې کنګل وهلې پاتې
وه. ډاکټر ویل دا سړی ganser syndrome لري او زیاتره خلک
چې په جیل کې یې شکنجې لیدلې همداسې وي، خبرې یې بې واکه وي.
ما په زړه کې موسل چې ډاکتر مازې دلوستلي کتاب خبرې کولې. خو
مثال یې ددې ګونګي هندو نه سل سیله لرې و. دآدم خیلو اپریدی خو حق
ناحقه لکه فواره څرخیده او رنې اوبه یې شیندلې. ډاکټر د هغه نه لرې،
دروازې ته نژدې داسې ترهنده دریدلی و، لکه دځغاستې لوبغاړی چې
درفري تومانچې ته قابو وي. له هماغه ځایه یې زما تذکره هم لوسته او
بالکه ګانو ته یې وویل، «دا کابلی ډیپریسیف مینیا لري او د
اغوانستان د جنګونو سره په دو خوارانو کې ډیر پیدا کیږي.» زه غلی وم
چې هسې نه نورې بلاوې راوکتیږي. یو بل ښکلی ځوان هم زموږ سره و،
هغه هم مهاجرو. د نامه پوښتنه مې چې ترې وکړه نو ایله یې په لیونتوب
خبر شوم. نوم مې چنګیز دی، د بابر زوی یم، د شاهجهان نمسی او د
روس د نیکلی کړوسی. زه په اصل کې د بامیانو پاچا وم خو اوس مې د
چین نیت کړی دی چې هلته شاهنشاه مقرر شوی یم او د چین دیوال یې

ماته جوړ کړی دی. سړی مکتب لوستی معلومیده او که تاریخ نه و نو جغرافي لړی یې پخه وه. ډاکټر وویل، دغه ځوان د سایکوسیس او Wanderlust ښه مثال دی چې ځان د ټولې دنیا پاچا بولي او جدي هم دی. یو بل ناروغ د جلال آباد و او هر ډاکټر یې دگه. دده خبره دوی ته تل داوه چې تاسو پاکستانیان هم ځانته ډاکټران وایئ، خو د یوه لیوني علاج مو ونه کړ. لاړشئ، هلته میاعلی صاحب ته چې هره ورځ یې لیونیان په دلبار کې پراته دي. بیا به یې نو د منطق ځولۍ شواړه شوه او د غم ښادۍ او ودونو خبرې به یې کولې او په آخر کې به یې سړه سا وایستله او په دې به یې ختمه کړه، «وای ادکۍ مورې!» نور به غلی و.

منانی به هره ورځ پوښتنې ته راته او زاری به یې کولې چې راځه چې ودې باسم خو زما زړه د دنیا نه تور و او په ځان پوهیدم چې لیونی وم او د دغو خلکو مرکو خوند راکاوه. یوه ورځ مې ډاکټري راوتوریده او ټولو د کوټې یارانو ته مې وویل، «هلکو، دا رښتیا ده چې مونږ ټول لیونیان یو، خو دومره لیونیان نه یو، لکه چې ځانونه ښیو. دا چې ځان ته د چین شاهنشاه وایې دارک روغ دی، هسې یې د خپلې خیټې گټه دلته لیدلې ده. شاهنشاه ځیر ځیر راته وکتل، نور غلی شو. دې بل لاټوته مې چې متیازې یې شنلې گوته ونیوله. «وروره ته لیونی نه یې لیون غرتی یې. مور او پلار نازولی لوی کړی یې او اوس نور خلک در ته بنیادمان نه ښکاری». په مونږ تاسو کې یوازی هندو لالا یو څه بانگساره دی او هغه هم د ډیرو وهلو د لاسه.

زه هم ستاسو په شان یم. ددې کوټې نه بهر مخکې ځای نه راکاوه او بیا رابانديې عصبی حمله راغله اوبې واکه شوم، نو یې دلته راوستم. په تاسو به همدا شان ناخوالې راغلې وي. نه ګورئ چې غیر ددې اپریدي ماما نه نور مور ټول د لیونیانو د وطن نه راغلي یو، نو ولې به نه لیوني کیږو.»

ټولو راته ځیر ځیر کتل او لکه زما خبرو چې ددوی د ماغزو کوم ځای تخنولی وی، رانژدې کیدل او یو قسم د تعجب او لیونتوب نه په ډکه موسکا غلي ولاړوو.

ما وویل، «د پاکستانی ډاکټر نه یې پټولی شئ خو د خپل وطن لیونی نه شئ غولولی.»

ددوی دلچسپی نوره هم زیاتیده، حتی د اپریدی په مخ هم مړې اوښکې رواني شوې، لکه چې هغه هم زمونږ د زړه په خواله کې شریک شوی وي او یا به یې په مونږ خوارانو زړه سوځیده. په هغه شپه تر سهاره مونږ یو د بل سره خبرې کولې او ناڅاپه مې کتل چې ګونګی هندو هم ټکنی ټکنی راوڅښید او زما په مخ یې لاس راښکه. هغه د چین شاهنشاه په کرار خو زړه وړونکی غږ د کوم نجراوی دا سندره زمزمه کوله چې «واګلنارې نارې نارې نازکه* ولې نه راځې هلکه» بیا به یې د کومې لنډۍ وروستی برخه ورسره ټکی کړه «چا له (چاړه) راواخله ما حلال وکه (کړه) مینه، واګلنارې نارې نازکه، ولې نه راځې هلکه». د دې ساده بدلې سره ناڅاپه شاترینه چې دا درې کاله مې د زړه په تل کې

ساتله، سترګو ته ودریده غوني مې زیږ شو او نژدې مې کریغې وهلې وې. داشپه د جسمي، روحي او اجتماعي بیوسۍ او بیدردۍ او غمشریکۍ یوه مجموعه وه.

یوه هفته پس زما د معاینې وار راغی. ډاکټر له دې خونې وایستلم او خصوصي کلینیک ته لاړو. د لابراتواري ټستونو نتیجې هم راغلې وې. هماغه د افغانستان د پخوانو روغتونونو خبره شوه چې هر مرض ته به یې د پمپوډر په نامه یوه پوډري د چونې په شان سپین اوړه ورکړل. ډیر انګریزي توري یې راباندې استعمال کړل (دی خبرنه وچې زه ډاکټروم) چې و مې ویروي او بیا یې دوه نسخې راکړې چې یوه یې د خوب وه او بله د درد. خو ویل یې چې دا ناروغي په هسپتال کې علاج نه لري، نو بهتره ده چې دده خصوصي معاینه خانې ته لاړ شم. خپل کارت یې راکړ او رخصت شوم. مناني شین ټاغی د هسپتال د د دروازې نه بهر درولی و.

زه په قار وم چې دی بې لایسنسه موټر چلوي، په کومه بلا به ورسره واوړم. هسې هم پاکستاني پولیس په موږ په غوسه دی او په اندک شي مو کچرۍ ته بیا یي. چې پاس موټر ته وختلم، ګورم چې زما د کوټې لیونې ټول پکې سپاره دي. حیران شوم چې ددې به څه پرتو ګ کوم. خو مناني په خوشالۍ لاسونه سرويل او سپرلۍ هم خوشاله او کوم نوي شي ته منتظرې ښکاریدې. د مناني، چې زما ترور تیا ته پام شو کټ کټ یې وخندل او سپرلیو ته یې کړه «پروامه کوئ. شین ټاغی زموږ کور دی او تاسو مو میلمانه یئ.» ما چې فکر وکړ نو رښتیا یې ویل.

بس اکسلیتر ته مې لته ورکړه او ایسته په سوات ورشیوه شوو. له هنداري نه مې خپل لیونیان ځارل. ځینو ترور ترور د غرو پیچومي ځارل او کله به بې وارده یو لیوني په خندا شو. هندو چې تقریبا شپه او ورځ به یې په ویښه تیروله، نه پوهیږم ولې، په داسې خواږه خوب ویده و. لکه مړ چې وي. شاهنشاه معتبره ځان ته خامتمانیغ ناست و له خپلو ریښکی او خیرنو جامونه یې په کټه پیش دوړې بادولې. مناني په خندا ویل «دا خو رک روغ خلک دي. هسې یې ځانونه په لیونتوب وهلي وو.» مګر ما سره دا سودا هم وه چې په څه بلا مې ځان اخته کړ.

دوړی خو به د کوم هوټل نه راواخلو خو دا لیونیان به د شپې چیرته خوندي کوو. لکه چې مناني هم په همدې اندیښنه کې و. او ودې شي چې ده زما د لیونتوب اندیښنه هم لرله. د ملکنډ له غاښي چې واوښتو ناڅاپه هغه سواتی رایاد شو چې د ښځې په لنګون کې ورسره آشنا شوی وم. ایله مې سوده وشوه او موټر مې کلی ته وروخیژاوه، خو منانی پوه شو چې چیرته ځم، راته ویې ویل، «ته دا میلمانه یو ساعت ما ته پرېږده چې یو څه حجامت وربانديې وکړم، دا خیرن لوغړن شرم دی چې د ملک په نیالیچې کښینی.» خبره راته معقوله ښکاره شوه. بس سپرلی یې د کوم نایي دوکان ته بوتلې چې هلته یې هم سرونه او ږیرې وربانديې اصلاح کړې او هم یې په ورخرمه حمام کې خیرې ورومینځلې. ما چې فکر وکړنو ددوی تبزو نیولې کراستې کالي هم نامناسبه راته ښکاره شول. لاړم بازار ته هلته مې ددرزیانونه شپږ جوړې ملیشه جامې واخیستې او

د نايي دوكان ته مې ويوړې. مناني، لكه چې ټوله كيسه نايي ته تيره كړې وه، ځكه هغه د كار په وخت كې موسك كيده، خو زما په ليدو دواړه جدي شول. لكه چې كوم كيسه مال هم دننه وچې يو يو يې پاكول او لكه ګډان چې په مني وسكوللشي، د حمام نه يې بهر را استول اول ليوني چې راووت شاهنشاه وچې لونګ يې تړلی و. پاك ستره ښكاريده، هندو په هماغه پخواني موسكا راووت او له ډيرې يې رنې او به څڅيدې. ټولو جامې واغوستې او يو بل ته يې په خوشالي كتل.
مناني زه د نايي په دوكان كې پريښودم او ليونيان يې رانه بوتلل، چې راغلل نو د ټولو ډيرې څپلكې په پښو وې. ايله مې زړه په كرار شو او د خپل سواتي آشنا كور ته مې شين تاغي سيخ كړ.
په سبا مې دوی بيرته پيښور ته ورسول او د هسپتال په انګړ مې ښكته كړل، په ډيرو زاريو مې ورنه رخصت واخيست او بيرته د كچه - ګړي خيمې ته راغلو. وروسته چې مناني د هغوی پوښتنې ته ورغلی و، ويل يې چې يوازې هندو پاتې و او نور ټول رخصت شوي وو او ډاكټر په غوسه و، چې دا كوم حرامي دده مريضان ترولي دي.
يو چرپانګ، چه زه لاويده وم مناني خيمې ته رانڼووت او له بيړې يې پوه شوم چې كومه ټكه راشكيدلې. راووتلم، ګورم چې هغه د سوات فرانسوي، ژان ژوزې پويګ، د خپلې ميرمنې سره راته ولاړ دي. يو څه ترور شوم خو د خيمې يوه پرده مې ورته جګه كړه او هغوی هم ښوی ورننوتل. مناني ته مې د چايو وويل او دوی مې په نياليچه كښېنول.

منانی چای څوښه راوړه، درې پیالې یې په تغر کیښودې، بیا یې نو هره یوه په خپل وطني رقم کنګالو له او په بل کې یې اچوله، وروستی د ښځې نوبت و. په هره پیاله کې یې بوره واچوله او د شودو چای یې ورتوی کړ. ژان ژوزې خو پروا و نه کړه خو زما پام شو چې ښځه تکنۍ غوندې وه، خو میړه یې په سترګو کې څه ورته وویل او هغې هم خپله پیاله واخیسته. چې سبا ناری ختم شو او د تر خو چایو (چې دوی د هغې سره هم بوره ګډوله) وار راغی بیا نو دواړه بسترې ته تیکه شول. (وروسته به مناني ما ته په خندا ویل چې د پرنګیانو کون غټ دی، لکه چې مات وي، سم کښیناستی نشي.)

شپږم څپرکی (د ژان ژوزې بیان)

تاتیانا خرخر دینوا د اولیګ خرخر دین یا هغه خیټور روسي قوماندان لور ده چې د لوګر په کاریزونو او د خلکو د کورونو په څاګانو کې یې زهرجن ګاز شیندل چې مجاهدین، که هلته پټ وي راوباسي. اولیګ خرخر دین یو وخت په واشنګټن کې د شوروي د سفارت پوځي آتشه و او تاتانیا لومړني تحصیلات په امریکا کې کړي وو. تاتانیا پښتو په مسکو کې د خارجه وزارت په بین المللی انستیتیوت کې زده کړې وه. د هغې پلار په اصل کې پولینډی و چې د هغې د نیکه سره د ځیر ژنسکی په وخت د انقلاب په وختونو کې روسیې ته راغلی و. ځیرژنسکی د شوروی د ک.ج.ب پلار هم په اصل کې پولینډی و. نو تاتانیا د پخې کورنۍ وه او که نه نو د بین المللی روابطو په انستیتیوت کې کله

چامنله. دا یو لوی امتیاز و او یوازې د کمونست گوند د نازولو مشرانو اولاد او خپل خپلوان پکې اخیستل کیدل. عجیبه داده چې ددوی ښوونکي په اول سر کې ټول افغانان وو.

په دغو کې یو لیکوال پاینده محمد زهیر هم ددوی ښوونکی و. زهیر بیا په شوروی اتحاد کې په کومې مرموزې ناروغۍ مړ شو. داسې غښتلي پښتو پوهان، لکه اسلانوف، لیبیدیو او دوو ریانکوف پکې پیدا شول. د پښتو د ښودنې نور لوی واړه مرکزونه په لیننگراډ او ستالین آباد (اوسنی دوشنبې) کې هم جوړ شول، خو نامن کلا تورا یا نازولو به هماغه د خارجه وزارت په انستیتیوت کې پښتو زده کوله. نه یوازې د ژبې زده کړه، بلکه د ک.ج.ب نورې مروجه ماغزه مینځنې به په همدغو نازولو کیدې. دوی به په ظاهر د ډیلوماتان روزل خو په شوروی اتحاد کې په هر علمی انستیتیوت کې، جاسوسي د هر فن او هرې څانگې یو ضروری ضریب او شرط و. ژان ژوزې ویل، همدا وجه ده چې ځینې افغانان چې د کاند** تاووک یا ناووک د شهادتنامو سرد، د ژبې څانگه وه او که د مځکې پیژندنې، بیرته افغانستان ته ستنیدل نو نه یوازې به د خپلې څانگې ماهر و، بلکه ورسره به «سرد» هم وو او دا ذهنیت به ورسره و چې که ضرورت شی نو د شوروی چوپړي به کوي.

تاتیانا که څه هم چې د دویم نسل روسۍ وه خو د ځیر ژنسکي په شان تر خپل وطن نه روسیې ته ډیره وفاداره وه. دا او نور نازولي د خارجیانو او بلکه عادی روسانو نه لرې گرځیدل او حتی چې چاته یې د کور پته هم

نه ورکوله او د سفارتونو په ميلمستياوو کې چې به مجبور شول نو د پوست باکس لمبر يې ور کاوه. تاتيانا او ددې نورو همکسبو ته بيلو متخصصانو د استخباراتو په هره رشته کې نظري او عملي درس ورکاوه، اکثر به عملي کارونه د شوروي اتحاد په نورو جمهوريتونو کې ورباندې کيدل. په عملي کارونو کې بيدو دوی ته د فلمونو او ډرامو د لوبغاړو په شان درس ورکول کيده، په دې فرق چې د فلم د لوبغاړي او اتل د پارد به مثلاً موټرونه د رالويدو، يا د غرد نه د کولې کيدو په صحنه کې ځيني اسانتياوې او فلمي غولونې او مهارتونه شامل وو خو دوی به د ريښتونو خطرونو سره مخامخ کړای شول چې څنګه ترې راووځي. مثلاً معلم شاګرد ته ويل چې لاړ شه د پلانکي مغازې نه (چې د هغې آمر هم د ک.ج.ب سړی و) پنير غلا کړه او د مغازې آمر ته به يې پخواتر پخوا خبر ورکړی و چې شاګرد و څاری او که يې کاروبار د ساده ګانو و چې ويې نيسي. دوی دا زده کول چې څنګه ګناه و کړي او ځان معصوم وښيي، څنګه خپل تاکل شوي قرباني په ځان باوري کړي، څنګه په خارجي ملک کې جاسوسان استخدام کړي.

ژان ژوزې ويل د ک.ج.ب تاکتيک کله ډير باريک او نغښتی وي. د يوه ملک د کابينې يو وزير چې د دوی سره مخالف وي، يا مثلاً کوم مذهبي مشر چې د کمونيزم سره يې ورانه وي، او د خپل حکومت په کوم هيئت کې روسيې ته ولاړ شي، د دوی سره په ډير درنښت او امتياز سلوک کيږي. زه به دلته د ملا شبه خي تجربه درته بيان کړم. د ژان ژوزې

دي خبرې ما ته ملا عبدالعزيز را په ياد کړ خو چې مې دده نوم ياد کړ، ژان ژوزې وويل «هغه کندهاري ملا ښيې؟» ما وويل، «هو، هغه هم اوس د شوروي مريي دی.» ده ويل، «ملا عبدالعزيز خو د پخوانه په پوست کې پاک نه و. په اول کې وهابي و، بيا خلقي شو او گويا د اول نه دی په لومه کې گير و».

ما وويل، «ته څنگه زما د وطن په باب دومره معلومات لرې؟» دده وويل، «چې زما خبرې واورې نو پوه به شې. په اصل کې د ملا شبه خي تجربه درته بيا نوم». ما وويل، «ملا شبه خي خو زه نه پيژنم، دا نوم خو ما ته افغاني نه ښکاري!» ده وخندل، «تر دې نو بل افغاني نوم نشته، په اصل کې دی د دشت ارچي و، ملا شواخون نوميده، يا به يې نوم بل څه وي خو په ملا شواخون مشهور و. ده راته ويل پښتانه نومونه وړو کي کوي. تاج محمد تاجي شي. نوزه هم شبه خي شوم. ته يو ځلی زما خبره واوره پوه به شې چې زه ولي نه يم. دا خبره ستاسو نفر راته کړيده.» ميلمه پال ستاسو ملا شبه خي په جومات يا کليسا گرځوي او هلته يې د يو پاخه شوروي ملا، د مسکو د امام سره کښينوي (هغه هم حتمی د ک.ج. ب سړی وي)، دغه شوروي امام د کمونستي ثناصفت نه کوي، بلکه بد يې هم وايي او هغه هم په داسې پسپس او خفيه ډول چې ملا شبه خي فکر کوي، دا يې ما ته راز ووايه. مگر که شبه خي هوښيار وي او د شپې په هوټل کې د روسي خبرې د ځانه سره تحليل کړي نو گوري چې صرف هغه خبرې يې کړي چې په خارج کې د شوروي پورې کيږي او څه

نوي معلومات پکې نشته، بس کمکي شکايتونه دي چې شوروي رژيم ته هيڅ ضرر نه لري.

ژان ژوزې و موسل او خپلې خبرې ته يې دوام ورکړ:

بيا نو کله چې دغه هيئت بيرته وطن ته روانيږي نو د ټولونه لوی سوغات همدغه ملا شبه خي ته ورکوي. سوغات هم داسې ښکاره، رشوت گويانه ورکوي. مثلاً شبه خي ته په غوږ کې وايي چې نن ماښام زما ميلمه شه، نورو ته مه وايه چې بيا ک.ج.ب خبره نشي. زه به بيا درپسې راشم. کله چې ميلمه پال دی کور ته بوځي نو گوري چې د ميلمه پال ميرمن په لمانځه ولاړه ده. بيا نو د ده راز و نياز شروع شي چې زما ميرمن په اصل کې د چچنيا مسلمانه ده او بيا د مسلمانانو د پاڅون او باسمه چيانو تاريخ بيان کړي. ميرمن يې هم چې د ک.ج.ب غړې او په اسلامي علوموکې روزل شوې، د همدې يوه ماښام د پاره دې کار ته موظفه شوې ده او سباته به نه ميلمه پال دا پيژني او نه به دا ميلمه پال. خو په دې شپه دواړه ميړه او رته دي. کله چې ستاسو شبه خي رخصتيږي، ښځه يوه کځوړه لاس کې ورکړي چې دا په افغانستان کې په خوارانو او ښو مسلمانانو وويشه خو پام چې په هوټل کې چا ته حال ونه وايې چې يو نيم د ک.ج.ب سړی هم پکې شته. په هوټل کې چې ملا کځوړه خلاصوي گوري ډالر پکې پراته دي. کله چې د شوروی نه د تگ په وخت کې په هوايي ډگر کې د دوی تلاشي کيږي، د شبه خي زړه درزيږي، خو گوري چې غير له ده نه د نورو ټولو بسکونه پرانستل

کيږي. (دا ټول د ک.ج.ب د پلان يوه برخه ده.) ته نو څه فکر کوې چې دی به دا ډالر په رښتيا خوارانو ته ورکړي؟ که انصاف وکړې هم ايله په سلو کې درې يا څلور په نورو وويشي، او هغه به هم اول په افغانيو اړوي. په بل ځل چې دی روسيې ته سفر کوي نو بيا همدا ميلمه پال او ميرمن يې ورحاضر شي او د شناخت او دوستۍ بل گام واخلي.

دا يې يو مثال و. د جاسوسۍ په قاموس کې هم د اميد او بيم خبره ده. دوی د ستر اروا پوه، پاولوف نه دا چل زده کړی چې د يو وخت د پاره سپي ته د گړينجي د غږ سره سم ډوډۍ واچوه او چې ښه ورسره روږدی شو نو بيا گړينجی وکړنگوه خو ډوډۍ مه وراچوه، و به گورې چې دده ناړې په بهيدو شي.

همدا و چې ستاسو د دشت ارچی ملا د ک.ج.ب په لومه کې. کښېووت.

زه نه پوهيدم چې د افرانسوی ولې ما ته گډ دی، خو خبرو يې خو ند راکاوه. ده ويل د ک.ج.ب او هرې بلې جاسوسۍ او حتی زموږ د فرانسې د دوزيم، بيلې بيلې وظيفې هره يوه ځانله څانگه او ما هران لري. په دغو کې يوه مهمه يې په هر ملک کې د جاسوسانو استخدام دی چې د شبه خي سره دوی همدا کار وکړ. بله د دښمن د جاسوسۍ د شبکو کشف او شنډول دي چې دا د. ک.ج.ب د څلرم ډايرکټريټ کار دی.

په افغانستان کې خوان پخوا چې شوروی اتحاد لا نه و د روسانو جاسوسي فعاليت روان و. اوس يې صرف جامه بدله کړې او د خاورې په

ځای د ایډیا لوژۍ په نامه کیږي. حریف لوبغاړی پخوا انګریز و، اوس امریکا ده او په لوړه سطحه کیږي. هغه خبره ربښتیا ده چې ستاسو صدراعظم هاشم خان د روسیې د سفارت لاندې دکانداران ویرولی وو چې د روسانو سره معامله مه کوئ. بیا د روسیې سفیر په یوې میلمستیا کې صدراعظم ته ویلي وو، «که موږ جاسوسان استخداموو ولې یې ستاسو په وزیرانو کې نه غواړو چې بیسواد دکاندار ته ورځو.»

ما ژان ژوزې ته ویل، «زه پوه نه یم چې ولې دا خبرې ما ته کوې، او نه یې پوهیده غواړم. موږ روان یو سوات ته ځو. که ته راسره ځې نو په لار کې به مې سم پوه کړې چې ولې دومره ډیر کړیږې؟» ژان ژوزې موسک شو، «سمه ده په سوات کې به دې په هماغه هوټل کې وګورم چې تا را ته پیسې راوړې. خو یوه هفته پس. موږ اوس وځو، تاسو همدلته پاتې شئ چې څوک مو سره یو ځای و نه ویني.»

اووم څپرکی

د ژان ژوزې دویم بیان

د سوات هوا مخ په سړیدو وه او د آسمان هغه ټرانګه چې د هوټل د چوترې نه ښکاره کیده کله ترخه شنه او کله توره تاریکه وه. شین ټاغي مې د جوړولو په نامه په ورکشاپ کې درولی و او زه د ژان ژوزې افسانې ته فکر وړی وم چې ویې منم که نه. زه چې دا پنځه کاله د تیر په هیر شمیرلو روږدی شوی وم د ډاکټر زړور مرګ یو دوه هفتې را وینښ کړم خو اوس مې تابیا نیوله چې د سمڅې د یارانو په شان بیرته شړی په سر

راکاږم او ویده شم. اوس ژان ژوزې بیا چوکه را اخیستې وه او هڅولم

یې.

شبه خي اوس په پاریس کې د فرانسې د استخباراتو د شبکې سره و.
هلته یې څه بلاغونه؟ که هر څه مې کول، په ژان ژوزې مې بېړه نشوه
کولی، چې معلومه شي چې دا دومره پرېږده یې ولې شروع کړې دده، زما
یې په شبه خي څه، د روسانو په شبکې مې څه، خو فرانسویان هم د ښځو
په شان په خبرو کې نرۍ نرۍ بخۍ کوي، مهم د غیر مهم سره ګډوي او
په اوریدونکی کې زاره چه وي. لیکن د زړه په کوم ګوټ کې مې د امید
یو څرک هم ځلیده، چې ګوندې په آخر کې کومه داسې خبره وکړي چې په
ما هم ولګیږي، ځکه هغه هم لیونی نه و چې په دې آخر مني کې د خپلې
میرمنې سره د سوات د هوټل په لغړې باغیچې کې په زیړو پاڼو باندې
کوز پاس چکر وهي او ماغوندې یو بیطرف او بې زړه سړي ته لکچر
راکوي. ژان ژوزې ویل، «د ک.ج.ب او د هرې بلې جاسوسۍ د دستګاه
سره د خلکو د راښکلو د پاره درې مهمې وسیلې دي. یو پیسه ده چې دا
د هر خنډ او لوړې ژورې هواروونکی بولدوزر دی. خو دا په دروکې
وروستۍ وسیله ده. اوله وسیله د ښایستو نجونو او شهوانې آسانتیا وو
برابرول دي. ملا شبه خي د خپلې عنعنې له مخې د نجونو په کسب کې نه
و او اوس هم چې نجلۍ ویني وار پار ترې خطا شي. مګر ک.ج.ب ته نور
چلونه هم ورځي، مثلاً د ښایستو کو روسي هلکانو تهیه کول. دویمه
وسیله شراب دي. سړی ښه نیشه کړه، بیا یې رووړدی کړه او بیا لکه

وریش خور خرهر ماښام پخپله آخور ته درځي. شبه خي به روسی هلک ته سیپاره ورښودله او هماغلته په لومه کې کښیووت. د سفیر د وینا حقیقت ایله اوس معلوم شو. د افغانستان یو مشهور وزیر چې تل به د صدراعظم قایم مقام او د پاچا نازولی و. روسۍ نجل درلوده او بله نکاح ښکلې میرمن یې افغانه وه دغه روسۍ میرمن هیچا په دعوتونو کې نه ده لیدلې. ژان ژوزې ویل دادرې وسیلې ټولې یوه مور لري او هغه دنیایي شهوت او حرص دی. د ملاشبه خي د ښکیل کولود پاره نه پیسې کار ورکړ، نه شرابو، نه نجونو، خو بالاخره یې ک.ج.ب تیز رګ پیدا کړ او ښکلی د برندو سترګو ګرجی هلک یې ورو شکارد.

ژان ژوزې ویل داسې نه ده چې تل به دې نوي استخدام شوي جاسوس ته همدا شیان ورکوي. دا داولو ورځو عیشونه دي. بیا نو چې روږدی شو، نو پکې کښیووت. که دده نه ناغیږۍ وشي نو ک.ج.ب مثلاً ورته وایي، «ښه دده نو، دا عسکونه (چې پټ یې اخیستي وي) وګورد، که زموږ سره کارنه کوې نو څه، په مخه دې ښه، موږ به دا عکسونه ستا حکومت یا کورنۍ ته ورکړو. دغه مرحله ده چې ګویا ملا شبه خی ښکیل او د روسیې خربویه.

د سوات هوا ورځ په ورځ سړیده او یو سهار چې له هوټل نه ووتلم د وارو و یوه نرۍ دوږه د غونډیو په سرونو پرته وه. د ما او ژان ژوزې ملاقاتونه تل پاس په غونډیو او یا هم کوز د سیند په غاړه وو چې دواړو به په کنجکونو کبان نیول یا موپیښې کولې. په هو ټلونو کې نور

نو میلمانه نه ووپاتې. په دې ورځ نو ژان ژوزې پاریدلی ښکاریده او پوه شوم چې د کار خبره به ترې راووځي. دواړو خپلو کنجکونو کې چینجې وپیرل. د سوات د سیند په بره خواکې خالداره کبان هم وو چې اوس د ژمي له کبله کوز زموږ د سیند برخې ته هم راښکته شوي وو.

ژان ژوزې بې مقدمې پوښتنه وکړه «ډاکټر زړور چیرته دی؟» زه هک اریان شوم، لکه چې خبره زما د اټکل نه لاپسې ژوریده. خو ما ځان و نه گراوه، «په کابل کې روسانو اعدام کړ.» زما بې علاقه گۍ په ده اثر ونه کړ. بیا یې پوښتنه وکړه، «څه وایې چې هغه دلته درته حاضر کړو؟» زما زړه ټوپ کړ، «تاسو فرانسویان، لکه چې مړی هم حضورولی شئ».

ژان ژوزې وویل، «که مړ نه وي نو؟» ما وویل، «ولې مې کړوې؟ څه رانه غواړې؟» ژان ژوزې وویل، «بس ځان تیار کړه کابل ته» ما وویل، «لکه چې د ک.ج.ب په شان ستاسو دستگاه هم بېگناه خلک همداسې ایساروي. ته خو ک یې، د زړور نه څه خبر شوې، ولې ورسره دومره علاقه لرې. د زړور خلاصون خو د فرانسې په آجندا کې نشته نو په دې کې څه مطلب لرې؟» ساعت ته مې وکتل، «نه بجې دي، شل دقیقې وخت لرې چې هر څه را ته ووایې او که نه درنه لاړم.»

ژان ژوزې چې زما جدیت ولیدنو نیغ په نیغه یې موضوع شروع کړه، «زه د فرانسې د جاسوسۍ ضد دستگاه کاریگریم. زموږ یو ژورنالست الان گیونو میږی او اول ځلې هماغه د اولیگ خرخر د ین د زهر پاشلو د قربانیانو عکسونه بیرون ته وایستل او په ټوله دنیا کې چاپ شول. نو د

خرخر دين لور، يو خو د خپل پلار کست اخيستـه او بل د ک.ج.ب د
ځلورم رياست امر هم و. الن گيو په دې وختونو کې په کابل کې په لاس
ورغی. په تلويزيون کې يې اقرار هم ثبت شوی او ټولو ته ښودل شوی
دی. زه راغلی يم چې هغه خلاص کړم. د گيو مستنطق تا تيانا
خرخردينوا ده چې ستاسو د زړور استنطاق هم هماغې کړی دی. نو اوس
به دوه چنچنې په يوه مرده کې وولو. ستا به زړور خلاص کړو او زما به
گيو. او دادي خبره مې په درو دقيقو کې خلاصه کړه. اوس که پيښور ته
ځې او که کابل ته، نور د ستا خوښه».

ما وويل، «دا خوناځواني ده چې ما د خوړ گوتې نه نيسې او د ډاکټر
زړور نه دې ما ته د لومې دانه جوړه کړه.» ژان ژوزې وخندل، «داسې هم
ده او داسې نه ده هم. يو خو د ډاکټر زړ ور خبره ده او موږ ويل چې ته به
همکاري ته زړه ښه کړې. مگر يوازې دا خبره نه ده. ته يو بل کمال هم
لرې او هغه دا چې په کابل کې يوه نجلۍ هم ستا په انتظار ناسته ده.»
زما زړه په دړزا شو چې شاترينه خو به نه ښيي!

ژان ژوزې د شيطان ماشوم په شان سترگه و ټومبله، «بس پوه شوې.
دا کار بې د هغې له مرستې کيدونی نه دی.» ما وويل، «پخپله د زړور
وينا ده چې زما نوم يې هم روسانو ته ورکړی دی، نو که بل چا ته نه وي
تا ته خو د ک.ج.ب زور معلوم دی، د رسيدو سره سم به يې نيولی يم.»
ژان ژوزې وويل، «په دې هم خبريو، نو اوس خوښه ستا ده چې ځې او که
نه ځې.» ما وخندل، «ته نو چې په هر شي خبريې ملا شبه خې به دا هم

در ته ویلي وي چې محب الله د خرپ سړی نه دی، د ترپ سړی دی. »
هغه وموسل ، « په دې هم خبریم خو شبه خې دا هم وایي چې محب الله
چې یو وار یو کار ته د دشي نو بیا یې نیمګړی نه پرېږدي. » ما وویل
« موږ ورته... غوږول وایو، په انګلیسي کې په خولۍ کې د بنګې
تومبل وایي، چې تا سو به څه وایئ؟ » ژان ژوزې داخلې په رښتیا او د
زړه د اخلاصه وخندل. پخوا تربیلیدو مې ورته وویل، « ته فکر مه کوه
چې بس ته هوښیار یې. له اول نه د ربانۍ شکي وم. » هغه په تعجب
وویل، « څنګه؟ » ما وویل، اول خو دې زرګون لوټ په کرایه کې راکړ. زه
پوهیدم چې ته دومره کم عقل نه یې، خامخا به دې په دې کې کوم چل
وي » ژانژوزې شرمیندو کې موسکاو کړه، بیا مې وویل، « بله دا چې
ستا نه یو د سهو د هم وشوه. ویل دې غواړې پنجشیر ته لاړ شې او هلته د
پنجشیر په سیند کې خالداره کبان ونیسې. » ژان ژوزې وویل، « نو د
پنجشیر په سیند کې کبان نشته څه؟ » ما ویل، « شته خو خالداره کبان
یوازې د هندوکش نه شمال ته سیندونو کې پیدا کیږي، د پنجشیر تول
شیر ماهي دي. »

اتم څپرکی

د ګرو له لارې پلی کامې ته واوښتم او له هغه ځایه په لارۍ کې لوړ
مازیګر کابل ته ورسیدم. تورې وریځې او شمال و او پرخ پرخ یخ باران
چې یو نیم دواورې څپولی هم ورسره و، وریده. اریان وم چې که د شناخته
کور ته لاړ شم په هغوی ظلم دی او که په هوتل کې شپه وکړم هغه خو تول

د خاد د لاس لاندې و. د لارې په تمځای کې ولاړوم چې یو څو کړیرې راپیدا شو او مخامخ زما خواته راغی. ما ویل، محب گله، لکه چې په اول دړدنگ کې لاړې. څو کړیرې روغبړ راسره شروع کړ او زه هم تروړ وم چې لاس ورکړم که نه. په کرار غبږ یې وویل، «ملا شبه خې ستاسو په خدمت کې دی.» بیا یې نو بې غږ او غوږه زما دوه بکسونه وچت کړل او یوه ټکسي موټر کې یې کېښودل. بس نور څوک نه وو، پخپله ډرایور شو او ایسته یې د ښار مینځ ته روان کړم. کابل ښایسته زیات فرق کړی و.

د مکروریانونو بلاکونه زیات شوي وو او حتی د مطبعې لر او بر د هوایي ډگر خواته هغه ځایونه یې ډک کړی وو چې یو وخت به زموږ د حبیبیې د لیسې هلکانو پکې سپورټونه کول. لوی سرکونه یو څه د پخوانه ستره ښکاریدل او ځلي ملي هم زیات شوي وو. خو خلک نظر پخوا ته یو څه زیات په بیړه کې وو او په سرویسونو باندې گڼه گوڼه ډیره وه. شبه خې، لکه چې زما په تروړتیا پوه و. ویې ویل، «دا ستا پښه لکه چې د زانې په شان لمده ده. دا خلک، یو خو د باران نه تښتي، ځکه د هواد حالاتو اټکل وایی، چې نن شپه به واوره پیل شي. چې خلک به د یخنې سره څه کوي. بې هغې په اتو بجو قیود شب گردي لگیږي چې موږ هم بیړه وکړو.»

کابل دومره هم نه و بدل شوی چې زه به یې ونه پیژنم. موټر د هارتن د پله نه تیر شو او د گذر گاه لاره یې ونیوله. د چاردهي حکومتي ودانۍ

ته مخامخ د شاغاسیانو کلا وه. هلته یې موټر د کلا په لویه دروازه ددننه کړ او بیا ترې کوز شوو.

پاس یوې مانۍ یا بالاخانې ته یې بوتلم چې نیمه لوڅه وه. ما دغه کوټه هغه وخت لیدلې وه چې په سرو غالیو فرش وه او د شاغاسیانو د خانانو به په کې غورو درب و. اوس نه ناصرخان وو نه یې سره پیلان، بس زه وم او د غه مړتت.

د کوټې په یوه گوټ کې یو برقي منقل ایښی و او ترڅنگ یې د اوبو آودان د تشت سره. تشت د مردارو اوبو او د پیازو او هگیو د پوټکو نه ډک و. ملا شبه خي په دیوال کې د یوې بې ښیښې الماری نه یوه غوټه را ښکته کړه او د هغې نه یې هگۍ او پیاز وایستل. د پیاز ځینو غوټو شنه ښبونه وهلي وو او داسې ښکاریدل چې ډیر وخت هلته پراته وو. دغه الماری گاني یو وخت د کیمخت او جانان د سرو شنو لوښو نندارتونونه وو. ما پوښتنه وکړه، «څه سول دا نازولي؟» شبه خي د ځواب په ځای راته وویل، «پس د ډوډۍ به د سبا ورځې پلان سره وڅیړو. یو څو خبرې لاحل شوې نه دي او زه تاته منتظروم.» لکه چې سړی ډیر جدي و، نو زه هم غلی شوم.

د ډوډۍ نه وروسته شبه خي د سبا دورځې ډیر تفصیل راکړ، پلاني ځای ته به دې بیا یم، پلانکی به وینې، داسې به ورته وایې، داسې به کوې. دی لکه ما ته ژرنده گډو خو زما چرت بل پلو و. یوه خوږه تلوسه را سره وه، لکه چې ماشوم د اختر د سهار په انتظار وي. بهتر دده وو ایم د

مکتب د وختونو په شان ښخواتر دي چې په کالني امتحان کې ښوونکی پارچه راکړي تروروم. شاترینه لیونۍ همدلته، په همدې ښار کې ده، خدازده چیرته، خدازده څه کوي، خدازده زه به یې یاد یږم که نه، چې دا وویتم څه به وایم څه به کوم څه پوز به نیسم؟

د بالاخانې د ماتو کړکیو نه سوړ باد راته. یو د غلو لالټین چې ښیښه یې نیمه توره وه بلیده او ژبګۍ یې د باد د څپې سره لړزیده. واورد نو سمه په شرنګهار شروع شوې وه. د کابل د ژمي نه مي بد راتلل او بیا هغه د لیسې وختو نه ستر ګوته راته دریدل چې په لیلیه کې به مو زړې شړلې کمپلې د ځان نه تاو کړې وې او د سړو نه به ریږد یدو. هغه بل کابل، د کابلیانو او نازولو کابل، ماته پردی و.

هغه کابل چې په ژمي کې به خلکو د حلیم په نامه حلوا وزمه خواړد په غوړو کې ډنډ خوړل، لاندي پلاوو نه به یې پخول او په تاودو صندلیو کې به ترستوني پټ وو او د شپې ترنیمایي به یې کیسې کولې او هغه زنغوزي او توتان چیچل چې په صندلۍ ښاندې دلۍ پراته وو. مونږ اطرافیان د خدای د دغو نعمتونو نه بې برخې او پخپل کابل کې جلا وطنه وو.

سهار چې پاڅیدم یوه لویشت واورد د کړکیو په درشایي پرته وه چې زما په اټکل، په مځکه به نو دوه لویشتې واورد وه. د پاڅیدو سره سم شبه خې د پیري په شان له بلې کوټې نه د پتنوس سره راووت. توره المونیم (ارمونیه یې) چاینکه، د بیګاپاتې سړه ډوډۍ، په پیاله کې یوه

کاچوغه بوره تیاره اچول شوې. خو زه تلوسې وړی کړی وم. ما چای خوړ او د خپلو څپلیو غم راسره و چې اوس به څنګه وځم؟ خو شبه خې، لکه پیری ورک او د سترګو په رپ کې د موزو د روسي پړې د پوستکي د خولۍ او کوټ سره راپیدا شو. بیا چې ما دالرو برکول نو یې دریشي راوړه. یو د بټو د یې چې پوهیدم پیسې پکې دي، د کالیو په سر کیښودی.

چې د شاغاسي د کلانه و تلم نو بلا تشبیه، تیار روسي وم.

نهم څپرکی

روسان، لکه ښاپیرکان داسې دي. ښاپیرک چې ځینې ورته څکالي هم وايي او په عربي یې خفاش او په فارسي یې شب پره یا شب پرک بولي، د ځمجن او تیاره ځای، مارغان خو نشو ورته ویلی، ځناوران دي. روسان یو ډ ژوره ویره لري، له بنیادم نه، له طبیعي آفت نه، له خدای نه. پټ پټوني یې خوښ دي، تیاره او اسرار آمیزه ژوند یې خوښ دی. ژوره غولونه او خطا ایستل د روس خصلت دی. یو د لیکوال / الکسي تولستوی / د روسي خصلت نومي کتاب کې همدا خبره، البته په ژوولې لهجه کړې ده. دا چې د شطرنج نړیواله قهرماني اکثر د روسانو په لاس کې وي، د دې چینه هم همدا روسي خصلت دی چې په خطا ایستلو، ژورو توطئو، او د کاسې لاندې د نیم کاسې په پټولو بنا دی. په روسیه کې یو د نانځکه جوړیږي چې با بوشکا یې بولي، یو د نانځکه، پکې بله، پکې بله.

شبه خي زه په دې سهار له ډیرو کړلیچو لارو یو ځای ته بوتلم، موټر

يې ودراوه، په يوې توري پتۍ يې زما سترګې وتړلې او يوې زير خانې ته يې ننه ايستلم. پتۍ يې رانه لرې کړه. چې سترګې مې سره وسرويلې، اول شی چې ما هلته وليد يو ښاپيرک وچې د ننه په کوټه کې لر او بر الوته. کوټه نيمه تياره وه. خدازده څو دقيقې په همدې کوټه کې روان وو چې يو ميز ته ورسيدو. يو تت برق د چت نه ځړيدده. د ميز تر شا په يوه کرسۍ يوه ښځه چې په اول کې مې صحيح کولی نه شوه ناسته وه. وينښتان يې دغوشايو د تپی په شان په کوپړۍ تبی کړي وو. د ميز بل سر ته دوه کرسۍ تشې وې، شبه خي په يوې باندی کښيناست او ما ته يې په بلې د کښيناستو اشاره وکړه. اوږده شيبه چوپايی وه. ما د نجلی د کړو وړو جاج اخيسته، نه ښايسته وه او نه بدرنګه، خو د پيغلتوب په جوش کې ښکاريده. د چت د کوم ځای نه، د ديوالي ساعت په شان په منظمه وقفه ځک ځک او به ځخيدلې. په چت کې نلونه، لکه ماران هرې خواته غځيدلی وو. خاموشي تر حده زياته شوه. زما په خيال هغې هم زما جاج اخيسته. بيا يې په کړار غږ په رسا پښتو په کندهاری لهجه وويل، « ترينا غواړې؟ » ما بې خوده وويل، « هو ». بيا يې وويل، « زړور غواړې؟ » ما وويل « هو » بيا نو غلې وه او شبه خي ته يې کتل. شبه خي، لکه چه وارخطا و، خپله ږيره يې داسې ګروله، لکه چه اور ورباندې بل وي. خو بيا يې هم وويل، « زه هم خپل سړی غواړم. » خو هغې لکه د شبه خي خبره يې چې نه وي اوريدلې، غلې وه او ورته کتل يې. شبه خي د ږيرې ګرولو ته زور ورکړ او بيا يې په نري غږ وويل، « هو، ستا شرط هم

منم. » ایله د نجلی د مه راسته شود. ښا پیرک لا زموږ په سر دورې وهلې
خو د اوبو څڅواکی ختم شوو. نجلی پاڅیده او د کوټې بل سر ته چې تپه
تیاره وه روانه شوه. کوټه به البته ډیره اوږده وه چې ښایسته ډیر وخت یې
د پښو ښکالو راتله. شبه خې بیا راباندې سترگې وتړلې او موټر یې
چالان کړنو ما خپله پټی لرې کړه، خو هیڅ گټه یې ونه کړه، د بنی بشر
غږ غوږنه و، فقط د واورې څپولې وو چې په شرنگهار را پریوتل، داسې
چې په سړک نه د پښو پل و او نه د ارابو.

د شه به خې والگا په جیپ بدله شوې وه او بیغمه بیر ته مخ په گذر
گاه، د شاغاسی په کلا ور روان شوو. د غرمې ناری بیا هماغه هگۍ او د
سیلو توره ډوډۍ وه. شبه خی یو څه راضی معلومیده، کله به موسکی
شو. ما د ځانه سره وویل، اوس به یو څه د زړه خواله راسره وکړي. ما د
پوښتنې تابیا نیوله خو ده پرې نښود م او په جدی لهجه یې وویل، « درې
ساعته آرام وکړه، نن شپه میلمانه یو. » ما وویل، « چیرته؟ » او هیله مې
داوه چې داسې ځای وي چې شاتړینه یو ځلې ووینم. خو ده، لکه د حال په
ژبه چې خبرې کوي، سر وښوراوه او بلې کوټې ته روان شو او زه په چرت
کې ډوب پرمښی یوزرم.

یو وختې د شبه خې ښکالو را ویښ کړم چې لگیاو لالټین یې لگاوه.
دومره زر تیاره شوې وه. وروسته نو بلې کوټې ته لاړ او د یو د تور بکس
سره بیر ته راغی. لکه جراح چې پخوا تر جراحي خپل سامانونه په دقت
قطار ږدی، ده هم اول د بکس سر خلاص کړ، بیا یې پلاستیکي

دستکشې په لاس کړې، نور يې قسم قسم بوتلونه، پتې، بياتې او نورې بلاوې. بيا يې په يود سطل کې ترمې او به راوړې چې زه په کناراب کې ځان پريمينځم. که ما د خداى وسې وکړې چې ساړه دي، خو ده خپل کار کاوه. په ناکامۍ مې ځان پريوله، غاښونه مې برس کړل. ږيره مې لالتين ته وخريله او د شبه خې جراحۍ ته کښيناستم. اول کار يې چې وکړ د سرو زرو درې څلور قالبونه يې زما د کوز او پاس غاښونو په سر کيښودل او بيا يې سرو نه دننه کاږه کړل چې د غاښ د پاسه ټينګ شي. بيا يې نو ښه ډبل ستمالينې بريتو نه په شونډو راسپارد کړل. يو قسم ترخه آبي قلمخونه يې په زحمت د ستر ګو په ګاټو راله کيښودل. ما ويل «نن سهار دې ولې نه سينګارولم؟» ده وويل، «سهار خومو ږ يوازې وو، نن شپه مجلس دى.» بيا يې نو سپين کميس، سور نکټاى او نيلي رنګه ښه ليسه دريشي راکړه. د سپينو زرو سور بيرغ يې راله په ګريوان وټومبه، قوي بدبويه روسي کلونيا يې په مخ راو منبله او څه تيزبويه عطر يې په جامو راوشنل، مګر بوټان يې چې راوړل ددو سره نه جوړيدل، بلکه سره ساقداره بوټان وو. ماويل په دې کې به يې هم حکمت وي، او په ترد غونې ماښام د کلانه ووتلو.

اورد روښانه سالون له افغانانو او روسانو ډک و. په تعجب مې وليدل چې روسې ښځې خوږې چې وې، افغاني ميرمنې هم په شمير کې دومرد کمې نه وې. شوخې سرې شنې جامې، د څټ ګريوانونه د V په شکل، پاس ارت او کوز نرې چاک، تر ملا رسيدل. زما په نظر دا جامې

ښکلې نه وې، سکسي وې خو يو ډول بې بندو باري او افغانيت ته يو ډول سپکاوی ترې ښکاريده، مګر بيا هم افغاني ميرمنو څه کول څه يې پرېښودل او خپله طبيعي ښکلا يې برېښوله. روسي ښځې لکه پيلانې، د اوږو نه تر پښو پورې روغې استوانې وې او ما ته يې د پښتو دا متل راياد اوه چې «يې نرۍ، بې نرۍ، تنده خيتيه پښې نرۍ»، سپينې، بې مالګې او د کاسير توب نمونې وې. بيځايه يې خندل او خپل طلايي غاښونه يې ځلول. زما خپلو غاښونو ته پام شو او شونډې مې نورې هم سره وروستې، خو موسکامې ورپورې سرېښ پرېښوده. خادمانو په پتنوسونو کې د شربتو او شرابو ګيلاسونه پاس نيولي، د مار په شان د پيندو ترمينځ کاږه واږه تيريدل، په هرې پيندې تم کيدل چې ميلمانه ګيلاسونه ورنه واخلي. لږ او بر مې وکتل خو شبه خې لادرکه و. ګيلاس زير ليمکونادمې واخيستل او د مصنوعي موسکا سره مې په تروړتيا هرد خواکتل. د مچيو د باڼ په شان زوږو. ګيلاسونه سره کړ نګيدل او د (مير، دروژيه، ده وی) شعارونه تکراريدل. دلته هلته د خره د نريدا په شان يود کرکجنه خندا هم راتله نور نو بې مفهومه غومبرو چې هيڅ خلاصيدن يې نه و. د زياترو نارينه وو عسکري دريشۍ وې چې زما تروړتيا يې لاهم زياتوله.

يو ځلې مې پام شو چې يو روسي منصبدار ما ته ځير دی، خو چې سترګې په سترګو شوو، نو يې مخ واړ اود. زه پوهيدم چې د خوشالۍ فضا هسې برغولي و او د ديګي په مينځ کې د جاسوسي، توطئو،

دسیسو، وینو او قتلونو ننګولې پښیده. هر سړي بل څاره او هر سړي په خپلو خبرو، حرکاتو او حتی کاتو باندې سانسور لګولی و. لږ وروسته په همدې پتنوسونو کې په بشقابونو کې ساړه خواړه راغلل. د بادرنګو ترازې، ایشیدلی خوساړه کچالان، کلبسې (یو ډول د خوک د غوښې اوږده ساسیج) دا ټول په یوه پتیر پاستی کې تاوشوی وو. زما ترڅنګ یو افغان منصبدار دوه د پاستو لولې واخیستې، یوه یې یوې روسی ته ورکړه چې، زه فکر کوم میرمن به یې وه. دواړو په یوه لاس کې د شرابو ګیلاسونه نیولي وو. داسې ښکاریدل چې دوی هم دومره زیات بلدنه دي او زما په شان دیوالـه ته تکیه ولاړ وو.

پتنوس والا زما مخې ته هم تم شو. ما یوازې بادرنګ د پاستې نه واخیست او خپل افغان ګاونډي ته مې و موسل. هغه په غوږ کې را ته وویل، «خدای دې د روسانو ډوډۍ ووهي.»، ما ورته و موسل او نور مې هیڅ ونه ویل. اوس نو مجلس زور اخیستی و او شرابو د خلکو خولې پرانتې وې او یا به ټولو ځانونه همداسې صمیمي او مخلص او ساده ګان ښکاره کول. په همدې وخت کې یوه ښکلې روسۍ ښځه چې آبی کمیس یې تر زنګنو رسیده او نظر نورو ته سنګینه بریښیده، ګیلاس په لاس زما خواته راغله. په رسا پښتو یې ځان معرفی کړ، «زه تاتیانا یم». بیا یې ماته ځیر ځیر وکتل او پوه شوم چې زما د ځواب منتظره ده. خو زه نه پوهیدم چې خپل نوم څه ورکړم. خو هغې په خوږې موسکا وویل، «که زه غلطه شوې نه یم، ته محب الله یې» ما په وار خطایی شا و خواته وکتل،

خو هغې مې په اوږه لاس کېښود او ویې ویل، «تاخو هر سړی پېژني!»

ما وویل، «تاسو خطا وتلی یئ، زه محب الله نه یم» خو هغې مې خبرغوڅه کړه، «ټول دې پېژني چې په شوروی کې دې تحصیل کړی او د سالنګ د تونل په جوړولو کې ستاکار نامې ما ته معلومې دي. اول جیپ د سالنګ په غاښی تا وخېژاوه، هغه وخت لا تونل جوړ شوی هم نه و او یوازې یوه نری لار یې د سامان چلولو د پاره پاس په سر تیره شوې وه، خو چا وربانديې موټر چلولو ته زړه نه ښه کاوه. ګویا ته د سالنګ قهرمان یې. » ما به چې خبرې ته خو له خلاصوله، دې به غلی کولم. آخر کې مې، وویل، «هو، هماغه یم، خو اصلي اتلواله د شوروی ملګرو وه. » تاتیانا کټ کټ وخندل، لاس یې راکړ او نورو پیښو ته د روانیدو په وخت یې په کرار غږ او همیشه ګي موسکا په عادي لهجه وویل، «د ریمه ورځ. »

دا هماغه تاتیانا، د قوماندان خرخر دین لور وه چې زموږ ډاکټر زړور یې په مرګ محکوم کړی و. دا په ریښتیا هم پیمخې وه او یا به داسې وي چې خارجي پښتو وایي په پښتانه لا هم خوږ شي. په هر صورت، ملا شبه- خی پوه شه او دده حرامزاده ګي، زما تلوسه شاترینې ته وه، چې ګوندې دلته یې ووینم، خو نیمه خوا پاتې شوم. په همدې کې وم چامې په اوږو لاس کېښود. په اول کې خو مې د ډارد هیڅ شاته ونه کتل. لکه سړی په خوب کې، د مالوچو په ډېرۍ کې منډې وهي او هیڅ خپل هدف ته نه رسیږي، ما هم شاته د کتلو کړ او همداسې اوږد تیر کړ او پیړی رابانديې تیرې شوې چې ایله مې مخ شاترینې ته واړاوه. هماغه د ژوند د مستیو

ډکه نجل وه چې څلور کاله پخوا مې د تاله برفک په دښته کې خوا پورې نیولې وه. هغې چې ولیدم نو، لکه چې سم مې نه پیژني تندی تریو کړ. خو ما خو له د عاشقانو د راز ونیاز په علامه غوږ ته ورنږدې کړه. یو قسم د سنځلو د ګل په شان خوږ عطر چې د سړي زړه هم ورانوي او مړیدن هم ترې نه وي، زړه راتازه کړ. ماورو وویل، «مه ویریږه، زه پخپله یم، ډاکټر محب الله.» او هغې هم ځان راتېول کړ، اننګي یې یو څه د شرمه ود که د بل احساس نه سره شول، لکه چې تېنګه مې په غېږ کې نیولې وي. بې ډیله د سالون نه بهر برنډې ته راووتلو او په نیمه تیارې ډیودۍ کې مو غاړه سره ورکوله چې ناڅاپه زوی مړی، شبه خي غماز راپیدا شو. داخلې نه ړیره وه او نه بل څه، صفاسوټ بوټ و. ټکسي یې په سړک چالان ولاړو او د برقونو رڼایي په واورو ځلیده. بې له غږ او غورږه یې په موټر کې کښېنولو او داخلې یې خیرخانې ته روان کړو. هلته، دی مخکې موږ ورپسې په یوه کور ننه وتلو. یوه ښکلې په سرو قالینو فرش خو نه وه چې یو لوی تلویزیون ورکې چالان و او نیمه برېنډې عربې نڅاګانې پکې روانې وې. په دې کې د روسانو او داخلي کمونستانو عجیبه چل و، عجیبه باریک بیني وه، حتماً د شبه خي په شان جاسوسانو د اسلا ورکړې وه چې د خلکو د حیا پرده وشلوئ خو ددوی په خپل دود. عربي موسیقي، عربي ساز، هر عربي غږ خلک د اسلام او قرآن پورې تړي. خلک فکر کوي چې په عربي، د قرآن په ژبه کې، به هیڅکله د داسې ناکړدو د پاره ځای نه وي. پریږده چې وګوري چې په

عربې او عربانو کې څه ناکردي دي چې نه کيږي. هدف دا و چې د خلکو په بې کچه انګيرنو کې د شک درز پيدا شي او پدې کې ډيرې ګټې وې. يو دا چې عربي ژبه به د سپيڅلتوب او ملکوتي حالت نه ووځي او د خلکو پام شي چې په دې ژبه او قوم کې هم داسې بې حيايي کيدلی شي. بله دا چې د عربو به هم نوم بد شي او دا څکه مهمه وه چې د مجاهدينو زياتره مالي مدرک همدغو عربو برابر اوده او خلکو ويل چې دا خو د ديني ورور ګلوۍ په احساس کوي. اوس به خلکو ته معلومه شي چې عرب په اسلام چندانې اړ نه دي، د دوی او امريکايانو (امپرياليستانو) ترمينځ تفاوت نشته.

شبه خې ورک شو او مور په دې لويه کوټه کې يوازې پاتې شوو، مور دواړو يو قسم د سترګو پټ پټونی کاوه. شاترينې ځان ناګاره آچاوه او د تلويزيون ننداره يې کوله، خو بيا به يې په موسکا ما ته وکتل. ما د هغې بخارۍ شانيولې وه چې د خونې په مينځ کې ولاړه وه او نرۍ نرۍ تودوخه يې راپو کوله خو به چې دې ما ته وکتل مـ ـه ليمه کوز کړل. زه لاړم او تلويزيون مې بند کړ. دا يوه شوخي وه چې د ـ ـاترينې نه د نه کتلو بانه واخلم، خو په همدې وخت کې شبه خې په يوه پتنوس کې د چاي د دروپيالو سره راغی. مور ته يې په اشارت په کوچونو د کښيناستلو امر وکړ. بيا نو لاړ تلويزيون يې بيرته چالان او د هغې غږ يې تر پخوا لالوړ کړ. يوه شيبه درې واړه کرار ناست وو. بيا نو شبه خې شروع شو.

«تاسو به دواړه سم نه پوهيږئ، چې تاسو دلته څه کوئ، زه دلته څه

کوم او پلان څه دی. نو ماته غوږ شئ ځکه چې دا وروستی ځل دی چې

تاسو په پلان خبر کړم. دا اوږده کیسه ده خو زه به یې په څو دقیقو کې

غټې ټکي چې تاسو ته په کار دي ووایم چې بیا ورانی رانه شي.

فرانسویانو د تاتیانا سره بس دا تجارت کړی دی چې الن گیو به

ورسپاري او فرانسویانو ورسره منلې ده چې هغې ته به امریکا سیاسی

پناه ورکوي. دا معامله زموږ په گټه ده ځکه چې د تاتیانا سره د

ک. ج. ب ډیر اسرار دي، هغه به ټول غرب ته ورکړي. اوس به د هغوی د

وتلو بندو بست وکړو.» ما وویل، «دا خو ښی شکه چې تاسو ښه گټه

کړې ده، خو زما یې پرې څه چې ستا سره مرسته وکړم. ؟» شبه خي

وویل، «زه په خپله دې خبرې ته راتلم. په دې ما مله کې بله گټه د ډاکټر

زروړ خوشې کیدل هم دي چې تاتیانا راسره منلې دي. اوس به راشو د

وتلو پلان ته چې تا یې هم د یوې برخې ذمه وهلې ده.» شاترینه او چته

پاڅیده، ساعت ته یې وکتل او ویې ویل، «دا خو په رښتیا هم ښه ما مله

ده، هم فرانسه خوشاله، هم تاتیانا او هم محب الله خان» او بیا یې

پسخند وکړ، «زما وجود ته ضرورت نشته.» شبه خي اریان اریان ما ته

وکتل. ما وویل، «په دې مامله کې ته هم شریکه یې. د سرخکان تر پله

به موته رسوې، په لار کې پاټکونه دي، خو که ته راسره یې نو ستا زور

خو په سالنگ کې ما ازمییلې دی چې څنگه په امنیتی مقاماتو جادو

کوې.» شبه خی په خبرو کې راگډ شو، «ما ته دا ټول معلومات شته، زه

په خپله یو وخت د روس سړی وم.» ما په زړه کې ویل څو ک څه پوهیږي

چې اوس به هم يې، خو خه مې و نه ويل. شاترينې ما ته د ملامت ګوته ونيوله، «بس نو ته دومره په ځان غره يې چې زه به ستا د پاره خدايي خدمتګاري کوم او که د سالنګ د واورو نه د بچ کولو اجوره غواړې؟».

ما ته هم غوسه راغله او هم په دې وشرميدم چې شتاترينه به په رښتيا همداسې فکر کوي. بې واره د ځايه پاڅيدم. د سرو مصنوعي غاښونه مې وايستل، شبه خې ته مې ګوزار کړل. بريتونه مې په داسې زور وشکول چې نژدې مې شونډه ورسره شليدلې وه. د سترګونه مې هغه شنه ګاټې په داسې شواخون وايستل چې اوښکې مې په مخ ماتې شوې. د لينونتوب څپه رابانديې راتله خو ناڅاپه د خپل تحصيل د وخت د سايکولوژي د استاد دا خبره رایاد شوه چې ويل يې، په هغه ساعت چې ډير په غوسه يئ او د کومې ورانکارۍ او انفلاق ويره وي، نو شونډې سره وګنډئ او د ځانه سره په ورو ورو د يونه ترلس پورې حساب وکړئ، بيا بيرته د لس نه يو ته راشئ، و به ګورئ چې غوسه په مدار مدار کښينې. نو ما هم د شونډو لاندې خپله وظيفه شروع کړه او بيا بيا مې ګردانوله، ترڅو په رښتيامې هم روح په کرار شو. شبه خې او شاترينه دواړه په يو قسم غير طبيعي انداز راته ځيروو او خاموشي د حدنه اوږده شوه. ما وويل، «ډاکټر زړور بيشکه چې زما ملګرى دى او خداى شته چې زه د ده د مرګ په غلط خبر ترډې حده سرسامه شوى وم چې شفاخانې ته يې بوتلم. خو چې شاترينه نه ځې، زه هم نه ځم. د سرخکان د پله پورې به درسره لاړ شم، تاسو به خپل اطميناني قوماندان دوست ته وروسپارم

چې په خير خيريت موان تر پيښوره ورسوي، خو زه بيا بيرته کابل ته راځم. که شاترينه نه وځي نو ما هم پاتې بويه. » شبه خې وارخطا شو، « ترسرخکانه به څنګه ورسيږو ؟ » بيا يې ماته په قهر وويل، « تاخو لوز کړی و، د لارې نقشه خو تا جوړه کړې وه، زه خويوازې د تاتيانا د موافقې او تصميم مسئوول وم، اوس به هغې ته څه ځواب وايم ؟ » زه غلی پاتې وم او نور د خبرو حاجت هم نه و. د پلان د ځنځير اصلي کړۍ همدا د کابل نه د سرخکان تر پله پورې رسيدل وو. شبه خې هم زما په شان حيران ناست و. شاترينې ته مې کتل، په هر کاته مې د دې د ښايست ځلا زياته ليده. په اننګويې نه پوهيږم د شرمه و که د قهره، د هغې مشهورې لنډۍ په وينا، د سرخۍ خاصه غوړيدلې وه. ورو ورو راغله او زما په سر يې لاس کيښود، « ظالمه، ته دا څلور کاله چيرته وې ؟ » او بيا شبه خې ته موسکه شوه، « بس ډاکټر زما وکيل بالتوکيل دی. چې دی په ما دومره اتبار لري چې پش شا زما له خوا ذمه وهي نو توکل په خدای. » شبه خې چې هيڅکله مې دده ټنډه بې ګونځو نه وه ليدلې هم موسک شو. شاترينې خپله چوکۍ ما ته دومره رانژدې کړه چې بيا يې د سنځلو د عطر وږمه راخوريده. ترنيمې شپې مو د تيښتې پلان جوړ او ځو ځلې ګردان کړ. شبه خې به په هر قدم او هر کږليچ کې نوی خنډ او نوې غوټه را اچوله، چې که داسې شي يا داسې شي، بيا به څه کوو ؟. بيا به موږ په ګډه وربانديې تر هغې بحث کاوه چې د خنډ د هوارولو لار به مو پيدا کړه. مګر په دې پوهيدو چې ډير داسې واړه کږليچې هم شته چې موږ يې

اټکل نه وي کړی. خو شبه خي ویل، «غوټه هله پرانیستل کیږي، چې پرې واوړې، توکل په لوی خدای. » ما او شاترینې دواړو، زه فکر کوم چې یوې خبرې ته و خندل او هغه دا چې ملعون شبه خیه! ته خدازده د څو دولتونو جاسوس یې، ستا یې د خدایی توکل سره څه کار؟ البته دده ته مو هیڅ و نه ویل او دده هم سر پرې خلاص نه شو او یا به دومره هوښیار وچې موږ او زموږ انګیرنې به ورته د ماشومانو لوبې ښکاریدې. زما خندا ختمه شوه خو شاترینې لاخندل او ما ته یې ګوته نیولې وه. زه حیران وم چې څه خبره ده، خو چې پام مې شو د مصنوعی ګاټې د لرې کولو نه پس مې لاهم اوښکې په مخ روانې وې او چې خندا مې ورسره کوله نو عجب شی رانه جوړ شوی و.

د تیښتې نه پخوا ورځ مې د شاترینې سره د کابل آخری دیدن وکړ. واورډ لاڅپولې څپولې وریده او د ښار جم و جوش نه و، نه یې ګڼه ګوڼه وه. شاترینې، لکه زما په زړه چې خبره وي وویل، «مرګ او واورډ دواړه پرده پوښ دي، خو زما خوښیږي. د سالنګ شپې رایادوي، » او بیا یې خبره تیره کړه، «هغه شین ټاغی چیرته دی؟ ». ما ویل، «په پیښبور کې دی او ډیر دریسې خپه دی. » دې ویل، «زه هم وریسې خپه یم. » بیا نو دواړه همداسې خاموشه دده افغانان په بازارونو و ګرځیدو، د سپین زر هوټل نه په شهرنو ورشیود شوو. ددې د پلار او ورور پوښتنه مې وکړه. معلومه شوه چې ورور یې د روسیې په لار جرمني ته تللی او پلار یې مړ شوی دی. ما نه غوښتل چې چکر ختم شي خو داد شهرنو په تم ځای کې

بس ته ودریده. زه په زړه کې خوشاله وم چې د کور د تګ ست به وکړي.
خو چې بس راغی دی په لاس خدای پامانی راسره وکړه او ورویې راته
وویل، «سبا به سره ګورو.»

لسم څپرکی

خلک د قوماندان عبدالحق د کارنامو کیسې ډیرې کوي او دده نه یو
افسانوي قهرمان جوړ شوی دی. ریښتیا هم دی د روسانو د لکې لاندې
لوی اغزی دی، مګر زما خپله دیوه ورک نومی مجاهد، تورن
عبدالرحمن سره ډیره چوړه ده. دی په کلي عبدالرحمن نه په جوسه پهلوان
دی او نه د خبرو پړانګ. نه د قاری بابا په شان پلن دی او نه د حقانی په
شان ببر. یو عادی تورن دی چې د عسکری په طریقه جنګ کوي. ده په
مصر کې د چریکی جنګونو درس لوستی دی. لاپې نه وهي د خپلې
ماتې او تیښتې کیسې په لاډیر خوند کوي. زړه یې تر هغې صفا خرییله
چې دده د مجاهدینو ډلې په زاری وربانديې پریښوده. خو اوس ورته په
کور کې میرمن په غوسه وي او یو روایت دادی چې کله کله یې ډبوی هم.
تورن عبدالرحمن هم د عبدالحق او حاجی دین محمد په شان د جبار خیلو
د خانانو د توکم دی خو چې ورته وګورې نو یو فقیر، خوارنجو کی انسان
دی چې زړه به دې پرې وسوځی. تاري لونګی تړی او څپلی په پښو
کوي. دی وایي چې افغانستان، په تیره د ننګرهار سیمه غرنی ده او
دلته یوازې غرنی وسلې ښه کار کوي او دده خپل شق هاوان دی.

دلته ده چې دده شاهکاري معلومیږي. دی وایي هاوان یوازینی میږنی دی چې د غره له هغه بل لوري نښه ولي. دده سره تل یو وړو کی شلخی د حساب ماشین وي او د ننګرهار مجاهدینو به دده پورې ویل چې د هاوان د یوه ډز د پاره یو ساعت قصیده پخوي. زاویه برابروي، د هاوان ځای بدلوي، آو ترازو ورسره وي او د هغې اړخ ته تیرېږدي چې د توغولو په وخت کې شورونه خوري. دا کار په داسې تکرار کوي چې د مجاهدینو زړه خوږین شي. ترڅو دی خپل غرنی تیاروي، هدف بل ځای ته رسیدلی وي او دده خواري او بوورې وي. خو د ننګرهار مجاهدین وایی کله چې د تورن د هاوان ډزواوري نو تول وایي «یو بل هم په کې کم شو.» پوهیږي چې د نښې خطا کیدن نشته. قضا داسې راوسته چې زه او دی سخت ملګري شوو. یوازینی افغان چې په ما خبرو چې ډاکتر یم او تل یې هشورې رانه اخیستې همدا تورن و. او یوازینی افغان چې ما ورسره د روسی د تیښتې خبره برسیره کړه، همدی و. ده په عادتي خوارنجو کې غږوویل، «په کابل مې زور نه رسیږي، خو ته یې د سرخکان تر پله پورې راورسوه، نور به خدای هر څه اسانه کړی.»

د تیښتې په شنبه سهار په ټاکلی وخت چمن حضوری ته ورسیدم. یوه لویشت واورده ولاړه وه. یو مردار خور، کوږ کړوپ واګون د صدر بازار یوه تړلي دکان ته نژدې دریدلي و. شبه خی د ډرایور په سیټ کې ناست و، په وارخطایی یې کله ساعت ته او کله چارچاپیر کتل. زه چې وروختلم د شاتني سیټ اشاره یې راته وکړه. درې قطاره سیټونه وو، تول

شلیدلي، ګوړ ګوړ او دلته هلته د پلاستیک نه د پروړي په شان واښه راوتلي وو. زه یې آخری ته لاړم. هلته په ګوټ کې یو هسې تش کالبوت په کمپلې کې تاو په سیټ باندې اوږد غځیدلی و. سترګې کوړاغې راوتلې او شونډو یې تور پتري نیولي وو، داسې چې پاسنی په کوزنی تقریباً سریښ ود. تیار د یهودانو هغو سکلیټونو ته ورته و چې د نازي آلمان د مرګ له کمپونونه راوتلي وي. ما ویل دا به هماغه فرانسوی الان ګیو وي چې لوړه او شکنجه پرې تیره شوې ده، خو نری او کمزوري موسکا یې آشنا لګیده. ما د زړور په پیژندو نژدې چیغې کړې وې چې شبه خي راباندې د ډرایور د سیټ نه غږ وکړ، «غږ به نه باسئ» زما سره سودا شوه چې دا مړ ژواندی شی به څرنګه د ځان پسې راکاږو؟ شبه خي د ځانه تیار بریتور ظاهر هویدا جوړ کړی او د دوو سره تیر راتیرو سرو بیرغونو نښان یې په روسي پکول وهلی و. په همدې وخت کې یوه کوچانۍ پیغله د پښو په ژغهار موټر ته راوختله. ټیک او پیزوان یې ځلیدل. اوږد سور الوان کمیس یې د ګنډ د پاولو شرنګهار کاوه او د تور ټکري لاندې یې پیکی په ټنډه راخوور و، د لونګو بوی یې ټول موټر په سر ونیو. سخته ښایسته وه. توري برندې سترګې، چپه اوښتي تیره بانه. ما فکر کاوه چې خواره کی غولیدلې او په واګون یې د کرایی سرویس ګمان کړی دی. خو د شبه خي د التفات نه پوه شوم چې زمونږ د ډلې ده، خو څوک ده؟ که تاتیانا وای نو روسي سینګار خو داسې نه وي. باید شونډې روې سرې رنګ کړې، په مخ د اندازې نه زیاته سرخي

وهلې، د قره قلي پوستکي خولۍ او بالاپوښ او د سره ستوري نښان به يې په خولۍ وهلی وای. خو هغې په هماغې کوچانۍ، رسا پښتو راباندې غبرګ کړ، «لالا، ته دې مينځوي سيټ ته شه چې زه مې د خپل مريض سره کښينم.» د تاتيانا سره يو ددوه تاره ډيرې سره يوهزاره ګی هم و چې په مينځوي سيټ کې زما سره کښيناست. پوه شوم چې دا هماغه فرانسوی الن ګيو دی چې په کابل کې يې د عکاسۍ په وخت کې نيولی و او تاتيانا ورنه اقرار اخيستی و او په تلويزيون کې هم خلکو ليدلی و. شبه خي په ډيرې وراخطايۍ ساعت ته کتل. زړور نري زګيروي کول او کوچانۍ هم رنګ الوتې ښکاريدله. شبه خي د وروستی ځل د پاره ساعت ته وکتل او موټر يې چالان کړ. په همدې وخت کې وو چې شاترينه د يو بکس سره د جادهء ميوند له خولې راښکاره شوه. زه ورکوزيدم چې د هغې بکس ورسره واخلم، خو شبه خي مې په لاس لاره بنده کړه.

ساه نيولې راوخته او په اول سيټ کې د ډرايور څنګ ته کښيناسته. موټر د جلال آباد په لورې روان شو. يو قسم د بيم نه ډکه د خاموشۍ فضا په ټولو خوره وه او غير د زړور د نري زګيروي نه، حتی د تنفس ښکالو هم نه راتله. اوله تا نه په ماهيپر کې وه. د خاد سړی راوخوت، يوه پښه يې په رکاب کيښوده او هره خوايې وکتل. د شبه خي په ستوري يې شک راغی، خو بيايې چې دده نورو بې سلوکه جامو ته پام شو چې په يوه پښه کې بوټ او بلې کې څپلۍ، او زړ ليلامي کوټ اغوستی او هغه يې په وندنی په ملا پوري ټينګ کړی، موسک شو او که موټروان ورته

چنداني دلچسپ ښکاره نه شو، سترګې یې په شاترینې ولګیدې. د قدیمي پیژندګلو ځلایې په سترګو راغله، «کجا به خیر رفیق ترینا!» خادیست شبه خپ‌ته اشاره وکړه، «ای کیس.» ترینا وویل، «مه نمیدانم چطو ده بلای ای موتر غرازه ماندیم. بخیالم ادي زنک که ده پشت کت شوهر بویګینش شیشته، ایره اندریس کرایه کده و آلې از ما مردم کرایه جم میکنه. دریورم دیوانه‌س و چنان مې دوانه که عاقبت ماره خدا بخیر کنه.» بیا دواړو وخندل. خادیست موټر ته راوخوت زما د هویت پاڼه یې واخیسته د خولې نه یې دووه کابوی راته. عکس یې زما سره مقایسه کړ او په پټه خوله یې بیرته راکړه. د هزاره ګي د هویت پاڼه یې هم وکتله، ډېره شیبه یې کله عکس ته او کله ده ته کتل او بیا یې وخندل «بخیالم آو کابل ګنده شده که جلال آباد میری؟».

زه ویریدم چې اوس به الن ګیو څه وایي، ځکه د هغه خوټکې پاړسی او پښتو نه‌ود زده خو یا به یې هسې په هزاره ګي مسخرې کولې او یا به د شاتنې سیټ نه د پاولو شرنګهار او کوچانې پیغله نظر هزاره ګي ته ورته ډیره دلچسپه ښکاره شوې وي، د هویت پاڼه یې بیرته ورکړه او ګویا دده پوښتنه ځواب غوښتونکې نه‌ود. چې تاو کړې کمپلې ته یې پام شونو د هغې پیڅه یې بیرته کړه، «او هو، ای پانقروفه کجا میبرین، ای خو بندی واری مالوم میشه.» تاتیانا ځان ناګاره واچاوه، ماناره خو په پاړسونه پوهیږم او په زګیروي زګیروي یې وویل، «هو، ورورد، خدای دې په ځوانۍ برکت که، مریض مې راوستی و، په چارصد بستر کې یې د

خدای وسې ورباندې وکړي خو د خدای رضا به وه ، اوس يې ميالی صايب ته بيايم چې که پيران راوننګوم او خدا دی يې راته جوړ کړي » . خاديست د مريض نه کمپله يو څه لرې کړه . د لاسونو او ډډو پټرې وهلې زخمونه يې چې وليدل نو په کړکيچو ښښتو يې وويل ، « ادې ، دا زخم کې د جنګ او چاقو دي دا څوک کيلي يې ؟ » کوچانۍ ورته ويل ، « وروره دا هيچا نه دي کړي دده خپل قسمت به کوته و ، بس ځان وهي او په ځان چک لګوي ، اوس يې ميالی صايب ته بيا يم چې که خدای يې ليونتوب ښه کړي نو نذر مې ايښی چې يو ښه پسه به خيرات کړم . » بيا يې د جيب نه يو موټی وچ توتان راوايستل ، « واخله ، دا و خوره چې خوله دې لږه خوږه شي ، ته هم د مور الواد يې او هغه خوارده کې به څومره درپسي خپه وي چې په دې يخ کې د خدای او اسلام خزمت کوې ! » پرچمي په ناغيرۍ توتان په موټي کې واخيستل خو لاهم مريض ته ځير و . زموږ ترشاد موټرونو قطار ورو ورو اوږديده . پرچمي کله مريض ته او کله کوچانۍ ته کتل . زما په خيال د کوچانۍ ښکلايې زږه وړی و او تياره مړۍ ورته ښکاريده . يا به په يوه واګون کې د د دومره پنج پدره او ارجلو سپرليو موجوده ګي ورته اشتباهي ښکاره شوې وي . زموږ شاته د موټرونو هارنونه وو . خاديست د موټر نه د ښکته کيدو په وخت کې شاترينې ته وويل ، « ترينا جان ، مام کت تان جلال آبات ميرم ، شما صبر کنين ، که مه بکس خوده بګيرم . مه امرای ادې زنک يک دو ګپ دارم . » بيا نو ښکته شو او يوه شيبه پس ، لکه چې بل سړی يې په ماهيپر کې د ځان په ځای

موظف کړی وي د یوه تور بکس سره بیرته راوخوت او ډرایور ته یې درولو امر وکړ.

اول خو زمونږ په سیټ کې کښیناست او د ترینا سره یې چې په اول سیټ کې وه مرکه شروع کړه، «ترینا جان، اینالی فامیدم که مارکس تحلیل درست کده بود که انقلاب آسان خونگاه کدن او مشکل اس.»
ترینا وویل، «راس گفتی. انقلاب که آمد باز دینا میزم خوده داره و بساکه راهی ره بگیره که گردانندگان انقلاب نه اوره پیش بینی کده باشن و نه اوره کنترول کده بتانن. مگم رفیق رزم نیا، کار مل مغز مارکسه بلد اس و از عمق به سطح اوره ده کنترول داره، امین فاشیست واری نیس که هی سره میبرید.» خادیست د موافقې سر وخوځاوه او د هغې د تسلی د پاره یې زیاته کړه، «روح شوهر مبارزتو، شاد باد، مام نچک امین و امینیان را زنده نماندیم.»

په سروبي کې بله پوسته وه او بل خادیست د منصبدارۍ په یونیفورم کې راوخوت. د رزم نیا په لیدو یو څه حیران شو خو ځان یې راټول کړ، عسکری سلام یې ورکړ. رزم نیا هم په لاس سلام ورکړ او ویې ویل، «همو ادې زنک که ده پشت همرای یک مریض شیشته، هردوی شان به نظر مه اشتباهی استن.»

منصبدار وویل، «کاغذایشانه چیک کدین؟» رزم نیا وویل، «هر چیز چیک شده، مگم مه فکر میکنم که ای زن زیبای جوان همرای ای آدم که یک پایش ده لب قبر اس، هیچ جور نمیایه. تویک وار برو، ببین.»

منصبدار شاتني سيټ ته لاړ، د کمپلې پيڅه يې بيرته کړه او د مريض په ليدو يې تنده تروه کړه. بيا يې کوچانۍ او د هغې ځوانۍ او ښکلا ته وکتل، سر يې و ښوراوه او بيرته دويم سيټ ته ستون شو.

د موټر نه د کوزيدو په حال کې يې وويل، «رفيق رزم نيا، يارو بيشک که اتاک استي، برو نوش جانت.» او يو لاس يې د برې په علامه وچت کړ، «برادر رزم نيا، همه چيز در خدمت انقلاب!» بيا يې نو شاترينې ته لاس ورکړ، «پيروز باشيد.»

رزم نيا بيرته د کوچانۍ سيټ ته لاړ او د هغې په څنګ کې کښيناست او موټر د سروبي په درې ورخلاص شو. موږ ټول په پټه خوله په ويره کې وو، خو چې شا ته مې کوچانۍ ته کتل هغې د رزم نيا سره خوړه مرکه روانه کړې وه. خاديست د خپل تور بکس نه د ووډکا بوتل ايستلی و او غوړپونه يې ورنه کول. هغې په خندا ورته وويل، «دا څشی دی چې دومره مردار بوی يې ځي؟» خاديست، بوتل د هغې خوا ته نژدې کړ او ويې ويل، «دوا دي، د هفتادو دو مرض علاج دي.» کوچانۍ وويل، «زما خاوند ته به يو غوړپ ورنه کړې؟» خاديست وويل، «هغې سې کوې، د بيمار په لحاف کې خپول ځان مه واچوه. تو وخوره که عيش وکې.» کوچانۍ وويل، «زهر نه وي چې ايسته مې د دنيا نه تيره کې.» خاديست يو بل غوړپ ترې تير کړ، «کې زهر وي بيان که مامول وکي.» کوچانۍ لاس ورتير کړ، بوتل يې ترې واخيست، يو وړوکی غوړپ يې ترې تير کړ او په تريو تندي يې خپله مرۍ ونيوله، «دا خو بيدر که ترخه

دي! » خادیست کټ کټ وخندل او بل غوړپ یې وکړ. موټر د الکولو بوی په سر اخیستی و. شاترینې خپل سینګار کاوه، هینداره یې مخ ته نیولې وه او شونډې یې سرې کولې. په هینداره کې یې یو نظر خادیست هم څاره او کله به چې آئینه ما ته برابره شوه نو خپله خوږه موسکا یې رالوروله. یو وخت مې پام شو چې خادیست لاس د کوچانۍ نه تاو کړی دی او هغه شکایت کوي، « پام چې مریض رانه ژوبل نه کړې، لږ لرې شه! » په ځواب کې یې هغه بیا بوتل شونډو ته ورنژدې کړ. اوس نو سړی نشې خوروړی کړی و په زور یې وریاندې بل غوړپ وکړ. د کمپلې نه د زړور نری زګیروی راته او کوچانۍ یې په مخ لاس تیر اوه. خادیست لګیاو په لاسونو یې د دې ټټر لټاوه. شبه خې شاته وکتل او د کوچانۍ بیباکه موسکا یې چې ولیده نوښکاري چې یو څه مطمئن شو، بس اکسلیټر ته یې لته ورکړه او دا بدله یې شروع کړه، «اې سر بازه یاره، خیژه په مور چل باندې + بیا به دې اوده کمه. . . . »، خو دا بله برخه به یې ورو د ځانه جوړه کړه، « ښه ښایسته کمپل لاندې. » د کوچانۍ له سیټه غیر د زړور د زګیروي نور غږ نه راته. د کمپلې یوه برخه په خادیست او کوچانۍ ویړه وه او هغوی سره ښوریدل. داسې پوه شوم چې خادیست نشه دی، د کوچانۍ سره یې لوبې شروع کړې او هغه هم ددې حالت نه راضې ده. واګون کله د سیند یوې خواته او کله بلې خواته تیریده. شبه خې د شاترینې سره مرکه کوله خو زه یې هم په غوږ وهلم، « په دې سیند کې ماډیر د مزې ماهی ګیري کړې ده. دلته په ګردابونو کې ډیر

لوړې کچې ان پیدا کیږي. یو وختې مې یو ماهی په کنجک کې راگیر کړ خو د خدای وسي مې وکړې، پاس مې راخیژولی نه شو. ماهی دې هغه وخت نیولی دی چې سپینه خیټه د اوبو سرته راووځی تر څو د اوبو لاندې وي، ماهی ستانه دی. دا ماهی ډیر کفار و او هیڅ نه راخوت. زه د یوه شوروي انجنیر ډرایور وم. هغه هم لرې کنجک اچولی و. چې زه یې ولیدم چې د ماهي سره پهلواني کوم نو راغی او لاس یې زما په اوږه کیښود او ویې ویل، زور مه وهه، تار ورکړه. نو ماهم یو څه مزی سست کړ، خو ماهی دومره زورور و چې د مزی په تیریدو مې نژدې گوتو او راخیستی و، څرخ همداسې خلاصیده او ما د ماهي سره لر او برمنډې وهلې. شوروي راباندې غږ کړ، او س یې په مدار مدار درکاږه. نو ما مزی تر هغې راښکه چې شخ شو. شوروی وویل چې که نور نه راځی نو بیا تار ورکړه. چې دی یې کاږی ته تار ورکړه او چې دی ودریږی نو ته یې راکاږه، خو هیڅ وخت مزی درنه سست نه شي. لنډه دا چي ماهی مې راوایست، یره د دروغژن خبره پنځه منه به خوت، خو زما لاسونه یې هم زده زخمي کړل. »

ما فکر کاوه چې خادیست به نشه ویده وی خو تیروتی وم، ځکه د شبه خي د کیسې په آخر کې هغه غږ کړ، « زه هم همداسې یو ماهی گیر کلی یوم، خو شوروی نیشته که چل ووایی چې سینگه وباسم. » زما زړه ډیر تخنیده چې ورته ووایم چې د ظالم بچیه شوروی دې غیږ کې پرته ده. شبه خي بې ربطه ځواب ورکړ، « د سرخکان پول نژدې دی، همدا دوه پیچومې پاتې دي بیانو له خیره هوارې ته کیږو. په سرخکان کې به د

غرمې دوړې وخورو. » خادیست غږ کړ، « دودي ماته پریده. زې د تاسو تول پیسې به ورکوم. » د کوچانی ځوابي غږ راغی، « خیر ویسې سړیه، د تادوا خو په ماټک پتري ولگیده. ته خو دې په دې تورې بنې کې لږه نوره دوا راته وگوره! » خادیست د لافو په لهجه وویل، « دوا دیر دي. نور هوتل ته لال شی، زې او تا په واگون هم دوا وخورو، هم دودي. »

چې د سروبی له تنگو کږلیچو وو تلونو بیا ژمی نه و، د پسرلی پسته هواوه، د سړک دواړو غاړو ته د غزانو ونې مځکې ته راشلمې شوې وې او لرو بر، هواره مځکه او اوږد خاوره وه. د کابل سیند غاړې تر غاړې او بې غوړ مبهاره، آرام بهیده او نري لښتې ترې دلته هلته باغچو ته بیل شوي وو، پتې شنه وو. د سړک څنگ ته خال خال کوډلې وې، د ځینو مخې ته آخیر شوې سفه وه، یو چیلم او یو، کنډول په سر، د اوبو گړی یې هم گوټ کې ایښی و. داسې ښکاریدل چې د دهقانانو دیره وه. زه چې تل په همدې وخت کې د کابل نه په دې لارې جلال آباد ته راغلی یم چې دې ځای ته رسیږم نو د زړه نه د کابل ساړه او کنگل وځي. په اول ځل چې زما کنگل مات نه شو، څلور کاله پخوا هغه ژمی و چې د شین ټاغي سرد د کابل او ورسرد د شاترینې نه تښتیدم. دویم ځل یې همدا اوس و که څه هم چې شاترینه راسره وه او د تیښتې چانس هم و، مگر په زړه مې د ویرې کنگل ولاړ و. پخوا خو یوازې زه وم، اوس د نورو خو لاڅه کوې د شاترینې د ژوند مسئوول هم زه وم. د واگون هرې سپرلی د ټاکلی پلان سره سم خپل مسئوولیتونه پوره کړل، یوازې زه او فرانسوی الن گیو تر

اوسه د خیر په غونډۍ ناست وو. هغه خوبې هغې د خدای کالي و او دا ډمامه د همده د پاره جوړه شوې وه، مګر زه خو لوبغاړی وم، او اوس چې زما د کارنامې وخت رالنډیده زما غړي تنبتیدل او په ټوپونو وارخطایۍ ته ورلنډیدم. په سلهاوو بې ځوابه اندیښنې: که خادیست د نشې په بهانه هر څه کشف کړي وي؟ که شبه خي موږ ټولو ته یو زبردست پلان جوړ کړی وي چې په یو وار مو ک ج.ب ته وروسپاري. د شبه خي د کب د کیسې یوه معنی دا هم کیدای شي چې موږ ته یې د شوروی د ک.ج.ب په سلا ان تر سرخکانه تار راکړ او دلته مو د سیند نه راباسي. د ژان ژوزې یوه خبره دا هم وه چې په خپله په ک.ج.ب کې دوه درې ډلې دي چې هره یوه بلې ته لومې ږدي، تاتیانا خرخر د ینوا د یوې داسې ډلې وه چې د ځیر ژنسکی د مکتب په اصولو روان وو، لوړ منصبونه همدوی لرل، ددوی اولاد په خاصو مکتبونو کې روزل کیدل او رخصتۍ یې په اروپا کې تیرولې، خاصې مغازې یې لرلې چې په هغې کې د هالینډ او فرانسې نه بهترین خروستال یا بلورې لوښي او کوچ چوکۍ او ان د افریقې نه د آبنوس د لرګي د خوراک میزونه ورته راتلل. د پیر کاردان د کمپنۍ د کال د مود جامې، دا چې او د اوړي بنګلې یې لرلې. دا د تاتیانا ډله وه. بله د ځوانو تعلیمیافته تکنوکراتانو ډله وه چې د خپل پرمختګ لاره یې بنده لیده او لوی منصب او امتیاز یې په کوم خارجي سفارت کې د ټیټې رتبې کومه سکرتري وه. دوی ته په ک.ج.ب کې علی البدل مخبران ویل کیدل، مګر پخپله د ک.ج.ب په داخل کې او د

فرانسوی ژان ژوزې په وینا په سیاسي بیرو کې دې ډلې هم خپل خلک لرل، چې د هغې سیالې ډلې یې پښې وهلې. په دوی کې یوه مشره پخپله د بریژنیف لور وه. دا ګویا د منورو ناراضیانو ډله وه چې د شولژینتسین، پاسترناک او یو کوفسکي آثارېي لوستي وو او په دې عقیده وو چې د ک.ج.ب د وروستي مشر، لاورنتي بیریا، د اعدام سره نور نو د زړو میرزایانو دوره ختمه ده. شک یې مه ګڼه چې شبه خې د همدغو سړي وي. په دې کې دومره جاسوسي او جاسوس ګیري، هم په میخ او هم په نال وهل اغېزل شوي وو چې پخپل پلار یې هم هیله نه کوله، نو په موږ به څه صرفه وکړي. په ځان خو ویریدم چې، ویریدم او په دې کې زه ښه تکړه یم، خو اوس ورسره د شاتریني د ژوند ویره هم وه. سم دم ژوند یې و او ما په دې بلا اخته کړه.

موټر په سرخکان کې په داسې ځای کې تم شو چې کیڼ لاس ته موټول و او ښي لاس ته څنګ په څنګ یو څو دکانو نه. اول خادیست کوز شو. نه نشه و نه څه، رک روغ په سد خپله ستوماني یې وایسته، د ګوتو نه یې تقونه وایستل، لکه خیشت سپي چې ځان څنډي، سریې و ښوراوه چې د نشې پاتې شونې له سر نه وشیندي. بې له دې چې شاته وګوري، ویې ویل، «تاسو شور نه خورین، » او مخ په رستوران ور روان شو. موږ په موټر کې پاتې شوو. عجیبه دا چې د حکومتي قواوو یو اوږد قطار هم لږ لرې ولاړ و. شبه خې کوز شو او لږو برېې توس وواهه، چې بیرته راغی نو رنګ یې زیږ تښتیدلی و. په نیولي غږ یې وویل، «قطار جلال آباد ته

روان دی. یو سریې دلته او بل سریې نژدې درونتې ته رسېدلی دی. »
ټولو سترګې په ماخښتې کړې وې. ما خپل پلان بیان کړ، « شبه خیه، چې
ډوډۍ راغله نو ته به په کوم چل موټر د ښار نه کوم ګوښه ځای ته
وباسې. زما نفربه د سرخکان د پله نه ها غاړه موږ سره یو ځای کیږي. »
کوچانۍ تاتیانا، بد بد راته وکتل، « تا د سرخکان پول ښودلی و، اوس
مو د پله نه هم تیروې؟ » ما ویل، « هیڅ پلان واټر پروف نه وي، موږ څه
پوهیدو چې ستاسو پوځي قطار به د سرخکانونه ان تر درونتې پورې
رسیدلی وي... زما تورن خبرداری راکړی و او ما هم تا ته وویل چې د
پله نه دې خوا د شوروی پاچایي ده. بله دا چې ستا د عاشق خادیست نه
ویریږم چې دستوري راغلی نه وي. » بیا مې نو دې د پاره چې د ملګرو
تروږ تیا په کرار شي. په کراره وویل، « زړور خانه، څنګه یې؟ »، هغه
سر د کمپلې نه وایسته. د پخوانۍ خوش طبعۍ موسکا به یې په شونډو
تیره شوې وای خو ارمان چې شونډې نه وې، خو سترګې یې په رضایت
چونګې کړې ما وویل، « رای مه وهه، ډیرې لاړې، لږ ولاړې » خو زه
پخپله په خپلې خبرې باوري نه وم. شبه خې ته مې کړل، « موږ باید
تر غونۍ ماښام دلته رسیدلي وای، تالګه چې بیړه وکړه. » او مخکې له
دې چې د هغه عذر یا بهانې شروع شي زیاته مې کړه، « تاتیانا، ډوډۍ
به په مزې خورې، که کوم بل بوتل هم ورسره تبی کړې، غوري لاغوږ.
شاترینې، ته دومره وکړه چې موږ له دې سینده تیر کړې. » شاترینې په
حیرانتیا وویل، « څنګه؟ » ما وویل، « بس د رزم نیا سره څه بابو لاله

شروع کړ او همداسې په چکر چکر يې د پله نه تير کړه، موږ به درپسې يو.»

خاديست راورسيد او ترشايې دوونفرو پتنوسونه او شکرونه راوړل. شبه خي د خوشالۍ نه لاسونه ومروړل او د بوی د خوند نه يې پوزه رابنکله. بيا يې په خوشالۍ وويل، «آمر صايب، تا چه داسې ډوډۍ راوړه نو زه به تاسو ټول هغه ځای ته بوزم چې ما خپل پنځه منی کب پکې نيولی و، چې ډوډۍ خوند درکړي.» او موټر يې چالان کړ. خاديست د دوو پيش خدمتانو سره راوخوت. شبه خي په رښتيا هم د سيند داسې يوې غاړې ته نژدې واګون ودراوه چې او به تر غاړې راتيريدې او په شنو ښو کې بهيدې. هاخوا ګاري او لوښې پرښې وې، يوه يې داسې وه چې سر يې تياره سُفه وه. غير له زړورنه ټول کوز شوو، چا په مخ او به اچولې، چاستومانی ايسته، د هوټلی شاګردانو پتنوسونه کيښودل، په ځټ روان شول. خاديست پلتۍ ووهله او تاتيانا ته يې خپل ځنګ کې د کښيناستو وکړ، خو هغه داسې کښيناسته چې دواړه پښې يې يوې خوا ته وې. خاديست په حيرانتيا ورته وکتل، «چارزانو زده نه دي؟» زما زړه درزکړ. ک. ج. ب. لکه چې ټول افغانيات ورښودلي وو خو پلتۍ وهل يې نه وو ور زده کړي. عجيبه ده چې ځنګه يو بې اهميته عمل، يوه وړوکې سهوه، د مرګ او ژوند د بيلتون کرښه شي. مګر تاتيانا بې غمه معلوميده، ويې ويل، «تاسو يې دلته وخورئ، زه به يوه مړۍ د ځانه سره واخلم، د خپل مريض سره به شخوند پرې ووهم. دا

دوه ورځې کيږي چې هغه خواره کي په ډوډۍ څکه نه دده کړې. »

خادیست په تیمی قابګي کې څه وریژې او د چرګ قورمه واچوله او تاتیانا ته یې ونیوله، « بوزه مریض ته ورکه، بیا پس به راشه. وعده کود. » کوچانۍ، پاڅیده، پتنوس یې واخیست او په زړه وړونکې موسکا یې کوز دده ته وکتل، « په دې شرط بیرته راځم چه یوه پیاله دوا راکړې! » خادیست وویل، « پیاله نه، بوتل راکوم. » زما زړه په کرار شو چې له دې دړه کې خو په خیر خلاص شوو. مګر خادیست شاترینې ته چې هغې هم دده په شان پلتۍ وهلې وه وویل، « ای ادې زن خو اشتباهی مالوم میشه، زن کوچی که چارزانو شیشتنه یاد نداشته باشه امّا کدام فسات دده کونش اس. » شاترینې وویل، « اصلش، ما و شماره نباید واهمه بګیرد، نباید که زیر هر سنګ فکر کنیم که ګژدم اس. زن کوچی، زن کوچیس، ما وتو چه میدانیم که کوچی چه قسم میشینه، پای دراز یا به پالو، یا سر به تالاق. رای نزن رفیق، انقلاب بخیر همه این چین هاره هوار میکنه، وخت کار داره که تمام مردم پنج پدرهٔ او غانستان کلش مثل انسان شوروی یک دست شوه. » په همدې وخت کې کوچانۍ تاتانیا بیرته راغله او بیرته د پخوا په شان، دوه پښې یوې خوا ته کښیناسته. پونډۍ یې تر زنګنو لوڅې کړې، « داشنه رګونه وینئ چې پړسیدلي دي، میرات بریښونه مې ناستې ته نه پریږدي. » ګویا هم یې د پخوانۍ ناستې عذر کاوه او هم یې خادیست په خپلو سپینو پونډیو ورسور کاوه. هغه د بکس نه بل بوتل راوښکه، سرې خلاص کړ، ښه مست غوړپ یې

ترې وکړ او دې ته یې وړاندې کړ. کوچانی هم نری غوړپ وکړ او بیا یې سارا ښکله، «دا خو دوا نه ده سور اور دی، ژبه یې راوسوه.» شبه خې ځو شیبې ورک وخو په وار خطایي بیرته راغی، «تایر بچ شوی دی او شتپنی هم نه لرم.» خادیست له تیږې نه کوز توپ کړ او شبه خې ته یې یوه ښه ځاپیړه ورکړه، «پدرنالت خوک، چرا شتپنی ناوردی؟،» بیا نو یو څه په فکر کې شو، «اگه ده یک سات پنچری ره نه گرفته بودی، همرایت خات دیدم.» د مازیگر او ماښام ترمینځ وخت و. خادیست په چرت کې لړ او برگرځیده. داسې سر بداله وچې که کوچانی هر څومره شرنگ وپرنگ جوړاوه او ځنې یې لړ او برار تولې، دده ورته پام نه کیده. د حکومتی قطار موټرو هم چالانیدل شروع کړي وو او د لوگیو لوخړې د سرک په غاړه ترلیرو ځایو پورې ښکاریدې. شاترینه خادیست ته ورنژدې شوه او د هغه سره یې قدم وهل شروع کړل. څه ویل یې سره پیل کړي وو. موږ نه شو اوریدلی خو ټول یې نتیجې ته منتظر وو. ورو ورو د چکر د تگ او راتگ فاصله زیاتیده. خدازده چې شاترینې په څه ورته ویلي وي چې خادیست ودرید او کوچانی ته یې غږ کړ. بیا نو دی په مینځ کې او پیغلې یې دواړو خواوو ته د پله په لور روان شول.

هغوی له پله تیر شوي وو او په لاروان وو چې زه او هزاره گی الن گیو پله ته ورسیدو. هلته مو ځانونه د سیند د اوبو سره یو څه نور هم بوخت کړل چې تره غونی ماښام شو او د خادیست او ملگرو درک یې معلوم نه شو نو موږ هم وروځنبیدو د پله سر ته وسله وال محافظ ولاړ و. دریږ یې

کړو. د شناخت پاڼې مو ورکړې. عکسونه یې زموږ سره مقایسه کړل او بیا یې پریښودلو. د پله په بل سرکې محافظ بیا زموږ کاغذونه وکتل. د تیریدو سره سم موهغې باغچې ته لار کړه کړه چېرې د سیند د غاړې نه شروع کیده او تقریباً دوه جریبه دیوالونو ایساره کړې وه. د باغچې په لرې گوټ کې د لو خود یوې کوډلې نه دوه خړشادرې راووتل. ماویل چې لارې محب گله، دا تول احتیاطونه دې د کابل سیند یو ډول. یوه خړ شادرې د ترخ نه خپله تمانچه راوښوده او بل ته یې ویل. پخپله همدا دی» د هغه بل په لاس کې یوه اوږده چاړه وه چې موږ یې پیشقبضه بولو او ځینې ورته سه ته وه وایي، هغه یې زما په ډوډې سیخه کړه او په اشاره یې کوډلې ته ننه ایستلو.

هلته د تمانچې والا وویل، «که ډاکټر محب الله یې نو زما د آمر نوم وښیه» ما ته غیر د توکل نه نور څه نه وو پاتې، ومې ویل« تورن عبدالرحمن» نو دواړو و موسل او روغبړې راسره وکړ. د تمانچې والا وویل، «دا هزاره گې خو به فرانسوی نه وي؟ » ما ویل «پخپله دی. » بیا یې پوښتنه وکړه، «بس که خیر وی هغه روسی کاسیرد، هغه بله پرچمی او د هغوی اندیوال به اوس زموږ د خلکو سره وي. » ماوویل، «ډرایور او زموږ ناروغ ملگری په موټر کې پاتې دی. » هغوی وویل «خدای به هر څه اسان کړی. » د وچې ډوډې ست یې راته وکړ خو ما ویل موږ په مارډ نس خوړلې ده. موږ یې هماغلته پریښودو او دوی ورک شول. د تیارې د خوریدو سره سیند هم راژوندی شوی و او یا به زما غوږ ځک و، خو اوس

يې په غوړمبهار شروع کړې وه. یا به د قطار د حرکت غږ و چې خدا زده
نن شپه به يې د جلال آباد د پاره څه بد زيرى په نظر کې و. ډير وخت په
توره کوډله کې ناست وو چې د پښو ښکالو راغله او ورسره هماغه دوه
مجاهدين راننوتل. او بې مقدمې يې د ځان سره په تياره باغچه کې روان
کړو. بيا نو د باغچې نه پټيو ته شوو، ښايسته ډير ساعت مو په نريو
پولو، خوړونو او لښتيو کې لا روهله. مجاهدين، لکه پيريان کله ورک
کله پيدا، خو موږ ورپسې وو او چې به رانه ورک شول، پخپله به موږ ته
ولاړوو. په تيارې کې چاد چامخ نه ليده، بس تور سيورې وو چې په تور
چاپيريال کې به کله پټ کله ښکاره شول. د مهتر لام او ميندره وړ په
دوسرکه کې زموږ خلک راته ولاړوو. روسی گاز موټر ته وختلو چې
دواړو خوا وو ته يې اوږدې د لرگيو دوه دړې گويا چوکۍ وې. چې کټل
مې کوچانۍ او ښا ترينه څنگ په څنگ ناستې وې، دې بل لورې ته
ډاکټر زړور په کمپله کې تاو غځيدلی و. زه يې پښو ته کښيناستلم او
الن گيو د تاتيانا څنگ ته کښيناست. موټر د قرغه يې خواته روان شو.
د موټر په غولې درې توپک والا کښيناستل چې دوه يې هماغه زموږ
محافظان وو. پس له ميندره وړه د قرغه يې پول بيا قرغه يی او بيا نو
چارباغ راغی. هلته يې موټر ودراوه، څوک راکوز شو او زما نوم يې
واخيست. زه ورکوز شوم، که گورم تورن عبدالرحمن دی. چسپه
برگړندي يې راسره وکړه. ما وويل، «دوه نور هم راسره وو، هغه څه
شول؟» تورن په خپل هميشه گي عاجز گنکي غږ وويل، «ستا ملگرو

ويل چې يو خاديست و. د هغه وظيفه همدلته ختميږي، تاسو خپله لار کوئ. » ما وويل، « هغه بل ملګری، هغه ډرايور څه شو؟ » تورن وويل، « چې زما مجاهدين د ستاسو د مريض پسې ورغلل، ډرايور ته يې ډير انتظار وايست خو په آخر کې ستاسو مريض وويل، هغه پدر نالتی جاسوس دی او نور د يل نه دی په کار، خدازده چې چير ته ورک شو؟ ». ما پوښتنه وکړه چې: په دغه خاديست څه کوئ؟ » هغه وويل، « زه نه پوهيږم، يو څه معلومات خو به ورسرد وي، چې هغه تري واخلو بيا به يې توري بوري ته وليږو چې څه حکم پرې کوي. بهتره ده چې بيړه وکړو چې د ګمبيري ډاګ په مخ کې دی او بايد په ملا آذان د مزار دري سپين جومات ته ورسيږو چې له سينده مو پاکستان ته واړوم ». زه هم بې غږه او غوږه بير ته سپور شوم او موټر د ګمبيري په لوی ډاګ ورشيوه شو. رڼا او برقونه نه وو، يوه نيشتو کې مياشت وه چې کله به له وريځو راښکاره او کله پټه شوه او تورن ګويا په دليل موټر چلاوه خو داسې ګړندی چې ته به وايې رڼا ورځ ده. تاتيانا د شاترينې پورې نښتې وه او غږ يې نه خوت ما فکر کاوه چې دا اول ځل و چې شيان د دې په کنترول کې نه وو او يو ي داسې آينده ورته کومې خلاص نيولي و چې دې يوازې په کتابونو کې د هغې جاج اخيستی و. په تياره کې د ډاکټر زړور څنګ ته د چوکۍ په څنډه کښيناستم او په کرار کرار مې ورسره د زړه خواله شروع کړل. هغه هيڅ نه ويل، کله به يې نری زګيروی وکړ او کله به وسونګيده چې پوهيدم د هماغې پخوانۍ مستې خندا سيوری يې و. لاس مې دده په ړنګيو

ویښتانو تیرکړاو یو گوروټ مې په گوتو کې وختل. سړی ډیر زهیر وخوهیله خدای ته، اوس دوش او واې وخت نه و. د گمبیري د ډاگ په توره تیارو کې، هرې خواته د سور لنډیو او خدازده کومو نورو ځناورو سترگې رڼې ځلیدې او کله به یې د ساندو لړۍ روانه کړې وه چې له هرې خوابه نورو ورسره غبرگوله. دا اول ځل وچې نه پوهیدم چې د غم احساس وکړم، که د ښادۍ، که د ویرې او که د امید. د بانې چق په شان به کله د یوه او کله د بل پله درنده شوه او ماهم دا جرئت نه کاوه چې دا ندیښنې ملونې یوه ټکی ته واړوم. همداسې ښه و، د ټولو احساساتو معجون.

ما په عمر کې دوه داسې سیندو نه لیدلي چې په حقه ورته خونړي وایي. یو په بدخشان کې د کوکچې سیند چې پیغلې کله د میندو او پلرونو د ناخوالو د لاسه گواښ کوي، «خیدمه روی آو میکینم» او که بیا یې هم همداسې سړي ته ورکوله چې ددې دخوښې نه و، نو په ربښتیا به یې ایسته ځان په کوکچې کې لاهو کړ او بیا به یې ایله مړی هغه ځای پیدا شو چې کوکچه به د توري په شان د مې ژواندي آمو، یا دریای پنج په گیډه ورننوتله. داسې خونړی سیند چې ښځې چې منگی ترې ډکوي او ل لکه د آس په شان لاس په شاور تیروی. او ورته زارۍ کوي، «کوکچه نرد شیر است» ما نا د زمریانو په شان غیرتي یې، یومنگی اوبه درنه په سوال غواړم او مه مې وژنه. بل د کونړ سیند دی چې حیراني دده چې د هغې په غاړه ودریږې او ورته گورې نو سیند د ژۍ نه او چت بهیږي، لکه افسانوی ښامار ټول موړې موړې دی او حیراني د ه

چې ولې په غاړه نه ورخيژي. د مزار درې نه بره د سپين جومات د کلي نه يوه لاره همدې سيند ته ورکوزه شوې ده. موټر هم ورځي. پورې غاړه د سرکانو منطقه ده.

يوولسم څپرکی

عبدالرحمن غوړونه څک کړل او ما هم لرې يو غررهار واوريد. ما ته يې وويل، «بيړه وکړئ، لکه چې څه ورانی پيښ شوی دی. بس کښتۍ ته خيژئ.» په همدې وخت کې يو دوړه په سړک را روانه وه او د هغې نه يو ډاټسن راپيدا شو، سيده په موږ راغی او د عبدالرحمن د وړاندې يې فلمي بريک وواهه. يو مجاهد ترې ټوپ کړ او په ټولو يې غږ کړ، «قوه را روانه ده، زموږ مرکزې دړې وړې کړ او دې خوا را روانه ده، لکه چې چا خبر ورکړی.» عبدالرحمن ما ته کړل، «بس نو تاسو بيړه وکړئ، زه مخې ته ورځم، د پورې غرد نه به يې ورسره وډزوم چې تاسو ته د تيريدو موقع درشي.» بيا يې د ډاټسن مجاهد ته وويل، «مرکزيې په توپونو ويشتی دی که څنگه؟» هغه وويل، «هم په توپونو او هم يې بمباري کړې ده. موږ شل تنه زخميان شفاخانې ته بوتلل خو ډاکټر ملاريا هم لگيدلی دی خدازده چې څو مړه نور پراته دي.» عبدالرحمن وويل، «همدغه بيگانې قطار حمله وکړه؟» هغه وويل، «نه د جلال آباد فرقې.» عبدالرحمن خپلو مجاهدينو ته چې ټول شپږ تنه کيدل وويل، «درځئ ډاټسن کې کښينئ، زه چې دا ميلمانه په کښتۍ کې سپاره کړم درسره ځم.» په بيړه مو اول ډاکټر زرور ور وخيژاوه، بيا تاتيانا، شاترينه او بيا فرانسوی.

عبدالرحمن د خدای پامانۍ لاس راکړ. ما ته سودا ولویده، «ستاسو شفاخانه چیرې ده؟» هغه وویل، «د تور غره په یوې سمڅې کې، د مرکز نه یو څه لرې.» ما وویل، «ستاسو ډاکټر چې نه وي نو د مریضانو کار به څوک کوي؟» عبدالرحمن پس له یو څه ډیله وویل، «هغه ډاکټر نه دی، د ملاریا ستنې یې وهلې، اوس په ډاکټر ملاریا مشهور شوی، خو ښه و، غنیمت و. خدای راپیښه کړې ده، زه به یې کوم. ما ته خو دې یو څه راښودلی وو» ما ویل، «دارو درمل، پټۍ متۍ لرئ؟» ده وویل، «هر څه شته، د جراحۍ سامان هم شته او زه پکې تکړه یم. خدای پامان.» ما وویل، «ته یو څه تم شه چې زه خدای پاماني واخلم، زه هم درسره ځم.» عبدالرحمن په حیرانتیا راته وکتل. زه بیرې ته کوز شوم او حال مې تیر کړ. دوی ته مې هدایت ورکړ چې څنګه او په کومه لار لاړ شي او چیر ته به څوک ورته منتظر وي. د ځان سره مې فکر کاوه، ژان ژوزې به خدازده د څو هیوادونو د جاسوسانو سره په سرکانو کې تیار ورته ناست وي. شاترینې ته مې وویل، «دوی به دې تر محمد ګټ پورې ورسوي. هلته دې خپل شین تاغی تیار درته ولاړ دی، زرور درسره واخله او د باجوړ په سالارزو کې د ډانډوکی د ملک خیر دین کره زما انتظار وباسئ.» چې له کښتۍ کوزیدم، شا ترینې هم راسره ټوپ کړ، «چې ته نه ځې، زه هم نه ځم.» ما ویل، «زه یو ځلې ځم د تورن مریضان ګورم، تاسو به لا حرکت نه وي کړی چې زه به در ورسیږم.» خو هغه راپورې نښتې وه «ایله مې ټینګ کړی یې، نور دې نه پریږدم. ته یې

جراحي کوه، زه به یې زخمونه ګنډم، یا یې ته ګنډه، زه به پرې پټۍ ږدم، یا یې ټول ته کوه، زه به دې سیل کوم، خو جان جان، ما یوازې مه پرېږده! » زه حیران وم. عبدالرحمن را ته کتل او ډاټسن چالان و. نو مې شاترینه ځانته کړه او په غوږ کې مې ورته وویل، « ته پخپله ګورې چې څه حال دی. اوس نو ستا خوښه چې که بیا یې مې نو درسره ځم او که پرېږدې مې نو د تورن سره ځم او که د خدای رضا وه، سبا شپه په شین ټاغي کې سره وینو » عبدالرحمن راغبرګ کړ، « ډاکټر صاحب نجلۍ یوازې مه پرېږده، د مجاهدینو خو که اول وي که آخر انجام مرګ دی. زه د جنګي مریضانو په ډاکټرۍ د تا نه ښه یوهېږم. ورځه په مخه مو ښه. » او موټر یې روان کړ. ما شاترینې ته کتل او هغه لکه چې د عبدالرحمن په بېوزلۍ پوه شوه یا به یې فکر کړی وي چې که زه د دې سره لاړ شم بیا به نو د عمر تر آخره ځان ته شرمنده یم. نو راغله او په بې شرمۍ یې د ټولو په مخ کې په شونډو ښکل کړم او بې له خدای پامانۍ بېړۍ ته وختله. »

ما په منډه ځان د ډاټسن پسې ورساوه.

د ولسم څپرکی

چې په سمڅې ننوتلو مجاهدینو یو مړی بهر ته راښکه. موږ لار ورکړه. موږ هم ستړي وو او د سهاره مو څه په ډاټسن کې او بیا پیاده او په کرایي موټرو کې، ځان ایله مازیګر د تور غر سمڅې ته رسولی و. په سمڅې کې دوه قوي لالټینونه لګیدلي وو او هره خوا زخمیان پراته وو. د وینو آشنا تروش بوی کوټه په سر نیولې، دلته زګیروی، هلته کریغې او

الله. یو قسم ته ګډوډي وه. زه په مریضانو و ګرځیدم، یوازې هغه مې شمیرل چې وینې ترې بهیدې. تورن ته مې وویل، «ملګرو ته دې ووایه چې او به وویشوي.» یوه مجاهد وویل، «مور نرسان لرو، او به، هر څه تیار دي. د ځینو وینه مو د ترلو په زور بنده کړې ده.» په رښتیا چې په دې سمڅې او دې حالت کې بده شفاخانه نه وه. اول مې هغو ویشتلو ته چې د درد نه ډیر بیتابه وو، مورفین پیچکاري کړل، چې یو څه غوغا کمه شي. تورن ته مې په نوبت د زخمونو د مینځلو وظیفه ورکړه. بیا نو پرې لګیا شوم. اول مې د هډوکو ټوټې ترې راوا یستې. په پښو او لاسونو کې دا کار اسان و خو ځینې د سر په کوپړي لګیدلي وو. هغه مې همداسې پریښودل او د اسانونه مې شروع وکړه. بیا مې د هډوکو تیره او مات شوي سرونه غوڅ کړل، که بیا به هم دومره لنډ او نه به کوشیریدل داسې مې وتړل چې یو بل ته نژدې وي خو سره ونه لګیږي. د لرګو قالب مې ورواچاوه او بل مریض ته لاړم. زمونږ د جراحۍ د ډاکټر نصیحت چې هغه وخت مونږ پورې خندل او س را ته معقول ښکاره شو چې په داسې حالاتو کې که څوک ستاسو په قضاوت د مرګ په درشل ولاړ وي، نو د هغه نه تیر شئ، هغه را ته ینګ کړئ چې د ژوند تمه یې شته. یو داسې مریض د مجاهدینو ډاکټر ملاریا و. دی په اصل کې د ملاریا دواپاش و چې بیا په خلکو کې د ملاریا او کله هم د ډاکټر په نامه مشهور شو. دده نیمایی مخ د کوپړۍ سره تو ږل شوی و او کرار پروت و، ما ته یې کتل. ما ورته وموسل خو ترې تیر شوم. چې بل وار مې پرې ګذر وشو، سترګې یې پټې

وې او چاپې زنې ترلې. ورمیږ د سر د کوپړۍ نه هم مهم او سخت دی. د
هغې په مینځ کې داسې ماغزه دي چې د لاس ور وړل د برق د لوڅ مزي
سره لوبې دي. تورن ته مې ویل چې داسې یې مضبوط پانسمان کړي،
لکه چا چې په او سپنیز قالب کې اچولي وي. د سر د کوپړۍ پارچې
بیر ته پخپل ځای نه ورځي. دلته لوی خطر دادی چې ګولۍ د ماغزو په
حساس ځای ورخښه شوې وي چې که مریض جوړ هم شي فلج شي. د
هغې ایستل ضرور دي خو اسان نه دي که پنس د ماغزو یوه ریښکۍ، یوه
ګونځه وشلوي څه چې حتی بیځایه کړي د مرګ ویره شته. مګر د یوه
اجنبي شي، لکه سرب یا وینبتانو موجودیت ماغزو ته د منلو وړ نه دی او
حتی د ګولۍ وزن هم د ماغزو توازن خرابوي. څه مې چې کولی شول هغه
مې وکړل. د یوه مجاهد ګولۍ مې په توکل راوایستله. خو د یوه بل په
ماتې کوپړۍ مې پټۍ وتړله. د ماتو پښو او لاسونو که څه هم درد زیات
وي خو دفع الوخت چاره یې اسانه ده. تورن ډیر تکړه و. بس د هغو
بکسونو نه یې لرګي پخوا تر پخوا جوړ کړي وو چې پسکې دوی ته وسله
راتله. زخم په یې پاک پریوه. لرګي به یې په مات ځای داسې ورپورې
کړل چې زیاتي به نه سره ښوریدل، مضبوط پانسمان به یې ورکړ. چا به
چې ډیره وینه ضایع کړې وه هغه ته به یې سیروم ولګاوه، انتی بایوتیک
ستنه به یې ورولګوله. د یوه ویشتلي د لینګی وینه نه دریده. ده یې
ورون سخت وتاړه چې وینه ودریده. ما ورته ویل چې پام چې یو ساعت
پس یې بیر ته خلاصه کړې او که نه کوز لینګی چې وینه ورونه رسیږي

مري. هغه راته و موسل، «بس ساعت ته گوره.» چې ساعت ته مې کتل، د شپې يوه بجه وه. ورو ورو يو څه نظم انتظام پيدا کيده. چيغې هم کمې شوې وې. تورن، زخمونه وللې، تړل او مجاهدينو ته يې چې څه وتل څه رانلو تل، هدايتونه ورکول. بيا نو واړه سفری کټونه يو يو راننه ووت او د يو مريض سره بير ته ووت. آخری مريض يې چې ايستنو زما ياد شو او د هغه ورون مې خوشې کړ، وينه دريدلې ښکاريده. تورن مجاهدينو ته هدايتونه ور کړل. موږ دواړه ستومانه او بې خوبه وو، د يوه لوی آودان شيردان مو راخوشې کړ او لاسونه مو يو ځای پريوللل. تورن ما ته کړه، «که په لار کې سپې نه وي نو نشالا چې ټول په جاله کې زموږ لويې شفاخانې ته رسيږي. زما په خيال بهتره ده چې ته هم لاړشې، ته شکر جرد يې، په بله لنډه لار به دې د سيند نه تير کړو.» ما څه نه او نو وکړه خو دده وويل، «موږ ته خو راپيښه ده. نن چربانگ په دو سره که باندې عمليات لرو چې دا نوې قوه يو څه ترورو کړو. زموږ به څه عمليات وي، يو ډزدلته، يو بم هلته، بس د خرپ نه موترپ ډير دی، مقصد چې دښمن پوه شي چې موږ شته يو. دوی چې يو ډز واوري نو هيڅ بې هيڅه يې وانې وتښتي. بس ته ځه، زه دلته پلان خو ورته نشم ويلی، هسې يو څه کرواړې کوم. يو مجاهد به درسره حاضر باش وي، بيغمه ځه.» دواړه د سمڅې نه بهر راووتلو. زما حاضر باش ملا تړلی، د کلاشنيکوف سره ولاړو. څه گرنډو نه يې هم له ملا ځنگيدل او دد غو نانځکو سره ځانته ډير په ځان غره ښکاريده. سپوږمۍ يو څه غتيه شوې وه چې نه پوهيدم ښه

زیري و که‌بد. تورن عبدالرحمن لاس راکړ، څه ویل یې غوښتل خو ما په شو نډو لاس کینښود او د مجاهد پسې روان شوم او دواړه د سپوږمۍ رڼا ته د تور غره په پرښود درونتې خواته څه رار غښتلو څه راښوییدلو. د سره رود نه‌بره خوا د سلطان پور د کلو په‌سر تیاره وه. هغه وختونه رایاد شول چې په ژمي به پسلونه تول شوی وو او د گوري د گانیو نه به د کلو د پاسه لوگي په هوا کې، لکه ماران پرله‌اوښتل. د خلکو گڼه گونه به د لالتینونو سره له‌لیري ښکاریدله چې ودو نو ته به روان وو. هلته به چاپه تیغر، چا په پوله‌او ځینو ماشومانو به پاس په‌ونې تکیه‌وهلې وه، د حضرت باز یاسپین بادام سندرو ته به غوږ غوږ وو. د افضل شیر زاد دافرد رایاد شو چې: «خدایه څومره تیاره ښکاري، د وطن کلی ښارونه». لرو بر حتی د سپود غپا غږ هم نه‌و. په تپنگ، لالاکلا، او د درونتې نه کوز د پوهنتون څنگ څنگ ته د کامې سیند ته ورکوز شوو. هلته مو دمه‌وکړه‌او بیا مخ په کونړ روان شوو. د کوم ځای نه یو ډاتسن، راپیدا شو، لکه چې تورن عبدالرحمن زموږ سر شته نیولې وه. د سیند نه پورې غاړه، د کونړ د سرکانو نه‌ناوه پاس‌او د چمر کنډونو له لارې محمد گټ ته‌ورکوز شوم‌او بیا په کرایي واگون کې د باجوړ (ښار) او ماښام مهال د ملک خیر دین کور ته‌ورسیدم. خو د شین تاغي درک نه و. زړه مې درز وکړ. پخپله ملک صاحب کوم‌واده ته تللی و خو زوی یې راته‌وویل، «ستاگاډی، د پنځه‌شپږو داخلي او خارجي سپرلیو سره نن غرمه‌سوات ته‌روان‌شو. ویل یې، « وشو » ته‌ځو. » زما چرت خراب

شو چې په دې تیر آخر هر څه ګډوډ شول. پلان خو داو چې شاترینه او شین تهاغي به وي او بس، خو دا نورې بلاوې څنګه دلته ورسره راغلې او بیا څنګه بې زما د سلانه وشو ته روان شول. خدازده څه نور چلونه دي. په همدې سودا کې وم چې پخپله ملک خیر دین په یوه جیپ کې چې مشر زوی یې ډرایوري کوله د واده نه راستون شو. تر غاړې وتو. په خپل کشر زوی په غوسه شو چې ولې دې میلمه بهر درولی دی خو ما وویل، «ملک صاحب، زه پاتې کیدونی نه یم، څم کوز که کوم موټر مې په سرای کې پیدا کړ، نو روان یم وشو ته.» ملک خیر دین وویل، «راځه دوډۍ وخورو خدای به هر څه اسانه کړي.»

د یارلسم څپرکی

د سوات دره د نورو نه یو دافرق لري چې هرڅومره چې بره خواځې دره پراخیږي، په آخر سر کې د وشو په نامه هواره ورشو ده چې زیاتې نو سوات ختم بویه. هلته کوم روغ لیوني په دې تمه یو هوټل هم جوړ کړی چې ګوندې ملیونرشي. مګر هر سیلانی چې ورغلی دی، په توبو توبه ګارد ترې راستون شوی. یو دلیل یې ساړه دي چې په اوړي او ژمي د قوي باد سره بیدو په همدې هوټل کې تر غاړې وځی. په تورده شپه د ملک خیردین په جیپ کې د سوات په درې ورسیده شوم. سهار مهال ه شو ته وروختم. د هوټل مخې ته مې جیپ ودراوه خو د شین تهاغي درک نه و. په هوټل کې هم تیاره وه. کوز شوم. د شانه مې د تهوخي غږ واورید. څوک د لالټین سره راغی او په جګ آشنا غږ یې وویل، «ډاکټر صیب

دې په خیر راشي! » چې کتل مې، هماغه زوړ سواتی آشنا و چې ښځې یې په شین تاغي کې بچې زیږولی و. غیږ یې رانه تاوه کړه. ما ورنه د شین تاغي پوښتنه وکړه. ده په خندا وویل، « کوم شین تاغی ښیې، خپل موټر او که زما زوی. » زه خبر نه وم چې دده پخپل زوی هم د شین تاغي نوم ایښی و. « زما زوی خو شکر اوس د دروغجن خبرد ژبې دی او پاتې شو ستا شین تاغی، هغې ستا خارجي دوستان پیښور ته بوتلل او سبا ته بیرته راځي. » ما چې خوله پوښتنې ته خلاصوله هغه وویل، « غم مه کوه، ستا مال امانت دی، راځه. » شاترینه د بل لالټین سره د هوټل د دالان په برسر کې، په یوه دروازه کې ولاړه وه.

څوارلسم څپرکی

زما د سرگردانۍ ورځې وې. ملک خیر دین د خپل زوی سره په لارۍ کې راغی، لارۍ د وریژو، غوړو، وچوسابو او لاندي شوو وچو غوښو ډکه وه. چې هغوی رخصت شول نو بله جو په زما د سواتی آشنا د سوغاتونو نوبت شو. ده لادوختنه وریژې، غوړي، د سویۍ گیس بیلرونه، تودې جامې او کمپلې پټوان د هوټل په یوه خونه کې ځای په ځای کړي وو، ما ته یې راوښودل. یو توپک او یوه گردنۍ یې هم ورسره ایښې وه. ما ویل، « په دې دومره سامان څه کوو ؟ » خو هغه وخندل، « د اوریدو د قراره ستاسو ټول ژمی همدا کور دی، نو وایي چې که دښمن دې گیدړ وي تابیا ورته د زمري نیسه. » ما ورسره د خدای پامانۍ تابیا نیوله، خو سړی موسک کیده. چې ما وپوښته نو ویې ویل،

«ستا نجل راته د نکاح ویل. زه خو ملا هم نه یم خو د هیڅ نه بیا هم ښه یم.» ایله مې پام شو چې دا غوښتنه باید ما پخپله کړې وای. نو دواړه زموږ کوټې ته لاړو. د کوټې په مینځ کې د یو میزد پاسه په یوه گل گلي دسمال باندې پریمانه پتاسې دلې وې. د قرآن شریف یوه نسخه هم ورسره ایښې وه. سواتی آشنا راته د اودس وفرمایل، د لالټین سره بهر سیند ته کوز شوم. د سیند د غاړې اوبه کنگل وې. په شواخون مې اودس تازه کړ او بیرته راغلم. سواتي آشنا لگیاو قرآن یې لوسته. ما ته قبله معلومه نه وه د هغه نه مې پوښتنه وکړه او بیا مې دوه رکعته د شکرانې نفل وکړل. چې سلام مې وگرځاوه، شاترینه چې تر دې دمه لا درکه وه د بلې خونې نه راغله. د سر نه تر پښو پورې په پښتنې جامه کې پټه. شین بخمل کمیس، سور پرتوگ، سترگې په رنجو تورې، ټیک په تنده، د وریښمو تور ټکری چې څنډې یې په رنگینو ځوندیو جړ او شوې وې، د پایزیب او د گونگروگانو لاندې ټوله شرنگیده. ناڅاپه یوه بدل چې په وړکتوب کې مې اوریدلې وه راته وو ته: جلاتې چې په کجلو سترگو تورې کړې* سرې لمبې یې د مومند په زړگی پورې کړې. سواتی آشنا کټ کټ وخندل او د شاترینې د مخ په سپین کې د شرمه وینه وځغلیده. زه پوهیدم چې دا جامې او گانه ټول د سواتي کار و. سواتي آشنا هغه خپل یوه اړخ او زه بل ته کښینولو. بیا یې نو وویل، «زه د ملا په الابلا نه پوهیږم. ته ډاکټر محب الله دا بی بی شاترینه په اسلامی نکاح منې؟» ما ویل، «هو» بیا یې د هغې نه پوښتنه وکړه. هغې وویل، «د کاپر نه مې

بد ایسي خو ستا د پاره به یې ومنم. » سواتی وخندل او بیا یې د یاده الحمد او قل هوالله ویله او دعایې وکړه « الله مومسخد پوره کړه او خدای دې تاسو ته هم نرکولنگی شین تاغی درپیروز کړي. » بیا نو هغه د هوټل بلې خونې ته لاړ. زه پاتې شوم او شهی.

په سبا یې مازیگر مهال شین تاغی راورسید. چې وروختلم نو بیدو هماغه موټر وچې ما د جرمنی نه راوستی و. د منانې په وینا ، ژان ژوزې زما د کابل د سفر په وخت کې خپله دا ټول شیان د یزاین کړي وو. د منانی نه مې د نورو پوښتنه وکړه. هغه وویل ، « نور نه پوهیږم خو هغه مریض ، لکه چې د هغې کچنی روسی سره څه تار لری. » ماویل چیرته دي؟ دد وویل ، « نور پرې پوه نه یم خو ددې ځای نه ان تر پیښبوره یې سر د روسی په غیږ کې و ، او میده میده سره لگیا وو. » شاترینې په مرموزې موسکا راته کتل. او په بې پروایی یې وویل ، « د هغوی وادد به په فرانسه کې کیږي. » زه د قسمت دې لوبې ته اریان پاتې شوم. ماسره غیر له موسکا بل ځواب پاتې نه و خو منانی د ځواب له غمه خلاص کړم. لویه پرېږده او بهانې یې شروع کړې چې راسره پاتې شي. لیوان ، واوره او نورې بلاوې یې یادولې چې خپل پاتې کیدل ضروري وښیي. ماورته ویل ، « او دلمنانه ، سبزمی د دریم گړي د پاره ځای نشته » او د سواتی آشنا سره مې بیرته واستاوه. وروستی خبره یې داوه ، « بنه پیری یې خو ارمان چې لیونی نه وای. »

پنځلسم څپرکی

دوشو ظالمه یخنی شروع وه. واوره خو پخوا هم په مځکه پرته وه خو اوس یې د هغه نری سرک پل هم پټ اوه چې هوټل ته راختلی و. هوټلې خو په سهار خدای پامانی اخیستې وه او چپ له موږ دواړو بنی بشر پاتې نه و. زموږ د خونې په دیوال کې د اور نغری و او ترڅنګ مو بله خونه د ځیری د مات شوو لرګوډکه وه. د کوټې نه بهر چې څه لوړې ژورې وې، هغه اوس ټولې سپینې وې. یوازې دوه غروونه چې راتلل یو د هغه ساړه باد و چې مازیګر به شروع شو او تر تیر ماسختن پورې به یې دره په سر اخیستې وه. د هوټل د دالان لویه دروازه او د ځینو کوټو کړکۍ یې ګړبولې. بل د نیمې شپې نه تر خړ سهاره د لیوانو نول و چې کله به زموږ د کړکۍ لاندې ودریدل، خولې به یې آسمان ته ونیولې او د لرې او نژدې نه به یې نورو غبرګون کاوه. شاترینې ویل، «ایله په ایله چې زموږ د شاتو میاشت شروع شوه.» ما ویل، میاشت نه ده میاشتې دې، تر څو دا واورې ویلې نه شي یاریکۍ، خدایکی. اوله شپه مو د سالنګ په یاد په شین تاغي کې تیره کړه.

PROPERTY OF ACKU 7894

PROPERTY OF ARIC Established 1989

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library